

ISSN 1648-0066

LIETUVOS Farmacijos žinios

 3-4 2002

Lietuvos farmavinių grupė Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) 62-jame kongrese Niče

(plačiau apie tai skaitykite 4 psl.)

Vaistininkas skaitantis receptą. Spalvota litografija, kuria nupiešė prancūzų dailininkas C. Pujol 1901 metais

Lietuvai

*Aš – tavo kaip tas ant lauko akmuo,
Kaip saulėgrąžos saulė, apsunkus nuo vaisių...
Mane iš visur tu prišauktum namo,-
Tik aš niekur iš tavo namų neišeisiu.*

*Tu – viena man kaip žemuogei žemė gera,
Su palaiminta duona manęs neaplenksi.
Ir žinau – mano kapui nei smėlio, nei rūtų nėra
Už tavo durų ir slenksčio.*

*Kaip ir lūpoms nėra šaltinių...
Jei sulos neturėtum nė lašo daugiau,-
Duok gurkšnį lietaus, Tėvyne.*

*Su tavim savo saule dalysiuos perpus,
O debesys trunkūs te mano padangėmis bėga...
Tavo lapkričio liepai atnešiu lapus,
O iš kovo – atimsiu sniegą.*

Silvestras Drabavičius

Per Vėlynės FF studentai ir LFS nariai aplankė buvusių profesorių amžino poilsio vietas ir uždegė atminimo žvakutes Petrašiūnų, Panemunės ir Rasų kapinėse

Tikėjimas

*Dega žvaigždės,
Sudegusios krenta į žemę,
tik kažkur pasilieka šalta jų šviesa.
Likimai
kaip žvaigždės žėruoja, plevena
ir kiekvienas nuskrieja savąja trasa.*

*Naktim
nepaklysta tamsoj paukščių vilkstinės:
joms rudenio žvaigždės kryptį parodo.
Gal todėl taip baisu
ramiai ir patogiai susmilkti:
be ugnies, be šviesos, be klaidų ir be žodžių.*

*Gal ir mudu, drauguži,
turim savo planetą?
Gal priklauso ir mums lopinėlis dangaus?
Todėl vieno prašau – senamadiškai leiskit tikėti
gerąją šviesą ir žvaigždžių, ir žmogaus.*

Kęstutis Orinas, Alytus

62-ojo Pasaulinio farmacijos mokslų ir praktikos kongreso naujienos

Kasmetiniai Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) kongresai vyksta įvairiose šalyse, kurios pareiškia norą organizuoti Pasaulinį farmacijos specialistų forumą.

FIP prezidentas Žanas Paro praveda pirmąją spaudos konferenciją

2001 metais kongresas vyko Azijos kontinente, Singapūro mieste, o šiais metais rugpjūčio 31 d. – rugsėjo 6 d. analogiškas forumas vyko Prancūzijos mieste Nicoje, Akropolio kongresų rūmuose. Virš 3500 kongreso dalyvių 110 šalių susirinko į modernių rūmų didžiąją salę dalyvauti iškilmingame renginio atidaryme. Susirinkusius pasveikino Žanas Paro (Jean Parrot), atstovavęs Prancūzijos farmacininkus. Kongreso dalyvius prancūzų kalba pasveikino prezidentas dr. Peteris Kilgastas (Peter Kielgast). Synchroninis vertimas į anglų, vokiečių ir ispanų kalbas buvo organizuotas visuose plenariniuose posėdžiuose, simpoziumuose ir asamblėjoje. Dalyvius pasveikino Prancūzijos sveikatos ir neįgalųjų ministras p. Žanas Fransua Matejus (Jean – Francois Mattei). Su ypatingu dėmesiu kongreso dalyviai išklause FIP prezidento P. Kilgasto pranešimą bei Nobelio Taikos premijos laureato dr. Oskaro Arias Sančenko (Oscar Arias Sanchez) jausmingą kalbą. Po muzikinės interliudijos Andre Bedat medaliu buvo apdovanotas buvęs FIP prezidentas, švedų vaistininkas dr. Nilsas Olofas Strankvistas (Nils – Oloft Stranquist), o japonų mokslininkas dr. H. Terada ir prancūzas P. Potje (Potier) gavo premijas už nuopelnus farmacijos mokslui. Kongreso atidarymo ceremonija baigėsi nuotaikingu koncertu bei parodos atidarymu.

J. Kalvaitis (Čikaga) ir Lietuvos atstovai kongreso atidarymo metu

Kasmet organizuojamoje parodoje buvo ir FIP stendas, ir stambiausių farmacinės literatūros leidyklų stendai, ir keleto farmacijos firmų gaminamų produktų ekspozicija, ir vaistinėse

Baltijos šalių atstovai su JAV kolegomis priėmimo metu

H. Menasi (centre) JAV ligoninių vaistinių prezidentas su Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegatais

Naujai išrinktam FIP prezidentui Ž. Paro buvo įteikta lietuviška tautinė juosta ir albumas apie Lietuvą

Šiaurės šalių farmacininkų draugijų surengtame pobūvyje kalbą pasakė buvęs FIP prezidentas P. Kilgastas

įdiegtų informacinių sistemų bei įrangos demonstravimas, ir būsimo FIP kongreso 2003 m. organizatoriaus – Australijos stendas.

(Tęsinys 11 psl.)

Turinys

Iš LFS veiklos	4
Farmacijos fakultete	6
Iš LFS veiklos	8
Farmacijos fakultete	9
Iš LFS veiklos	11
Oficiali kronika	18
Jubiliejai	24
Pro Memoria	41
Ką rašo Lietuvos spauda	46
Naujos knygos	61
Mano svyla	62
Minčių aruodas	63
Jubiliejai	64
Kas, kur, kada	66
Iš farmacijos istorijos	70

REDAKcinė KOLEGIJA

Kaune

- L. Akramas
- R. Balanaškieė
- A. Baranauskas
- Z. Barsteigienė
- A. Gendrolis
- L. Ivanauskas
- Ž. Martinėnas
- R. Radžiūnas
- P. Vainauskas

Vilniuje

- B. Karnickienė
- E. Tarasevičius (redaktorius)
- R. Žukienė

Panevėžyje

- V. Kriauciūnienė

Alytuje

- K. Orinas

Šiauliuose

- L. Rulinskas

Klaipėdoje

- D. Varvolytė

Čikagoje

- J. Kalvaitis

Niujorke

- A. Lukoševičius

REDAKCIJOS ADRESAS

Universiteto g. 2, 2024 Vilnius,

tel. 2628758

faksas 8-5-2628758

Straipsnių autorių nuomonė gali nesutapti su redakcijos nuomone.

Recenzuojame tik mokslinius straipsnius.

Rankraščių negražiname.

© "Lietuvos farmacijos žinios", 2002, Nr. 3-4 (179-180) SL 171.

9 sp. l. Tiražas 1000 egz.

Užsakymo Nr. .

Numerį parengė

LFS leidybos centras,

Universiteto g. 2, 2024 Vilnius.

Spausdino UAB „Judex“

A. Juozapavičiaus 82

3002 Kaunas

Tel./faksas 8-37-341246

El. paštas judex@kaunas.omnitel.net

Po tradicinės paskutinės paskaitos FF 5-to kurso studentai įsiamžino prie KMU centrinių rūmų

2002 metų laidos farmacijos magistrai įsiamžino prie aktų salės su FF dekanu prof. P. Vainausku (centre)

Į paskutinę paskaitą susirinko ir studentai, ir dėstytojai

Dėstytojų vietas užėmė studentai „griežtai“ egzaminavo jau būvusius dėstytojus

Tokio turinio tradicinį „Testamentą“ penktakursiai perskaitė paskutinės paskaitos klausytojams

KMU rektorius prof. R. Žaliūnas įteikia farmacijos magistro diplomą

Į iškilmingo posėdžio salę įnešamos KMU ir FF vėliavos

Jaunuosius absolventus susirinko pasveikinti ir giminės, ir draugai, ir dėstytojai

Farmacijos fakulteto Tarybos iškilmingo diplomų įteikimo posėdžio prezidentumas

**FARMACIJOS MAGISTRO PASIŽADĖJIMAS
IV laida 2002 m.**

Šią reikšmingą dieną priimdamas(-a) Kauno Medicinos Universiteto diplomą, suteikiantį man FARMACIJOS MAGISTRO vardą, savo dėstytojų, kolegų, tėvų ir draugų akivaizdoje iškilmingai pasižadu:

- Gerbti savo profesiją ir saugoti jos tradicijas.
- Gerbti savo mokytojus ir kolegas už perteiktas žinias ir profesinės veiklos įgūdžius.
- Būti jautri, atidžiu darbe, su bendradarbiais elgtis etiškai ir su pagarba, ko nors nežinant kreiptis į daugiau žinančius kolegas, o mažiau už mane žinančius – nuoširdžiai padėti.
- Visur ir visada atsakyti už savo veiksmus.
- Per visą savo profesinės veiklos laikotarpį nuolat papildyti ir gilinti turimas žinias.
- Vykdyti savo pareigą nepriklausomai nuo paciento nacionalinės, rasinės, politinės ir socialinės padėties.
- Visada suteikti pirmąją pagalbą pagal turimas profesines žinias.
- Niekada neužmiršti didžios atsakomybės žmogui, visur ir visada puoselėti humanistines sveikatos apsaugos darbuotojų tradicijas.

Šį pasižadėjimą duodu garbingai, savo noru ir ištikimai jo laikysiuos visą gyvenimą.

2002 06 18 FARMACIJOS MAGISTRAS

(Tęsinys žiūr. 9 psl.)

Kelionės įspūdžiai į 62-ąjį Pasaulio farmacininkų kongresą

Šiais, 2002 metais, 62-asis Pasaulio farmacijos mokslų ir praktikos kongresas vyko rugpjūčio 31 – rugsėjo 5 dienomis Pietų Prancūzijos kurortiniame mieste Nicoje. Mes, Lietuvos farmacininkų delegacija, išsirušėme į kongresą autobusu. Važiavome per Lenkiją, Slovakiją, Vengriją, Slovėniją ir Italiją. Norėjome pasisemti naujų žinių ir užsienio šalių patyrimo, aplankyti farmacijos muziejus, pamatyti vaistines ir vaistų gamybos įmones.

Ankstų rugpjūčio 23 dienos rytą iš Vilniaus išvykome „Kauno Piligrimo“ moderniu autobusu. Vidurdienį privažiavome Lietuvos-Lenkijos sienos Lazdijų postą. Muitinės ir sienos perėjimo kontrolės formalumai užtruko neilgai. Lenkijos pasieniečiai taip pat greitai mus praleido, čia pat vietoje, autobuse, įspausdami į pasus Ogdronikų pasienio posto antspaudą. Dar patikrino autobuso dokumentus, kad

įsitikintų, kad autobusas nėra vogtas. Ir štai jau riedame Lenkijos keliais.

Kraštovaizdis primena Lietuvą. Tokios pat kalvos, miškai ir miškeliai, kur ne kur melsvi ežerėliai. Dar jaučiamas ir tėviškės kvapas... Nuo seno šiame krašte gyveno mūsų protėviai ir dabar čia dar daug lietuvių.

Tik čia niekada nebuvo kolūkių, nebuvo nugriauti namai ir žmonės nebuvo sukelti į kolūkių centrus, todėl kiek akys užmato – vienkiemiai, tvarkingos sodybos, prie jų – sodai ir darželiai, dirbami laukai, ganosi galvijai. Kaip ir Lietuvoje, lietaus čia seniai nebūta. Žemė išdžiūvusi, žolė nugeltusi. Javai jau nuimti, žmonės kasa bulves. Sodai pilni obuolių, net šakos linksta.

Važiuojame pro judrius Lenkijos miestus ir miestelius. Visur daug krautuvii, kavinių, restoranų, įvairios reklamos. Miestuose stiebiasi bažnyčių bokštai. Kai kur neseniai pastatytos moderniškos, neįprastos išvaizdos šventovės.

Lenkijos keliai siauri, daug jų restauruojama. Mūsų autobusus didžiulis, 14 metrų ilgio. Priekyje lėčiau važiuojančias mašinas aplenkti sunku, vairuotojai turi būti labai atidūs. Lenkijos keliuose daug Lietuvos mašinų patyrė eismo nelaimių, buvo ir skaudžių žmonių aukų. Todėl mūsų autobusus važiuoja nedideliu greičiu.

Artėja Varšuva. Apie Varšuvą jau kitoks vietovaizdis. Nebėra kalvų, visur lygumos, kurios tęsiasi iki pat Krokuvos. Tai Lenkijos aruodas. Privažiuojame Vyslą. Jos vanduo gerokai pakilęs. Tai pati didžiausia Lenkijos upė, kurios ilgis net 1047 km. Vakarų Europoje už ją ilgesni tik Reinas ir Elbė. Vysla gavusi pradžią Lenkijos-Slovakijos pasienyje, vingiuoja per visą Lenkiją, pro

Krokvą, Varšuvą, Torunę ir įteka netoli Gdansko į Baltijos jūrą. Pravažiuojame Varšuvos pakraščiu, centras lieka nuošalyje. Tačiau dar ir čia stiklu ir šviesomis tviska nauji prekybos ir pramogų centrai. Moderni automagistralė, kelių aukštų sankryžos, tad eismas daug saugesnis. Kadangi šeštadienio vakaras, todėl varšuviečiai skuba iš miesto. Susidaro transporto kamščiai, todėl turime vis po keletą minučių pastovėti, kol išvažiuojame iš Varšuvos.

Vidurnaktį pasiekiamė Čenstachovą. Tai Lenkijos šventovė, kurią kasmet aplanko šimtai tūkstančių maldininkų, norinčių pasimelsti prie Stebuklingojo Dievo Motinos paveikslo.

Mūsų viešbutis „Polonia Hotel“ miesto centre, prie geležinkelio stoties. Čenstachova primena Šiaulius. Joje gyvena apie 200 tūkstančių gyventojų. Čenstachovoje daug metalurgijos ir tekstilės pramonės įmonių. Pro miestą teka upė Varta, antroji pagal ilgį Lenkijos upė. Tačiau Čenstachovoje ji dar neplati, jos ištakos vos už kelių dešimčių kilometrų.

Miesto centre yra aikštė, kurioje stovi graži gotikos stiliaus raudonų plytų didinga katedra ir kelių šimtmečių senumo šv. Zigmanto bažnyčia. Iš miesto centro Nekaltosios Mergelės Marijos gatvė veda į Jasna gora (Šviesaus kalno) šventovę, kurioje yra stebuklingasis Dievo Motinos paveikslas.

Jasna gora kalne 1382 metais šv. Pauliaus vienuolijai namus ir koplyčią pastatė Piastų karalių dinastijos kunigaikštis Vladislovas Opolčikas. Vėliau buvo pastatyta ir bažnyčia. Į vienuolyną stebuklingasis Dievo Motinos paveikslas buvo atvežtas iš Rusijos. Paveikslas 121,8 cm aukščio, 81,3 cm pločio, nupieštas ant gruntuota drobe padengtų trijų liepos medžio lentų. Dievo Motina su kūdikiu ant kairės rankos nupiešta tamperos dažais.

1430 metais, kai Jasna gora puolė Čekijos husitai, paveikslas buvo išvežtas į Krokvą. Ketverių metus jis buvo saugomas

karaliaus Jogailos dvare. Ten jis buvo papuoštas sidabriniais rūbais ir karūna, pažymint, kad Dievo Motina yra Lenkijos karalienė.

Vienuolyno papėdėje yra parkas ir Nežinomojo kareivio kapas. Vienuolynas pasitinka lankytojus aukštomis sienomis ir vartais, virš kurių herbas ir mozaikinė švč. Dievo Motinos paveikslų kopija. Aukštas baltas Jasna Goros bažnyčios bokštas lyg sargas žvelgia į lankytojus ir į visą po jo kojomis plytintį Čenstachovos miestą.

Vienuolyno kompleksas keletą kartų buvo persta-tytas ir išplėstas. 17-ame amžiuje, vykstant karams su švedais, vienuolynas buvo pavers-tas tvirtove, pasta-tytos aukštos gy-nybinės sienos ir bastionai. 18-ame amžiuje vienuolynas buvo puolamas rusų armijos, vėliau – austrų. Laimei, karų metu vienuolynas nebuvo sunaikintas.

Dabar vienuolyno viduje graži vėlyvojo baroko bažnyčia, kurios vienoje koplyčioje, centriniame altoriuje, stebuklingasis Dievo Motinos paveikslas. Kitose vienuolyno patalpose – muziejus. Vienuolyne gražūs

(Tęsinys žiūr. 11 psl.)

**KAUNO MEDICINOS UNIVERSITETO
REKTORIAUS
ĮSAKYMAS**

Dėl diplomų išdavimo 2002 m. laidos farmacijos magistrantams

2002 m. *birželio 14* d. Nr. *193* / S
Kaunas

Įvykdžius Kauno medicinos universiteto farmacijos studijų programą, išlaikius Valstybinį baigiamąjį egzaminą ir apsigynus diplominius darbus farmacijos magistro kvalifikaciniam išipsnui ir vaistininke profesinei kvalifikacijai įgyti, išduoti diplomas:

1. Ambrutytė Dalia	39. Mišeikytė Jurgita
2. Aukštikalnis Martynas	40. Nenėnienė Raminta
3. Avdiukovas Antanas	41. Pamarauskaitė Inga
4. Bareišytė Rita	42. Pamarauskaitė Kristina
5. Benetis Raimondas	43. Paulauskas Rokas
6. Bočkienė Aurelija	44. Petrauskaitė Alma
7. Bulanovienė Vilma	45. Petrikaitė Inga
8. Butkevičienė Jovita	46. Petrikaitė Vilma
9. Daukantas Andrius	47. Petrusevičiūtė Giedrė
10. Gelžinis Martynas	48. Plančiūnaitė Gintarė
11. Gyvienė Jurgita	49. Pranckūnaitė Rūta
12. Janulytė Asta	50. Puplauskas Amas
13. Janušaitytė Neringa	51. Ramanauskaitė Giedrė
14. Jakaitė Jolanta	52. Ramanauskaitė Lina
15. Jasiulionienė Šarūnė	53. Rapolavičiūtė Vaidė
16. Jonauskaitė Lina	54. Raslavičiūtė Ieva
17. Karčiauskaitė Akvilė	55. Sakalauskas Valdas
18. Karvelytė Asta	56. Sudniūtė Jurgita
19. Karvelis Audrius	57. Stančikaitė Asta
20. Kmitaitė Vilma	58. Stanaitienė Jurgita
21. Kniukšaitė Lina	59. Šablavinskaitė Lina
22. Kumpytė Rūta	60. Šarvaitė Asta
23. Kundrotienė Lineta	61. Šaškovaitė Jurgita
24. Kupčinskaitė Irma	62. Šiaučiūnaitė Ieva
25. Kurlavičienė Jurgita	63. Šidlauskaitė Vaidota
26. Kupetytė Vaida	64. Tamulienė Irena
27. Kraniauskiene Aistė	65. Tamauskienė Eglė
28. Liatukaitė Vaiva	66. Tarulytė Liucija
29. Liškauskienė Lina	67. Uskovas Vytautas
30. Liupševičius Artūras	68. Uzdziilo Dalicja
31. Liutloitė Jurgita	69. Vaitkūnaitė Justina
32. Malinskas Marius	70. Vasiliauskaitė Laura
33. Maniukaitė Ieva	71. Vilkelytė Laura
34. Martinaitytė Ieva	72. Vilutytė Rūta
35. Masiulytė Kristina	73. Viršilaitė Eglė
36. Mažeika Mindaugas	74. Zapustaitė Daiva
37. Michalkovas Vitalijus	75. Zizaitė Teresė
38. Mikailionis Egidijus	76. Žuk Jelena

Rektorius *[Signature]* prof. R. Žalėnas

FF dekanas *[Signature]* prof. P. Vainauskas

**KAUNO MEDICINOS UNIVERSITETO
REKTORIAUS
ĮSAKYMAS**

Dėl diplomų išdavimo 2002 m. laidos farmacijos magistrantams

2002 m. *birželio 14* d. Nr. *193* / S
Kaunas

Įvykdžius Kauno medicinos universiteto farmacijos studijų programą, išlaikius Valstybinį baigiamąjį egzaminą ir apsigynus diplominius darbus farmacijos magistro kvalifikaciniam išipsnui ir vaistininke profesinei kvalifikacijai įgyti, išduoti diplomas:

1. Abdullhalak Bakri
2. Akil Ahmad
3. Akbar Ali
4. Kaban George
5. Noureddine Roca
6. Sabbagh Hussein

Rektorius *[Signature]* prof. P. Vainauskas

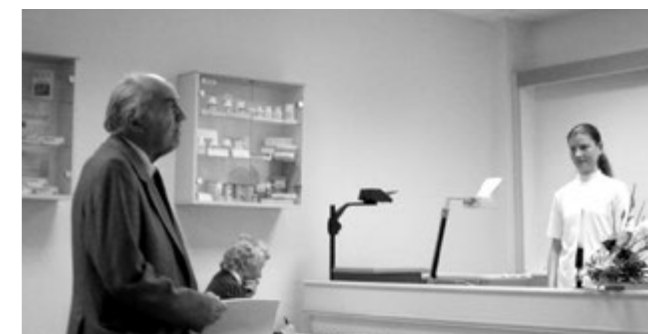
FF dekanas *[Signature]* prof. P. Vainauskas

A. Karvelis gina savo diplominį darbą

Prof. A. Savickas teigiamai įvertino L. Vilkelytės diplominį darbą

V. Petrikaitė gindama savo diplominį darbą diskutavo su prof. V. Brasiūnu

TARPTAUTINIAME IPSF KONGRESE PLEVĖSAVO IR LIETUVOS VĒLIAVA

SFD taip pat yra IPSF narė

Manau plačiai pristatinti kas tai yra IPSF jau nebereikia, tačiau kas dar nežino – IPSF – tai Tarptautinė Farmacijos Studentų Federacija, vienijanti studentus farmacininkus iš daugiau nei 60 šalių. Tai organizacija, kurios pagrindinis tikslas yra studijuoti, pakelti studentų farmacininkų susidomėjimą ir skatinti tarp jų tarptautinį bendradarbiavimą. Šis tikslas yra siekiamas per publikacijas, įvairius projektus, tarptautines konferencijas ir studentų pasikeitimo programas. Svarbiausia vieta IPSF kalendoriuje – kasmetinis kongresas, vykstantis kiekvienais metais vis kitoje šalyje.

Kongresas

Šiais metais jau 48-asis IPSF kongresas vyko Budapešte. Mieste, kur gyventojų yra daugiau nei pusėje Lietuvos! Taigi, dvylika dienų šis miestas dar papildė 210 studentų iš visų pasaulio šalių.

Kongresas – tai neeilinė galimybė susitikti su studentais iš viso pasaulio, išgirsti apie jų organizacijų veiklą, pasiekimus ir ateities planus. Viena diena kongrese visada skiriama IPSF vykdomiems projektams, jų analizei ir diskusijoms apie tai, ką galima drauge nuveikti kitais metais. Atskiras dėmesys skiriamas vykdomai Studentų Pasikeitimo Programai (SEP), kuri yra viena populiariausių programų, pritraukianti daugiausiai studentų. Kaip ir kiekvienais metais buvo ir simpoziumo diena, tačiau šiemet tai buvo oficialus mokslinis renginys Vengrijoje, kurio tema „Žmogaus genomo projektas“. Apie naujausius atradimus genetinėje srityje ir ateities genetinę terapiją pasakojo prof. Czeizel Andre iš Vengrijos ir dr. Janet Karlix, atvykusi iš JAV. IPSF didelį dėmesį skiria farmacijos studentų studijų kokybei gerinti. Vykusiam mokomajame forume, kur dalyvavo nemaža grupė profesorų, virė diskusijos, ką gali šiuo klausimu padaryti patys farmacijos studentai.

O vakare...

Su dar didesne energija visi susirinkdavo į vakarėlius. Dvylika naktų, pilnų šokių, dainų, pokalbių, siautulio, kuris užsitęsavo iki pat aušros, prabėgo kaip vėnas. Visą sunku net išvardinti: tarptautinis vakaras, kurio metu kiekvienai delegacijai reikėjo pristatyti savo šalį. Mūsų tautiniai kostiumai ir polkos temperamentas visiems paliko didžiulį įspūdį! Tradicinis vakaras su vengrų šokiais, „barbecue party“, naktinis paklaidžiojimas po baisius ir tamsius labirintus, vakarėlis turkiškose termose, karaoke, šokiai... Visko tiesiog neįmanoma suminėti! Deja, viskas, kas turi pradžią, galiausiai sulaukia ir pabaigos. Šis kongresas taip pat ne išimtis – tad su skaudančia širdimi teko išsiskirti su naujai surastais draugais, su viltimi, kad gal kada nors vėl pavyks susitikti...

Dėkojame

Tarptautinio kongreso mokestis tikrai neprieinamas lietuvių studento kišenei, o dalyvavimas jame suteikia daug energijos, naujų minčių ir planų tolesnei draugijos veiklai. Norėtumėm labai padėkoti parėmusiems studentams ir „GEDEON RICHTER“

ASTA Klimašauskaitė ir BIRUTĖ Kaušlaitė

Mes nusifotografavome su P. Kilgastu - FIP prezidentu

NICA 2002

Rugpjūčio 23 pajudėjome į ilgą kelionę. Kelionės tikslas – pasaulinis farmacininkų kongresas „FIP“, kuris kiekvienais metais pakviečia farmacininkus iš viso pasaulio į vieną miestą. Šiais metais kongrese dalyvavo 3500 farmacininkų. Lietuvai atstovavo 45 žmonės, tai tikrai nemažai, tokio dydžio valstybei. Autobusu nukeliavome virš 6000 km. Kelionė tikrai neprailgo, nes pastoviai buvo organizuojami įvairūs renginiai. Kadangi buvome toli nuo Lietuvos tai negalėjome skaityti periodinės spaudos. Mus „šviesdavo“ Laimis Akramas ir Rima Balanaškienė. Naujienas jie spėdavo rasti interneto kavinėse. Po naujausių žinių darbą perimdavo „kultūros ministrė“ Nijolė Kleininė. Tada prasidėdavo dainos, kurios gražindavo šypsenas veiduose ir pakeldavo nuotaiką. Taip pat buvo ir „fizinio aktyvumo“ ministerija, už kurią atsakingi buvau aš ir Mantas. Todėl, tik autobusui sustojus, būdavo organizuojamos tinklinio varžybos, kurios išjudindavo sustingusius sąnarius.

Taip mes keliavome pro daugelį miestų, apžiūrėdami įvairias žymias vietas, nuo kurių gausybės net galva susisuko kelionės pabaigoje. Taigi, iki Nicos keliavome per įvairias Europos šalis. Lenkijoje viešėjome Čestakovo vienuolyne, Krokovoje aplankėme farmacijos muziejų. Vengrija nustebino savo sostine Budapeštu bei nepakartojamomis terminėmis pirtimis. Slovėnija žavėjo savo nepaprastu jaukumu, švara kalnų kraštovaizdžiu. Čia maloniai pasitiko mums, lietuviams, taip gerai žinoma vaistų gamintoja „KRKA“. Italijoje viešėjome romantiškoje Venecijoje, Florencijoje, Milane, Monake, Monte Karlo ir pagaliau po savaitės važiavimo mes atvykome į Nicą. Penkios dienos Nicoje greit prabėgo. Rytis eidavome klausyti įvairių pranešimų, o vakare keliaudavome į kitus miestelius, kildavom į kalnus. Net nepajutome, kaip atėjo ketvirtadienio rytas ir turėjome išvažiuoti iš Nicos. Tačiau tai buvo dar ne pabaiga, nes pakeliui į Lietuvą mes aplankėme Strasbūrą, Ženevą ir po kelių dienų pasiekėme Kyjų. Po poros valandų pravaikštos jau buvome kelte. Visi po truputi pradėjo ruoštis vakarui. Jo metu buvo įteikti apdovanojimai už „nuopelnus“ kelionės metu, o kartu tai buvo atsivertimo vakaras. Po apdovanojimų prasidėjo ilgai laukti šokiai. Šokiai truko iki pat paryčių. Todėl kelionėje laiką išnaudojome beveik 100%. Visos kelionės metu nepralenkiamas buvo profesorius Tarasevičius, kuris savo sąmoju, energija, išmintim sužavėjo visus. Sekmadienio vakarą pasiekėme Klaipeidą. Viskas malonu arba gera turi pabaigą. Baigėsi ir mūsų „žygis“ per Europą...

Mums, studentams, ši kelionė buvo labai naudinga. Susipažinome su daugeliu Europos miestų bei žymių vietovių, įgavome naujų žinių ir patirties bendraudami su užsienio specialistais farmacininkais. Daug aktualių Lietuvos farmacijos problemų sužinojome bendraudami su vyresniais kolegomis. Norėtumėm nuoširdžiai padėkoti Farmacijos fakultetui, Lietuvos farmacijos sąjungai ir Litfarmai, už tai, kad jie surado mums lėšų šiai kelionei.

Evaldas

Pakeliui į Nicą aplankėme eksponatais turtingą Krokuvos farmacijos muziejų

kiemeliai, daug statulų.

Pasimeldę prie Švč. Dievo Motinos paveikslu ir apžiūrėję bažnyčią bei vienuolyną, važiuojame į Krokuvą, senąją Lenkijos sostinę. Norime pabuvoti Krokuvos farmacijos muziejuje ir aplankyti Vavelį – karališkąją pilį.

Išlipę iš autobuso, per miesto centrą skubame į muziejų. Tenka eiti keliolika minučių. Tačiau kelionė retai kada apsieina be nuotykių. Štai mūsų kolegei Teresei staiga atplyšo naujų basučių padas. Seniau, kai batų padai buvo prikalmi ar prisiuvami, tokių dalykų neatsitikdavo. O dabar padai klijuojami. Bandome padą priištiti virvele, tačiau iš to jokios naudos. Kolegė atsisėdo ant suolo ir sode ryžosi laukti, kol mes grįšime iš muziejaus ir eisime prie autobuso, kur ji turėjo kitą porą batų. Tačiau mūsų profesorius (kalbama apie profesorių Eduardą Tarasevičių – red.), pamatęs, kad nėra Teresės, pats nuėjo jos ieškoti. Pakeliui surandame batų krautuvę ir nutarėme nupirkti jai naujus batus. Vargais negalais surandame jai tinkamus ir, iš kišenių sukrapštę zlotus (didžiausią dalį pridėda profesorius, nes krautuvė nepriima kolegės turimų dolerių), sumokame. Nupirkę batus, visi traukiame į muziejų.

Krokuvos farmacijos muziejus labai turtingas, turi kelis tūkstančius seniausių ir rečiausių eksponatų. Tai dar romėnų laikų indai „balzamarai“, kuriuose buvo laikomi aliejai ir balzamai, keraminiai indai „ungventariai“ tepalams laikyti. Muziejuje yra ir viduramžių laikų mediniai bei metaliniai indai. Gausi įvairaus spalvoto stiklo štanglazų kolekcija. Įdomūs vaistinių medžiagų laikymo indai iš majolikos. Jie pagaminti Lenkijoje, Olandijoje, Prancūzijoje, Didžiojoje Britanijoje. Juos Krokuvos muziejui padovanojo Londono farmacininkas Mataušas Grobovskis. Vaistinėms skirtą lenkų keramiką atstovauja porceliniai indai iš Korco (19 amž.), indai su žmonių figūromis iš Baranovkos, fajanso ir kiti indai.

Muziejuje eksponuojamas ir senovėje gydymui vartotas terijakas, kurio sudėtyje yra apie 80 įvairių komponentų ir kuris gydymui buvo taikomas dvidešimt amžių. Be to, eksponuojami mumijo, žmogaus riebali, mandragora, šimtakojai, gyvatės, purpuras, daug įvairių amuleto, kurie buvo nešiojami, kad apsisaugoti nuo ligų.

Atskiroje saleje vaistažolės, mineralinės ir organinės kilmės vaistams gaminti naudotos medžiagos: įvairių žvėrių kaulai, ragai, brangieji akmenys ir kt. Čia pat demonstruojami ir įrankiai vaistams gaminti, vaistažolėms džiovinti, smulkinti, aliejams ir sultims spausti, laboratoriniai vaistinės reikmenys. Daug įvairios literatūros, senų farmakopėjų, žinynų. Pasižymėjusiųjų Lenkijos farmacininkų mokslininkų portretai puošia muziejaus sienas. Muziejaus grindys gražaus parketo. Jos labai saugomos ir lankytojams leidžiama vaikščioti tik kilimu

padengtomis vietomis.

Ir čia mus ištinka nemalonumas. Ant aukšto pjedestalo stovėjo varinė grūstuvė. Vienas mūsiškių neatsargiai ją palietė ir ji su trenksmu nukrito ant parketo grindų. Laimei, grūstuvė nesuskilo, bet saugomo parketo grindys nukentėjo...

Muziejaus administracija mus labai maloniai priėmė, viską aprodė ir atminimui su visais nusifotografavo. Mūsų vadovas prof. Eduardas Tarasevičius lenkiškai nuoširdžiai padėjo ir padovanojo dekoratyvinę lėkštelę su Lietuvos didžiųjų miestų herbai.

Atsivertimo leidimėms į Vavelio pilį, kuri stovi ant aukšto Vyslos kranto. Truputį nusivylėme, kadangi į karališkuosius rūmus nepatekome, nes būtų tekę kelias valandas stovėti eilėje. Gidė mums tiktai pilies kieme parodė, kur vykdavo turnyrai, kurioje rūmų pusėje buvo karaliaus, kur karalienės kambariai, kur vykdavo užsienio svečių priėmimai. Karalių rūmus, vietoj buvusios pilies, pastatė 16 amžiuje Žygimantas Senasis, kuris buvo vedęs Boną, italų kunigaikštę. Kai Krokuvą valdė austrai, rūmuose buvo kareivinės, rūmų baldai ir kitas turtas buvo išgrobstyti. Antrojo pasaulinio karo metais Vavelyje gyveno vokiečių generalgubernatorius H. Frankas, kurį Niurnbergo teismas nuteisė mirties bausme.

Vavelio pilyje gyveno Jogailaičių giminės karaliai. Paskui, Vazų valdymo laikotarpiu Lenkijos sostinė buvo perkelta į Varšuvą. Šalia karaliaus rūmų esančioje Vavelio katedroje buvo karūnuojami Lenkijos karaliai. Čia jie ir dabar miega amžinuoju miegu. Pirmasis buvo karūnuotas Vladislovas Lokietka, kurio sūnus, vadinamas Kazimieru Didžiuoju, vedė Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino dukterį Aldoną. Katedroje prie centrinių durų labai įspūdingas kankinio, Krokuvos arkivyskupo, Lenkijos globėjo, šventojo Stanislovo sidabrinis sarkofagas. Netoli jo karaliaus Jogailos antkapis. Jo žmonos karalienės Jadvygos palaikai, ją paskelbus šventąja, perkelti į altorių, tačiau jos balto marmuro antkapis su iškalta Jadvygos figūra, taip pat yra katedroje. Katedros rūsyje ilsisi ir Adomo Micevičiaus kūnas, parvežtas iš Paryžiaus, nors poetas Lenkijoje niekada negyveno. Katedroje ilsisi ir maršalo Pilsudskio palaikai, jo širdis kartu su motina – Vilniaus Rasų kapinėse.

Katedra labai puošni, joje daug altorių, skulptūrų, senų paveikslų, brangių 17 amžiaus gobelenų. Krokovoje arkivyskupu ir kardinolu buvo Karolis Voityla, kuris dabar Šventasis Tėvas Jonas Paulius II. Jaunesnieji mūsų grupės kolegos užlipa į katedros varpinės bokštą, kad galėtų prisiliesti prie Didžiojo Žygimanto varpo, sveriančio 12 tonų, šerdis. Sakoma, kad to, kuris kaire ranka palietė varpo šerdį, norai išsipildys.

Krokovoje aplankome dar pora vaistinių. Vienoje – didelis homeopatijos skyrius. Krokuvos vaistinėse dar gaminama nemažai ir vaistų pagal receptus. Oficinose senoviniai baldai, kurie iš mūsų vaistinių sovietiniais

laikais buvo išmesti.

Paklaidžioję senovinėmis Krokuvos gatvelėmis, vėl sėdame į autobusą ir skubame per Slovakiją į Vengriją, kur mūsų laukia nakvynė. Važiuojame kalnų keliais per Rytinius Karpatus, vadinamus Tatrais. Pagal kelią visą laiką mus lydi šniokšdama kalnų upelė.

17-tą valandą kertame Slovakijos sieną. Į mūsų pasus Įrstenos pasienio poste įspaudžiamas antspaudas. Pro šalį lekia nedideli Slovakijos kaimeliai. Kaimuose sodybos, prisiglaudusios viena prie kitos. Namai dažniausiai galu į kelią, nedidelis kiemelis, šalia – ūkiniai pastatai. Čia pat už jų sienos, kaimyno gyvenamasis namas. Už namų – medžiais apaugę kalnai. Kur ne kur didesnės sodybos, prie jų – darželis ir sodas. Žmonėms čia gyventi nelengva, nes mažai žemės. Važiuojame pro didesnį Slovakijos miestą Ruženberką, stovintį ant Vagupės krantų. Tai viena didesnių Slovakijos upių, įtekančių į Dunojų.

Mieste nemažai pramonės įmonių, graži balta bažnyčia. Tačiau sustoti ir apsidairyti negalime, Budapeštas dar toli. Slovakijos laukuose visur kukurūzai, o jų stiebai aplipę burbuolėmis, kiti javai jau nuvalyti. Kai kur, kalnų atšlaitėse, auginamos ir vynuogės, nors šiuose kraštuose labiau mėgiama slyvų degtinė „slivovica“. Vakarais. Pro šalį lekia miestelių ir kaimų žiburiai.

Į Budapeštą atvažiuojame po vidurnaktį. Mūsų viešbutis šiaurinėje miesto dalyje – Budoje, prie stadiono ir šokių salės. Žemai plyti Pešto žiburiai. Nors vėlyvas vakaras, diskotekoje dar šokama. Šokiai tęsiasi iki ryto. Tranki muzika neleidžia mums užmigti, nors kelionėje gerokai pavargome.

Rytą po pusryčių leidžiamės žemyn per Dunojaus tiltą į Peštą.

Budapeštas didelis miestas, jame virš 2 milijonų gyventojų. Dunojus miestas dalija į dvi dalis. Žemesnioji, esanti pietiniame Dunojaus krante, Peštas. Čia gražūs didingi gotikos stiliaus Parlamento rūmai, muziejai, teatrai, valdžios įstaigos ir verslo centrai. Antroji miesto dalis – Buda, šiauriniame Dunojaus krante išaugusi ant aukštų kalvų. Budoje – karalių rūmai, garsioji šv. Matijaus katedra, tvirtovė ir vandens saugykla. Daug gražių statulų, paminklų, prabangių viešbučių.

Šv. Matijaus katedroje buvo karūnuojami Vengrijos karaliai. Katedra labai puošni, gotikos stiliaus, nors senoji dalis – romanų stiliaus. Joje daug altorių, puošnūs vargonai, vitražai. Aukštas katedros bokštas vainikuoja visą miestą. Pamaldų metu turistai į šventovę neįleidžiami, tad tenka pusvalandį palaukti. Dairomės po Budą, nuo baliustrados žvelgiame į žemai plaukiantį Dunojų. Potvynis jau pasibaigęs, bet vanduo dar gerokai pakilęs. Jis buvo apšėmęs ir didelę Margeritos salą, kurioje garsios terminės maudynės. Dunojumi plaukia laivai. Jis yra pagrindinė Vengrijos magistralė, per kurią Vengrija susisiekiama su kitomis pasaulio valstybėmis. Tai antroji pagal ilgį Europos upė. Prasidėjęs Vokietijoje,

Dunojus savo vandenį plukdo per septynias valstybes, kol įteka į Juodąją jūrą. Jo ilgis 2850 km, už Dunojų ilgesnė tik Volga. Gal ir lietuviai kadaise gyveno prie Dunojaus, nes mūsų liaudies dainose jo vardas dažnai minimas.

Netoli Katedros iškilus paminklas šv. Trejybei – aukšta kolona su figūromis. Paminklas skirtas viduramžiais buvusio maro aukoms atminti.

Buda ir Peštas į vieną miestą buvo sujungti 1873 metais, abi miesto dalis dabar jungia net devyni tiltai. Išpūdingiausias Baltasis grandinių tiltas, tikra Dunojaus ir miesto puošmena.

Vengrija turi seną istoriją. 1000-aisiais metais Vengriją apkrikštijo ir Vengrijos kunigaikštystė tapo karalyste. XV amžiuje Vengriją puolė turkai ir užkariavo didelę dalį jos teritorijos, kuri net 150 metų kentė turkų jungą. 1600-aisiais metais austrai padėjo vengrams išvyti turkus, bet, kaip tai dažnai būna, patys pamiršo iš Vengrijos išeiti. Austrijos imperatoriai Habsburgai ilgai valdė Vengriją, tik Austrijai nusilpus dėl karų su Italija ir Prūsija, buvo sudaryta bendra Austrijos – Vengrijos imperija, kuri išsilaiškė iki 1918 metų. Nepriklausomybę Vengrija atgavo tik 1918 m. lapkričio 16 dieną, kai Vokietija ir Austro – Vengrija pralaimėjo pirmąjį pasaulinį karą, kuriame jos buvo sąjungininkės.

Vengrijos istorija siekiasi ir su Lietuva. Kai Lenkijos karalius Kazimieras Didysis nepaliko įpėdinio, Lenkijos karaliene buvo paskelbta Kazimiero sesers sūnaus Liudviko, Vengrijos karaliaus, dukterė Jadvyga. Jadvyga ištekėjo už Lietuvos didžiojo kunigaikščio Jogailos. Jogailos ir ketvirtosios jo žmonos, Alšėnų kunigaikštystės Sofijos, sūnus Vladislovas buvo išrinktas Vengrijos karaliumi. Jam žuvus karuose su turkais, Vengrijos sostas atiteko jo pusbroliui, Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Kazimiero sūnui, Vladislovui, šv. Kazimiero broliui. Jogailaičiai Vengriją valdė nuo 1496 m. iki 1526 metų. Lietuva savo didžiuoju kunigaikščiu 1576 m. pripažino Vengrijos kunigaikštį Steponą Batorą, jau lenkų išrinktą savo karaliumi. Steponas Batoras 1579 m. Vilniuje įsteigė Vilniaus aukštąją mokyklą – Akademią ir labai sėkmingai 10 metų valdė Lietuvą ir Lenkiją, kol susirgo ir mirė Gardine.

Vengrija graži ir įdomi šalis. Jos plotas 93 tūkst. kvadratinų kilometrų, gyvena apie 11 milijonų žmonių. Vengrija lygumų kraštas, nors šiaurėje ją liečia Karpatų, o vakaruose Alpių kalnų pakraščiai. Vengrijoje išvystyta pramonė ir žemės ūkis. Lietuvos miestuose jau daug metų važinėja jų gamybos autobusai „Ikarus“. Garsios Chinoino, Egis, Gedeono Richterio vaistų gamybos įmonės.

Pešte apžiūrėjome miesto centrą, didingą Didvyrių aikštę, jos kolonadą su Vengrijos karalių statulomis, paminklą Vengrijos tūkstantmečiui. Pabuvojome netoli esančiose Sečeno terminėse pirtyse – mineralinio vandens šiltuose baseinuose.

Vengrija labai turtinga terminiais mineralinio vandens šaltiniais, jų šalyje virš 500. Todėl kiekvienas miestas turi savo baseiną, kurį lanko dideli ir maži miesto gyventojai. Pačiame Budapešte tokių šaltinių 80 ir 50 baseinų.

Išsimaudę, pasigėrėję Budapeštu, skubame tolyn į pietus. Važiuojame per Vengrijos laukus. Visur auginami kukurūzai ir vynuogės. Vengrija garsėja vynuogininkyste, ypač Tokajaus vynais. Vynui laikyti po žeme įrengtos kilometrus besitiesiančios vynuogynų. Norint išlaikyti gerą vynu, reikalinga atitinkama temperatūra ir drėgmė. Tam geriausiai ir tinka požeminės saugyklos.

Privažiuojame Balatono ežerą. Jo ilgis 72 km, plotis 13 km. Tai didžiausias Vengrijos vandens plotas, bet ežeras nėra gilus. Balatonas – Vengrijos poilsiavietė. Pagal jo krantus įsikūrę jaukus kurortiniai miesteliai, moteliai, viešbučiai, vilos. Daug žalumos ir gėlių. Sustojame nedideliame Sandov miestelyje. Pietų metas ir mes gerokai išalkę. Užeiname į vieną jaukią užėigą. Šeiminkai mums pasiūlo tik vengriškos sriubos, kitų valgių visam autobusui jie neturi paruošę, todėl mums tektų ilgokai laukti. Sutinkame su jų pasiūlymu ir, susėdę prie paprastų kaimiškų stalų, laukiame sriubos. Du tautiniais rūbais padavėjai ant medinių neštuvų atneša puodus garuojančios, gardžiai kvėpiančios sriubos ir baltos kvietinės duonos. Sriuboje daug mėsos, tad čia mums kartu ir antras patiekalas. Užsigeriame baltu ar raudonu vengrišku vynu, kurio mums atneša pilnus ąsočius. Už skanius ir sočius pietus sumokame po 15 litų ir einame pasidairyti prie Balatono. Prieplaukoje stovi laivas. Pakrantė akmenuota, vanduo skaidrus. Braidome po vandenį, jis šiltas ir negilus. Gali bristi toli, o vanduo nesiekia juosmens. Ežere pilna laivelių. Baltos burės nuostabiai atrodo vakarėjančio dangaus fone.

Vėl mūsų autobusas rieda tolyn. Dar ilgai važiuojame Balatono pakrante. Už ežero dar 10 km – ir Slovėnijos siena. Pasiemyje ilgokai laukiame, kol ateis surinkti mūsų pasų. Pagaliau pasirodo pasienietė mergina, ji nusineša mūsų pasus į postą, kuriuos netrukus grąžina. Ir taip atsiveikiname su Vengrija. Slovėnijos pasienietis mūsų pasus antspauduoja čia pat, autobuse.

Važiuojame į vieną didesnių Slovėnijos miestų Mariborą, kuris išsidėstęs abipus Dravos upės.

Slovėnija nepriklausoma valstybe tapo visai neseniai, suirus Jugoslavijos federacijai. Laimei, Slovėnijoje vidaus karo nebuvo.

Slovėnija – šiaurinė buvusios Jugoslavijos dalis. Ji ribojasi su Austrija, Vengrija, Kroatija ir Italija. Dauguma slovėnų katalikai, jų miestus ir miestelius puošia aukšti bažnyčių bokštai.

Šalyje išvystyta vinyvinkystė, auginama daug vynuogių. Krašte plačiai kultyvuojamas kalnų sportas, nes Slovėnijoje dunkso pietų Alpių kalnų grandinė. Mariboro miestas garsė-

ja kaip žiemos sporto miestas, čia įrengtas ir kabančių vagonėlių keltas į kalnus. Apie miestą visur vynuogynai ir kukurūzų laukai.

Tačiau apžiūrėti Mariborą neturėjome laiko. Papusryčiavę skubame į Slovėnijos pietus, į Novo-Miasto, kur įsikūrusi KRKA firmos vaistų gamykla. Ji Lietuvoje gerai žinoma, nes tiekia daug gerų, veiksmingų preparatų.

Gamykla įkurta 1954 metais. Pavadinta ji KRKA upės, tekančios pro Novo-Miasto, vardu. KRKA firma gamina antibiotikus, cheminius preparatus – generines medžiagas, įvairių gatavų formų vaistus, medikamentus veterinariniam, insekticidus ir antiparazitinius preparatus, parfumeriją ir kosmetiką, maistą žuvisms ir smulkiesiems gyvūnams. Produkciją eksportuoja į Europos šalis, JAV, Japoniją, NVS šalis ir Pietų Afriką. Nemažai nereceptinių preparatų gamina iš augalinės žaliavos. Įmonėje atliekamas platus mokslinis tyrimasis darbas. Joje dirba farmacininkai, chemikai, biologai, gydytojai, veterinarai, ekonomistai. Nuo 1970 m. KRKA firma paskyrė jau 1000 stipendijų studentams. Firmoje dirba apie 3000 žmonių.

Mus priėmė administraciniam pastate. Visur nepaprasta švara, labai gražios šlifuoti marmuro grindys. Kadangi visos įmonės apeiti per dieną neįmanoma, gamyklos salėje mums parodė filmą apie gamyklą. Paskui lankėmės produkcijos kokybę tikrinančioje laboratorijoje. Daug naujos kompiuteriais valdomos aparatūros. Laboratorijoje daugiausia dirba farmakotechnikai. Kiekvienas atlieka tik po vieną operaciją, tai yra aptarnauja tik po vieną prietaisą. Laboratorijos vadovė baigusi aukštąjį farmacijos mokslą.

1998 m. rudenį buvo pradėtas statyti ir šiemet baigtas labai modernus tablečių cechas, kuris beveik visiškai automatizuotas: operatorius tiktai seka kompiuteriais valdomą gamybos procesą. Gamybos linija eina per kelis aukštus. Viskas vyksta už stiklinės sienos: ingredientai sumaišomi, masė siojama, granuliuojama, tabletuojama, tabletes dražuojamos ir fasuojamos. Darbininkės sufasuoja tik tablečių dėžutes į pakus išsiuntimui. Po kiekvienos operacijos visi įrenginiai plaunami ir džiovinami. Tai XXI amžiaus gamyba.

Firma kalnų restoranėlyje mus pavaišina skaniais pietumis. Ir mes vėl kelyje...

*Socialinių mokslų daktarė,
provizorė Regina Žukienė*

(*tęsinį skaitykite sekančiame žurnalo numeryje*)

62-ojo Pasaulinio farmacijos mokslų ir praktikos kongreso naujienos

Atkelta iš 4 psl.

Beje, šio kongreso metu buvo pažymėta, kad FIP tarptautinei organizacijai šiais metais sukanka 90 m. nuo jos įkūrimo Hagoje 1912 m. Pagrindinė kongreso tema buvo: „Saugios sistemos – saugus gydymas – saugūs pacientai“. Per 5 dienas įvyko 13 simpoziumų, 2 forumai, 2 farmacininkų asamblėjos, buvo skaitomi moksliniai – praktiniai pranešimai 10-je sekcijų. Kaip ir kiekvienais metais dalis pranešimų buvo pateikta standinių pranešimų forma, o visų pranešimų tezės atspausdintos atskiroje knygoje. Kasdien vyko spaudos konferencijos.

Toliau norėčiau pateikti įdomiausių pranešimų trumpą apžvalgą. Norintiems plačiau susipažinti su kongresu, siūlome pasinaudoti interneto puslapiu: www.fip.org (FIP Nice 2002 Media PROGRAMME.doc.). Be to, pateiksime ir Prancūzijos farmacijos trumpą FIP Tarybos svarbiausių sprendimų charakteristiką bei santrauką. Vertos dėmesio ir Pasaulio farmacijos lyderių konferencijos, skirtos farmacijos profesijos ateities elementų apžvalgai, pranešėjų pateikta medžiaga.

Kaip gi atrodo iš arti Prancūzijos farmacijos sektorius? Prancūzai farmacininkus apibūdina politechnikais, kurie aprūpina vaistais gyventojus per ligoninių ir visuomenės vaistines, dirba vaistų didmeninėje prekyboje, vadovauja klinikų laboratorijoms, dirba farmacijos mokslo tiriamuosius darbus ir dalyvauja vaistų gamybos procesuose. Po 6 metų studijų farmacininkai gauna vieningą visoje šalyje farmacininko diplomą, kuris suteikia teisę įstoti į vienintelę profesinę organizaciją „l'Ordre des pharmaciens“ („Farmacininkų ordinas“).

Nuo 1941 m. įstatymas įteisino visuomenės vaistinių licencijavimą, atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir tuo siekiant racionaliai išdėstyti vaistines po visą šalį. 1945 m. vyriausybė pavedė vaistinininkų organizacijai (l'Ordre des pharmaciens) vykdyti visų vaistinininkų registraciją ir tai užtikrina lig šiol profesinius įsipareigojimus bei profesijos nepriklausomybę.

1978 m. vaistų registravimo teisės aktai buvo suderinti su Europos Sąjungos direktyva, o 1989 m. Prancūzijos įstatymai, susiję su imunologinių, radioaktyvių, homeopatinių ir kraujo produktų registracija, buvo pakoreguoti, atsižvelgiant į Europos Sąjungos reikalavimus. Nuo 1992 m. įsigaliojo tarpusavio inspekcijos išvadų pripažinimas, siekiant įdiegti visose ES šalyse Geros gamybos praktikos taisykles.

Dar norėčiau pateikti duomenų apie vienintelę Prancūzijoje profesinę farmacininkų organizaciją „l'Ordre des pharmaciens“. Prancūzijoje, kaip ir kitose Europos Sąjungos šalyse, farmacininkai, kaip ir teisininkai, gydytojai, stomatologai, architektai, advokatai, veterinarijos gydytojai, priklauso laisvųjų profesijų kategorijai. Šios profesijos atstovai turi tris bendras savybes:

- ☐ Jiems būtina profesinė ekspertizė, nustatant atitikimą pripažintai kvalifikacijai;
- ☐ Jų veikla remiasi asmeniniais kontaktais ir kliento pasitikėjimu;
- ☐ Jų veikla atidžiai kontroliuojama ir reguliuojama.

Dabar galiojantį „Farmacininkų ordino“ statusą dar 1945 m. patvirtino generolo Degolio pirmoji vyriausybė. Statute pabrėžta, kad šis ordinas užtikrina farmacininkų profesinių įsipareigojimų vykdymą, o taip pat garantuoja šios profesijos nepriklausomybę. Farmacininkų ordine narystė yra privaloma. 2002 m. sausio 1 d. šioje organizacijoje buvo 50889 farmacininkai, dirbantys atvirose vaistinėse, 3166 – vaistų gamyklose, 784 – vaistų tiekimo įmonėse, 4302 – ligoninių vaistinėse, 8067 – klinikinės biologijos laboratorijose. Farmacininkai, tapdami ordino nariais, turi pasirinkti vieną iš 6 sekcijų pagal savo veiklos specifiką. 1998 m., vykdant sveikatos sistemos reformą, buvo įkurta Prancūzijos sveikatinimo produktų higieninės saugos agentūra, kuri tęsia Prancūzijos vaistų agentūros veiklą. Šioje agentūroje dirba 600 specialistų ir apie 1000 ekspertų. Naujo vaisto registracija užtrunka iki 3 mėn. Prancūzijos rinkoje yra 7650 registruotų vaistų.

Farmacijos mokslų pažangai skatinti Prancūzijoje yra Nacionalinė farmacijos akademija, įkurta 1803 m. Joje yra apie 300 narių, kurie pasiskirstę į 5 sekcijas.

Pagal Prancūzijos įstatymus visose vaistingųjų produktų stadijose – gamyboje, tiekime ir vaistų išdavime pacientams – turi būti farmacijos specialistai. Reikia pažymėti, kad šioje šalyje vaistinės savininku gali būti tik kvalifikuotas farmacininkas, draudžiamas vaistinių „grandinių“ kūrimas.

Kalbant apie specialistų rengimą, reikia pažymėti, kad Prancūzijoje yra 24 farmacijos fakultetai ir kasmet juose studijuoja 2250 studentų, o nuo 2002 m. šis skaičius padidintas iki 3000 studentų. Nuo 1996 m. įvestas privalomas kvalifikacijos kėlimas ligoninių vaistinininkams, o nuo 2002 m. jis privalomas visiems farmacininkams. Tobulinimo programos, kurių yra virš 300, vykdomos ir farmacijos fakultetuose ir profesinės organizacijos rengiamuose kursuose.

Prancūzijoje yra 23308 visuomenės vaistinės, vienai vaistinei tenka vidutiniškai 2575 gyventojai. Licencijas naujų vaistinių steigimui išduoda vietinės valdžios atstovai, atsižvelgdami į geografines ir demografines sąlygas.

Įdomu pažymėti, kad sveikatos apsaugai Prancūzijoje skiriama 9,5 % vidinio šalies produkto, o Europos Sąjungos šalių vidurkis – 8,7 %. Pagal naujų vaistų sukūrimą per 20 metų Prancūzija užima trečią vietą (po JAV ir Japonijos), pateikusi 108 naujus medikamentus. Šalyje yra 505 vaistų gamybos kompanijos bei 19 vaistų tiekimo įmonių. Didmeninis vaistų prekybos atkainis yra pastovus ir sudaro 10,74% nuo gamintojo kainos. Mažmeninis kompensuojamų vaistų prekybos atkainis sudaro 26,1% ir dar 0,53 Euro už kiekvieną pakuotę. Kompensuojamieji vaistai sudaro 82 % visų vaistingųjų produktų, o nekompensuojamieji vaistai, parafarmaciniai ir kosmetikos produktai sudaro 18 %. Vienas prancūzas vidutiniškai vaistų sunaudoja už 412 Euro.

Vertinant kongreso simpoziumuose pateiktą informaciją, reikia pažymėti, kad simpoziumai buvo suskirstyti į farmacijos mokslų grupes ir farmacijos praktikos grupes, o 2 simpoziumai buvo jungtiniai.

Kalbant apie farmacijos mokslų simpoziumų tematiką, reikia atkreipti dėmesį, kad šiais metais didelis dėmesys buvo skirtas naujų vakcinų ir vakcinacijos būdų pristatymui. Keletas pranešimų buvo skirta mukozinėms vakcinoms ir mukozinei vakcinacijai nuo tuberkuliozės. Trans-

kutaninei ir intranazalinei imunizacijai buvo pateikti Šveicarijos ir JAV mokslininkų darbai. Kita grupė pranešimų buvo skirta oligonukleidų ir genų terapijos pasiekimams pristatyti. Bendri simpoziumai farmacijos mokslininkų su praktikais buvo skirti vakcinų mišinių bei vakcinų saugumo problemoms aptarti. Didelio dėmesio susilaukė bendra simpoziumo tema „Vaistažolinių vaistų kokybės standartų tarptautinis harmonizavimas“. JAV ir Vokietijos atstovų pranešimai buvo skirti vaistažolinių vaistų biofarmaciniam įvertinimui, vaistų formų suirimo koncepcijos apibūdinimui bei kokybės standartų tarptautiniam pripažinimui.

Farmacijos praktikos simpoziume „Kompetencija ir savireguliacija“, JAV ir Anglijos pranešėjai kalbėjo apie esamą padėtį ir perspektyvą, kaip ir kas turi nustatyti farmacijos specialisto kompetenciją, koks turi būti vyriausybės vaidmuo, reguliuojant sveikatinimo veiklos profesijas.

Kiti trys simpoziumai buvo skirti pacientų ir farmacininkų santykiams aptarti, saugiam vaistų vartojimui užtikrinti bei saugių vaistų problemoms aptarti. Anglijos pranešėjai pateikė net du išsamius pranešimus apie pacientui suprantamos informacijos pateikimo jam skirtame lapelyje būtinumą.

Ypač vertingas buvo simpoziumas, skirtas saugaus vaistų vartojimo užtikrinimui. Jo metu pranešėjai iš PSO, Nyderlandų, Prancūzijos ir Šveicarijos pateikė pasiūlymus, kaip turėtų padėti pacientui saugiai vartoti vaistus sveikatos apsaugos sistemos bendrosios priemonės ir farmacininkai, ir medikai, ir slaugos darbuotojai, ir pacientų organizacijos.

Jaunųjų farmacininkų grupės organizuotame forume buvo diskutuojama, kaip tapti „Septynių žvaigždžių“ programos mokiniu per visą profesinės veiklos laikotarpį. Viename FIP dokumentų „Gera farmacijos studijų praktika“ kalbama apie „septynias žvaigžduotes“, kurios (kaip kariškis turi ant savo antpečių) turi atspindėti vaistininko, kaip farmacinės rūpybos vykdytojo, sprendimų priėmėjo, bendravimo meistro, lyderio, vadovo, mokytojo ir visą gyvenimą besimokančio specialisto savybes.

Farmacijos istorijos darbo grupėje buvo kalbama apie būtinumą integruoti ES farmacijos istorikų strategiją, pažymėtos Amerikos farmacijos 150 metų ir Tarptautinės farmacijos istorijos akademijos 50 metų sukaktys, supažindinta su Prancūzijos farmacijos istorijos etapais, kalbėta apie farmacininkų organizacijų istoriją Lietuvoje.

Daugiau nei šimtas pranešimų buvo perskaityta 10-je FIP sekcijų. Jungtiniame trijų sekcijų simpoziume buvo diskutuojami farmakologiniai skirtumai, vartojant vaistus vyrams ir moterims. Akademinė sekcija kartu su Tarptautinės studentų farmacininkų federacijos atstovais nagrinėjo farmacijos studijų ateities viziją.

Administracinės farmacijos sekcijoje buvo diskutuojama apie farmacininko indėlį į ligų gydymo programas. Ypač buvo akcentuojama medikamentinės savigydos, kaip sudėtinės dalies sveikatos politikoje, svarba. Pasaulinės sveikatos politikos ir tame tarpe vaistų politikos apžvalga pateikė PSO atstovai.

Klinikinės biologijos sekcijos pranešimai buvo skirti klinikinės biologijos farmacininkų rengimo Prancūzijoje aptarimui, jų vaidmens ligų diagnostikoje vertinimui.

Daugiausia pranešimų buvo skaityta visuomenės vaistinių sekcijoje. Pranešimuose, skaitytuose visų kontinentų atstovų, atsispindėjo „Geros vaistinių praktikos“ taisyklių diegimo problemos ir pasiekimai. Atskirai buvo pateiktas Europos farmacinės rūpybos modelis, kuris vykdomas per EuroPharm Forumo projektus hipertenzijos, astmos, diabeto programose.

Ligoninių vaistinių sekcijos pranešimuose buvo akcentuojamas farmacininkų vaidmuo, išvengiant medikamentinio gydymo klaidų, aptariamoms biotechnologinių produktų bei jų vartojimo biofarmaciniai aspektai. Japonų pranešime buvo akcentuojama kompiuterių svarba farmacijos praktiniam darbe, apsaugant nuo žmogiškojo faktoriaus klaidų.

Laboratorių ir vaistų kontrolės sekcija kartu su Vaistingųjų ir aromatinių augalų sekcija diskutavo apie vaistingųjų augalų ekstraktų ir fitopreparatų standartizavimo būklę, maisto papildų ir augalinių žaliavų kokybės užtikrinimą.

Pramoninės farmacijos sekcijoje buvo kalbama apie naujų modernių technologijų diegimo svarbą bei naujų vaistų kūrimo perspektyvas.

Karo ir skubios pagalbos farmacijos sekcijoje buvo kalbama apie kariuomenei skirtų farmacijos specialistų rengimą, apie vaistų tiekimo problemas į nelaimės zonas, apie vandens ir maisto ekspres analizę cheminio užterštumo atvejais, apie interneto panaudojimo galimybes karinėje farmacijoje.

Farmacinės informacijos sekcijoje buvo skaitomi pranešimai apie vaikų ir pagyvenusių žmonių informavimo apie vaistus programas, apie būtinųjų vaistų sąrašo rengimo koncepciją, apie vaistų labdarą bei vaistinėje teikiamą farmacinę ir sveikatos rūpybą. Australijos ir Indijos atstovai kalbėjo apie savigydos ir vaistų šalutinio veikimo monitoringo programų diegimą vaistų informacijos centruose.

Farmacijos lyderių konferencijoje buvo perskaityti pranešimai apie internetinę vaistų prekybą JAV, apie biotechnologijos vystymo perspektyvas bei informacinių technologijų taikymo perspektyvas sveikatinimo sistemoje.

FIP Tarybos posėdyje buvo išrinktas naujas šios organizacijos prezidentas. Juo tapo Prancūzijos farmacininkų ordino prezidentas **Žanas Paro (Jean Parrot)**. Savo kalboje jis kvietė gausinti FIP gretas ir linkėjo sėkmės vystant farmacijos sektorių kiekvienoje šalyje. Prezidentas pakvietė kolegas atvykti į Sidnėjų, kuriame 2003 metais vyks 63-sis FIP kongresas.

Šaltinių ir literatūros sąrašas

1. FIP Facts - Pharmacy in the 21st century. The Hague, 2002.
2. List of Participants FIP 2002 Nice. The Hague, 2002.
3. La pharmacie en France. Paris, 2002.
4. FIP 2002 Abstracts. The Hague, 2002.

Prof., hab. dr. Eduardas Tarasevičius

Sveikatos apsaugos ministru
p. Konstantinui Romualdai Dobrovolskiui 2002 09
10d.
į 2002 08 23 Nr. 01 27 2281

Dėl Farmacijos departamento ir
Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos
prie SAM restruktūrizavimo

Gerbiamas Ministre!

Atsižvelgiant į Jūsų prašymą pateikti samprotavimus, vizijas, rekomendacijas ir pasiūlymus kaip restruktūrizuoti Farmacijos departamentą (FD) ir Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą (VVKT) siunčiame Jūsų žiniai žemiau išdėstytus samprotavimus ir pasiūlymus.

Vertinant lig šiol buvusį dviejų institucijų (FD ir VVKT) prie SAM bendradarbiavimą tenka konstatuoti, kad jis buvo formalus ir nenukreiptas vieningos vaistų politikos įgyvendinimui mūsų šalyje. Pasitaikė ir funkcijų dubliavimo, ir neapibrėžtos atsakomybės dėl kompensuojamųjų vaistų išnykimo iš Lietuvos rinkos, ir „nesusikalbėjimo“ dėl laikinų leidimų išdavimo neregistruotiems vaistams, ir nesusipratimo rekomenduojant ministru farmacinės veiklos licencijavimo komisijos pirmininką, ir t.t.

Pagal PHARE 1995m projekto „Farmacijos sektoriaus restruktūrizacija Lietuvoje“ rekomendacijas turėjo būti įkurtos 2 institucijos, kurių funkcijos turėjo būti griežtai reglamentuotos.

Netgi šių institucijų vadovus turėjo tvirtinti Premjeras Sveikatos apsaugos ministro teikimu.

Tačiau atsitiko taip, kad dažna FD vadovų kaita nesudarė sąlygų iš esmės kurti farmacijos ir vaistų sektoriaus politikos projektą, kuriuos, savaime suprantama, turėjo tvirtinti ministras, o VVKT didžiausią dėmesį skyrė vaistų registracijos procedūrai nekrepdama dėmesio į nuolatinį Lietuvos farmacijos sąjungos raginimą padidinti užsienio vaistų gamintojams registracijos mokesčių (mūsų valstybė prarado dideles lėšas, kurias galima buvo investuoti į modernios VVKT institucijos sukūrimą). Ir šiuo metu kai kurių SAM pareigūnų neigiama nuostata FD atžvilgiu neleidžia tinkamai panaudoti FD specialistų profesinį potencialą farmacinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų projektų kūrimui, o tai prieštarauja PHARE ekspertų principinei nuostatai apie FD funkcijas.

Mūsų nuomone, Sveikatos apsaugos ministro žiniasklaidoje ne vieną kartą pareikštas ketinimas sujungti FD ir VVKT į vieną struktūrą turėtų prasmę tik tuo atveju, jei:

1. Jungtiniam „Farmacijos ir vaistų kontrolės departamentui“ (FVKD) vadovautų konkursą laimėjęs kompetentingas farmacijos srities specialistas, kuris ministro pavedimu vykdytų integracinę į Europos Sąjungą orientuotą vaistų politiką;
2. Jungtiniame „Farmacijos ir vaistų kontrolės departamente“ (FVKD) būtų aiškiai apibrėžtos padalinių funkcijos ir vadovų atsakomybė;
3. Jungtiniame FVKD būtų racionaliai perskirstytos pareigos pagal dabartinius farmacijos sektoriaus poreikius

- (pvz. dalis vaistų kontrolės laboratorijų darbuotojų galėtų persikvalifikuoti į farmacijos inspektorato veiklą);
4. Būtų panaikintas vaistų registracijos centras kaip komisijų veiklą dubliuojantis padalinys sustiprinant vaistų monitoringo komisijos veiklą kaupiant operatyvią informaciją apie Lietuvos rinkoje esančius kompensuojamuosius ir kitus vaistus;
 5. Jungtiniame FVKD visų padalinių vadovams užėmusiems pareigas konkurso tvarka būtų suteikta galimybė diegti Europos Sąjungos daugumos šalių farmacijos sektoriaus veiklos Lietuvai priimtina patirtį.

Jei aukščiau nurodytų sąlygų nebūtų galima įgyvendinti, tai FD ir VVKT sujungimas neturi prasmės. Tokiu atveju FD galėtų būti SAM struktūriniu padaliniu, o VVKT kaip farmacijos veiklą kontroliuojanti institucija periodiškai turėtų teikti ataskaitą Farmacijos departamentui apie viso farmacijos sektoriaus kasdieninę būklę bei siūlyti Farmacijos departamentui teisės aktų pataisas farmacinės veiklos tobulinimo klausimais.

Pagarbiai,

Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentas
Prof. Eduardas Tarasevičius

SVARBUS SKELBIMAS

Tam, kas tiksliai nustatys platinamo kreipimosi „Gerbiemieji“ autorių, LFS skirs vertingą prizą.

LFS valdyba

UAB „LFS“

UAB „LFS“ (Lietuvos Farmacijos Sąjunga) yra neįmone, kurios tikslas yra gerinti Lietuvos farmacijos sektoriaus veiklą ir padėti Lietuvos farmacininkams bei pacientams.

PULKINIS (MŪŠIS)

1. **UAB „LFS“** pramonės paramos mokesčių pataisose, kurios yra svarbios Lietuvos farmacininkams, yra dalyvavęs ir dalyvauja. Mūsų tikslas yra padėti Lietuvos farmacininkams ir pacientams.

2. **UAB „LFS“** yra dalyvavęs ir dalyvauja. Mūsų tikslas yra padėti Lietuvos farmacininkams ir pacientams.

Į AKYKI TARKAŠTIA

1. Ar Jūs patarėte, kad dalyvautų Lietuva priklausant ir anksčiau paramos paramos mokesčių pataisose dalyvavęs ir dalyvauja? (Nurodykite „Taip“ arba „Ne“)

1. Taip	2. Ne	3. Nežinau
1	1	1
1	1	1

UAB „LFS“ valdyba

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
EKONOMIKOS KOMITETAS

PROJEKTAS
Protokolo išrašas

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

ISVARSTYTA: 2002-05-29 Nr.
"Dėl vaistų antkainių problemų" Vilnius

NUSPREŠTA:
Pasiūlyti LR Sveikatos apsaugos ministerijai:

- papildyti LR sveikatos apsaugos ministro įsakymą Nr.171 (2002-04-11) "Dėl vaistų ir vaistinių medžiagų ir vaistinių asortimento prekinį antkainių nustatymo taikymo" nuostata, leidžiančia vaistinėms realizuoti iki š. m. liepos 1 d. iš didmeninių firmų pagal sąskaita gautus vaistus iki įstatymo įsigaliojimo dienos (š. m. gegužės 20 d.), taikant vaistų įsigijimo metu galiojusius antkainius;

- atlikti išsamią numatomų ekonominių ir socialinių pokyčių analizę ir jos pagrindu parengti ekonomiškai pagrįstą priemonių kompleksą, įgalinantį subalansuoti ne tik kompensuojamam gydymui skirtą biudžetą, bet ir nustatyti antkainių dydžius vaistams, atsižvelgiant į Europos šalių patirtį;

- papildyti tarpžinybinę ekspertų grupę, vedančią derybas su vaistų gamintojais dėl kompensuojamų vaistų kainų sumažinimo, atstovais iš suinteresuotų institucijų ir asocijuotų visuomeninių organizacijų;

- parengti teisinius aktus, įgalinančius tolygiai (administraciniu-geografiniu principu) išdėstyti vaistinių tinklą šalyje, užtikrinant kiekvieno paciento efektyvą pilnavertį aprūpinimą vaistais;

- parengti teisinius aktus, reglamentuojančius vaistų rinkos dalyvių ir Valstybinės ligonių kasos atsiskaitymo už kompensuojamus vaistus tvarką ir jei laiku neatsiskaitoma - netesyhų (delspinigių) klausimą;

- atstatyti LR SAM 1998 m. gegužės 11 d. įsakymą Nr.223, pagal kurį Lietuvos vaistų gamintojai už medikamentų ekspertizę ir registraciją bei perregistravimą mokėjo po 150 Lt, ir kuris galiojo iki šių metų balandžio 1 d, vietoje dabar veikiančio LR SAM 2002 m. kovo 21 d. įsakymo Nr.143, kuris nustatė ekspertizės ir registracijos mokestį - 5280 Lt, o perregistruojant - 4400 Lt.

Komiteto pirmininkas

Viktor Uspaskich

SKELBIMAS

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) valdyba maloniai kviečia Jus dalyvauti

16.00-16.15 LFS Garbės narių rinkimai
16.15-16.30 LFS valdybos organų rinkimai
16.30-17.00 Diskusijos ir LFS dokumentų priėmimas

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS
XVII SUVAŽIAVIME

17.00-17.10 LFS XVIII suvažiavimo pirmininko

Suvažiavimas vyks 2002 m. gruodžio 14 d., šeštadienį, Pedagoginio universiteto Aktų salėje (Studentų g. 39, Vilniuje, Žvėryno rajone, Nerios upės krantinėje)

rinkimai, suvažiavimo dalyvių sertifikatų įteikimas, suvažiavimo uždarymas

17.20-18.00 Gyvos muzikos koncertas

18.30-20.30 Vakaronė "Farmacijos Rūmuose" (Rygos g. 15, Justiniškės)

Išsamesnę informaciją dėl LFS XVII suvažiavimo galima gauti pas šio renginio pirmininkę Marytę Ūzienę tel. 8-5-262 48 52; 8-5-271 70 67

INFORMACIJA SUVAŽIAVIMO DALYVIAMS

PROGRAMA

Suvažiavimo dalyvio registracijos mokestis:
100 Lt - LFS nariui;
150 Lt - ne LFS nariui;
10 Lt - studentams.

2002 m. gruodžio 14 d.

09.00-10.00 Suvažiavimo dalyvių registracija
10.00-10.30 Suvažiavimo atidarymas. Sveikini-
mai

10.30-11.00 Farmakoeconomika: jos vaidmuo
gyventojų sveikatinimo veikloje

11.00-11.45 Lietuvos farmacijos sąjungos veiklos
apžvalga per ataskaitinį laikotarpį

11.45-12.00 Revizijos komisijos pranešimas
12.00-12.15 LFS įsteigto E. Šimkūnaitės labdaros
ir paramos fondo veiklos ataskaita

12.15-12.35 Pertraukėlė

12.35-12.55 E u r o i n t e -
gracinių

farmacijos teisės aktų
priėmimas Lietuvos Respublikos

Seime
12.55-13.15 Valstybinės ligonių kasos ir vaistinių
bendradarbiavimas

13.15-14.00 Diskusijos
14.00-15.00 Pietų pertrauka

15.00-15.20 Lietuvos farmacijos pramonės veikla
diegiant Geros gamybos praktikos
standartus

15.20-15.40 Farmacinė rūpyba – Vaistinių geros
gamybos praktikos svarbiausioji
grandis

15.40-16.00 Nauji vaistiniai augalai farmacijos
praktikoje

Šis mokestis skirtas apmokėti suvažiavimo organizacines išlaidas, informacinę medžiagą, gaivuosius gėrimus, susitikimo vakaronę. Šį mokestį, o taip pat metinį (2002 m.) LFS nario mokestį (50 Lt) galima pervesti į LFS (kodas 9066702) AS 2700018 Vilniaus banko Naujamiesčio filiale, kodas 260101730. Šiuo atveju registracijos metu prašome pateikti pavidimo kopiją.

Maloniai prašome įmonių vadovus pagal Paramos sutartį paremti suvažiavimą, kuriame dalyvaus Jūsų darbuotojai, pervedant lėšas į aukščiau nurodytą sąskaitą. Jei minimali parama siekia 200 Lt, tai įmonės Vadovas rėmėjo teisėmis gali nemokamai dalyvauti suvažiavimo darbe.

Suvažiavimo metu veiks **paroda „FIP 62-ojo kongreso akimirkos“**, o vaistų gamintojai eksponuos **naujausius farmacinius preparatus**.

Gruodžio 15 d. (sekmadienį) 10.00 val. Arkikatedroje bus aukojamos Šv. Mišios, skirtos Lietuvos farmacininkų, išėjusių Anapilin, atminimui.

Teirautis galima:
LFS raštinė tel./faks. 8-5-262 87 58,
el. paštas LFSpharm@takas.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIO
 ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
 MINISTRO 2002 M.
 KOVO 8 D. ĮSAKYMO NR.112 „DĖL VAISTŲ RECEPTŲ
 RAŠYMO IR VAISTŲ
 IŠDAVIMO (PARDAVIMO)“ PAKEITIMO IR PAPILDYMO**

 2002 m. rugsėjo 3 d. Nr. 441
 Vilnius

Pa ke i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymą Nr.112 „Dėl vaistų receptų rašymo ir vaistų išdavimo (pardavimo)“ (Žin., 2002, Nr. 28-1013; 2002, Nr.51-1959):

1. Įsakymo 1 punktą p a p i l d a u 1.9 papunkčiu ir jį išdėstau taip: „1.9. Gydytojo tapatybę patvirtinančio lipduko formą.“

2. P a k e i ė i u įsakymu patvirtintas Vaistų receptų rašymo ir vaistų išdavimo (pardavimo) gyventojams taisyklės:

2.1. 4 punktą papildau 4.13 punktu ir jį išdėstau taip:

 „4.13. **gydytojo tapatybę patvirtinantis lipdukas** – tai unikalų, skaitmeniniu bei brūkšninium pavidalu atspausdintą numerį turintis lipnus lapelis, kuriame nurodyta gydytojo vardo pirmoji raidė, pavardė, Sveikatos apsaugos ministerijos suteiktas gydytojo numeris, gydytojo specialybės kodas, asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba gydytojas, sutrumpintas pavadinimas, jos rejestro numeris, kodas pagal gydymo įstaigų identifikatorių Valstybinės ligonių kasos informacinėje sistemoje (ID) bei telefono numeris, kuriuo galima susisiekti su receptą išrašiusiu gydytoju.“

2.2. 8 punkte po žodžio „blankai“ įrašau žodžius „gydytojo tapatybę patvirtinantis lipdukai“ ir visą punktą išdėstau taip:

„8. Recepto 2 ir 3 formos blankai, gydytojo tapatybę patvirtinantys lipdukai bei kompensuojamųjų vaistų pasas yra griežtos apskaitos dokumentai.“

2.3. 15 punkte po žodžio „spaudais“ įrašau žodžius „ir gydytojo tapatybę patvirtinančiais lipdukais“ ir visą punktą išdėstau taip:

„15. Draudžiama gydytojams pasirašyti bei tvirtinti asmeniniais spaudais ir gydytojo tapatybę patvirtinančiais lipdukais neužpildytus receptų blankus“.

2.4. 25 punkte po žodžio „spaudu“ įrašau žodžius „ar gydytojo tapatybę patvirtinančiu lipduku“ ir visą punktą išdėstau taip:

„25. Gydytojai asmeniškai atsako už išrašytus ir parašiusius asmeniniu spaudu ar gydytojo tapatybę patvirtinančiu lipduku patvirtintus receptus.“

2.5. 49 punktą išdėstau taip:

„49. Kompensuojamieji vaistai ir MPP išrašomi 3 formos re-

cepto blankuose. Gydytojai privalo patys tiksliai užpildyti 3 formos receptus: 1 punkte nurodyti kompensavimo kodą, 2 punkte – gydytojo specialybės kodą, 3 punkte – ligos kodą pagal TLK-10, 4 punkte – asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelės (AAGA) numerį ar išvykusio iš stacionaro asmens statistinės kortelės (ISAS) numerį, 5 punkte – recepto galiojimo pradžią bei pabaigą (atsižvelgiant į 24 punkte nurodytus reikalavimus), 6 punkte – ASPĮ pavadinimą ir kodą arba spaudą (ASPĮ spaudu turi būti patvirtinti abu tuo pačiu numeriu pažymėti receptų blankai), 7 punkte – recepto išrašymo datą, 8 punkte – Sveikatos apsaugos ministerijos suteiktą gydytojo numerį, ties 9 punktu gydytojas pasirašo abiejuose tuo pačiu eilės numeriu pažymėtuose recepto blankuose ir pirmame recepto egzemplioriuje įkljuoja gydytojo tapatybę patvirtinantį lipduką, o antrame – deda asmeninį spaudą. Įkljauvus gydytojo tapatybę patvirtinantį lipduką, leidžiama nepildyti recepto blanko 2, 6, 8 punktų. Įrašai abiejuose recepto blanko egzemplioriuose turi būti aiškiai įskaitomi.“

2.6. 64 punkto pirmame sakinyje po žodžio „receptą“ įrašau žodžius „gydytojo tapatybę patvirtinančiu lipduku ir“ ir visą punktą išdėstau taip:

„64. Gydytojas 3 formos (išimties atvejams) recepto blanku turi pildyti 1–10 punktus bei tvirtinti receptą gydytojo tapatybę patvirtinančiu lipduku ir ASPĮ antspaudu. Įkljauvus gydytojo tapatybę patvirtinantį lipduką, leidžiama nepildyti recepto blanko 7 punkto. Per 3 darbo dienas gydytojas turi pateikti TLK apdraustojai (ar jį globojančio asmens) paaiškinimą bei savo paaiškinimą, kodėl buvo išrašytas 3 formos (išimties atvejams) receptas. Apdraustojai (ar jį globojančio asmens) paaiškinime turi būti nurodyta apdraustojai vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, telefonas bei priežastis, dėl kurios buvo išrašytas 3 formos (išimties atvejams) receptas. Gydytojo paaiškinime turi būti nurodytas apdraustojai vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, vaisto pavadinimas, stiprumas, dozuotė, kiekis, vartojimo dažnumas, gydymo kurso trukmė, 3 formos recepto blanko serija ir numeris, receptą išrašiusio gydytojo specialybės kodas, asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelės numeris ar išvykusio iš stacionaro asmens statistinės kortelės numeris, gydytojo vardas, pavardė, ASPĮ pavadinimas ir priežastis, dėl kurios buvo išrašytas 3 formos (išimties atvejams) receptas.“

3. N u s t a t a u, kad įsakymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

 SVEIKATOS APSAUGOS Ministras
 Konstantinas Romualdas Dobrovolskis

Farmacijos specialistai – vaistininkai, farmakoteknikai ir kiti farmacijos studijas baigę asmenys, kurių įgyta profesinė kvalifikacija Vyriausybės nustatyta tvarka prilyginama vaistininko ar farmakotekniko profesinei kvalifikacijai.

Farmacinė praktika - farmacijos specialisto atliekama farmacinė veikla.

Farmacinė veikla – juridinių ir fizinių asmenų sveikatinimo ir kitos veiklos sritis, apimanti ir veterinarijos reikmes, kuriai priskiriama:

- 1) vaistų ir vaistinių medžiagų gamyba;
- 2) vaistų ir vaistinių medžiagų kokybės kontrolė, išskyrus mokslinius tyrimus;
- 3) vaistų ir vaistinių medžiagų didmeninis platinimas;
- 4) vaistų ir vaistinių medžiagų įsigijimas gaminti ar parduoti;
- 5) vaistų ir vaistinių medžiagų laikymas (sandėliavimas) turint tikslą parduoti ir pardavimas (išdavimas) galutiniam vartotojui;
- 6) farmacinių atliekų tvarkymas, išskyrus jų šalinimą;
- 7) informacijos apie vaistus ir vaistines medžiagas teikimas.

Farmacinės atliekos – naikintini vaistai ir vaistų analizei

panaudotos, netinkamos kokybės cheminės medžiagos ar medžiagos, kurių vartojimo laikas yra pasibaigęs.

Farmakopėja – rinkinys galiojančių valstybinių standartų, nustatančių vaistų ir vaistinių medžiagų analizės metodus, reagentus, vaistų formų bendruosius straipsnius, vaistinių medžiagų tapatybę, grynumą, kokybės kontrolę, laikymo sąlygas bei pavadinimus.

Farmakoteknikas – asmuo, įgijęs farmakotekniko profesinę kvalifikaciją.

Informacija apie vaistus – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skelbiama informacija apie vaistų sudėtį, jų farmakochemines, farmakoterapines, farmakologines savybes, vartojimo būdą, sąveiką su kitais vaistais, šalutinį poveikį, atsargumo priemones, laikymo sąlygas, tinkamumo vartoti laiką, farmacinių atliekų tvarkymo galimybes, taip pat vaistų kainas ir asortimentą farmacijos įmonėse, veterinarinių vaistų karencijos periodą.

Kompensuojamieji vaistai – vaistai, kurių įsigijimo išlaidos ar jų dalis privalomuoju sveikatos draudimu apdraustiems asmenims yra kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų ir kurie įrašyti į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną.

Medicininės paskirties gaminiai – gaminių grupė, kurią sudaro specialios medicininės paskirties gaminiai, specialios paskirties maisto produktai ir medicinos prietaisai bei priemonės.

Naikintinivaistai – vaistai, kurių tinkamumo vartoti laikas yra pasibaigęs, kurie yra netinkamos kokybės, konfiskuoti arba surinkti iš gyventojų.

Neparduodamas vaisto pavyzdys – nemokamas vaisto pavyzdys, skirtas atiduoti gydytojui, turinčiam teisę išrašyti vaistus, kad jis susipažintų su vaistu; neskirtinas vartoti.

Receptinis vaistas – vaistas, kuris išduodamas tik pagal gydytojo receptą.

Vaistas (vaistinis preparatas) - vaistinė medžiaga arba jų derinys, paruošti žmonių gydymui ar ligų profilaktikai. Vaistams taip pat priskiriamos vaistinės medžiagos arba jų deriniai, kurie gali būti vartojami ligų diagnostikai *in vivo* arba fiziologinėms funkcijoms grąžinti, koreguoti arba modifikuoti.

Vaistinė – juridinis asmuo ar šio įstatymo nustatytų juridinių asmenų padalinys, turintis teisę verstis vaistų ir vaistinių medžiagų įsigijimu, laikymu, vaistų ir vaistinių medžiagų gamyba, vaistų bei vaistinių medžiagų kokybės kontrole, pardavimu (išdavimu) galutiniam vartotojui. Šiame įstatyme sąvoka „vaistinė“ neapima veterinarijos vaistinių.

Vaistinės asortimento prekės – prekės, kuriomis Vyriausybės įgaliotų institucijų nustatyta tvarka leidžiama prekiauti vaistinėse. Į šią sąvoką vaistai neįeina.

Vaistinės medžiagos – medžiagos, kurios veikia žmogaus ar gyvūnų organizme vykstančius procesus ir įvairia vaisto forma

 vartojamos žmonių ar gyvūnų gydymui, ligų profilaktikai, diagnostikai *in vivo* ar fiziologinėms funkcijoms grąžinti, koreguoti arba modifikuoti.

Vaistininkas – asmuo, įgijęs vaistininko profesinę kvalifikaciją ir farmacijos magistro kvalifikacinį laipsnį.

Vaisto kokybės kontrolė – vaisto farmacinių (fizinių–cheminių, biologinių, mikrobiologinių) savybių, įskaitant vaisto tapatybę, grynumą, sudėtį, analizę ir tyrimas bei vaisto gamybos technologijos kontrolė.

Vaistų didmeninis platinimas – farmacinė veikla, kurią sudaro vaistų ir vaistinių medžiagų įsigijimas ir (ar) importas, laikymas (sandėliavimas), pardavimas juridiniams asmenims, turintiems teisę verstis farmacine veikla, ir(ar) eksportas.

Vaistų gamyba – visos operacijos, atliekamos vaistui pagaminti (medžiagų priėmimas, jų apdorojimas, pakavimas). Farmacijos pramonės įmonėse vaistų gamyba apima ir visas medžiagų bei produktų įsigijimo operacijas, jų kokybės kontrolę, sandėliavimą, platinimą ir reikiamus patikrinimus.

Valstybinis vaistų registras – vaistų ir vaistinių medžiagų, specialios medicininės paskirties gaminių, kuriuos leidžiama vartoti sveikatos priežiūros reikmėms Lietuvos Respublikoje, sąrašas.

Valstybinis veterinarinių vaistų registras – veterinarinių vaistų ir vaistinių medžiagų, specialios veterinarinės paskirties gaminių, kuriuos leidžiama naudoti veterinarijos reikmėms Lietuvos Respublikoje, sąrašas.

Veterinarijosvaistinė – juridinis asmuo, turintis teisę verstis veterinarinių vaistų ir vaistinių medžiagų įsigijimu, laikymu, pardavimu (išdavimu), jų gamyba bei kokybės kontrole.

Veterinariniai vaistai – medžiaga ar medžiagų derinys, kuris pateikiamas gyvūnų gydymui ar ligų profilaktikai. Veterinariniu vaistu taip pat laikomos visos medžiagos ar jų deriniai, kurie gali būti naudojami gyvūnams, siekiant nustatyti diagnozę ar grąžinti, koreguoti ar modifikuoti gyvūnų fiziologines funkcijas.

2 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas
 Pakeisti 4 straipsnį ir jį išdėstyti taip:
„4 straipsnis.

Vaistai, vartojami sveikatos priežiūros reikmėms Lietuvos Respublikoje, privalo būti įregistruoti valstybiniame vaistų registre, veterinariniai vaistai, vartojami veterinarijos reikmėms Lietuvos Respublikoje – valstybiniame veterinarinių vaistų registre. Šiuos registrus steigia Vyriausybė ir tvarko jos įgaliotos institucijos.

Naikintini vaistai ir naikintini veterinariniai vaistai negali būti naudojami sveikatos priežiūros ir veterinarijos reikmėms.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas
 5 straipsnyje vietoj žodžių „Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Sveikatos

apsaugos ministerijos“ įrašyti žodžius „Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„5 straipsnis.

Vaistai ir vaistinės medžiagos Lietuvos Respublikoje registruojami Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka.“

4 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas
 Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis.

Vaistininko profesinė kvalifikacija ir farmacijos magistro kvalifikacinis laipsnis suteikiamas asmenims, aukštojoje mokykloje baigusiems universitetines farmacijos studijų krypties ne trumpesnes kaip 5 metų – 200 kreditų) vientisąsias studijas, kurių didžiąją dalį (ne mažiau kaip 4 metus (160 kreditų) sudaro teorinės ir praktinės studijos aukštosios mokyklos dieniniame skyriuje ir ne trumpesnė kaip 6 mėnesių farmacinės veiklos praktika vaistinėje, išskyrus labdaros vaistinę.

Farmakotekniko profesinė kvalifikacija suteikiama asmenims, aukštojoje mokykloje baigusiems neuniversitetines studijas pagal farmakotekniko studijų programą. Farmakotekniko mokymosi trukmė, įskaitant mokymąsi bendrojo lavinimo mokykloje ir aukštojo mokslo įstaigoje, rengiančioje farmacijos specialistus, turi būti ne mažesnė kaip 13 metų.

Lietuvos Respublikoje galioja Lietuvos Respublikos aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų išduoti farmacijos studijų diplomai bei Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pripažinti kitose valstybėse išduoti farmacijos studijų diplomai, sertifikatai ir oficialūs kvalifikacijos pažymėjimai apie įgytą farmacinių išsilavinimą, jeigu jie atitinka Europos Sąjungoje galiojančius minimalius farmacijos studijų programų vaistininkams reikalavimus.

Užsienio valstybėse įgytą farmacijos specialisto profesinę kvalifikaciją (pasirengimą bei patirtį) Vyriausybės nustatyta tvarka vertina ir pripažįsta Sveikatos apsaugos ministerija.

Vaistininkai ir farmakoteknikai turi teisę verstis savarankiška farmacine praktika tik turėdami Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka išduotą licenciją fiziniams asmenims verstis farmacine praktika. Farmacijos specialistas, neturintis licencijos, turi teisę verstis farmacine praktika tik kito farmacijos specialisto, turinčio licenciją, priežiūroje.

Farmacijos specialistams išduodamų licencijų fiziniams asmenims verstis farmacine praktika rūšis nustato Vyriausybės įgaliota institucija.“

5 straipsnis. Įstatymo papildymas 10⁽¹⁾ straipsniu

 Papildyti Įstatymą 10⁽¹⁾ straipsniu:
„10⁽¹⁾ straipsnis.

Juridiniai asmenys šio straipsnio 2 dalyje nurodyta farmacine veikla gali verstis

medicininės paskirties pagalbos priemonių, aprobuotų Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos arba Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, išskyrus šios paskirties medicinos prekes, įrašytas į 1.3 punkte nurodytą sąrašą. Importuojant šias prekes muitinės įstaigai muitinio įforminimo metu pateikiama Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos arba Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos išduota medicinos prekės aprobavimo (sprendimo) pažymėjimo kopija arba vienkartinė pažyma. Vienkartinė pažyma galioja 30 kalendorinių dienų nuo jos išdavimo;

2.2.2. specialiosios paskirties maisto produktų kūdikiams ir vaikams, įregistruotų Respublikinio mitybos centro specialiosios paskirties maisto produktų ir maisto priedų registre, išskyrus šios paskirties prekes, įrašytas į 1.3. punkte nurodytą sąrašą. Importuojant šias prekes muitinės įstaigai muitinio įforminimo metu pateikiama Respublikinio mitybos centro išduota medicinos prekės registracijos pažymėjimo kopija. Minėtą registracijos pažymėjimo kopiją privalo turėti ir pardavėjas - apmokestinamasis asmuo, parduodamas šios paskirties prekes šalies viduje;

2.2.3. medicinos prekių, įrašytų į 1.1. punkte nurodytą sąrašą, išskyrus šios paskirties medicinos prekes, įrašytas į 1.3 punkte nurodytą sąrašą.

3. Nustatyti, kad:

3.1. vaistai, nurodyti 2.1. punkte ir medicinos prekės įrašytos į 1.1. punkte nurodytą sąrašą, prie kurių KPN kodo yra raidės „RL“, turi būti įregistruoti Lietuvos Respublikos valstybiniame vaistų registre arba Lietuvos Respublikos valstybiniame veterinarinių vaistų registre. Importuojant šias prekes, muitinės įstaigai muitinio įforminimo metu, pateikiama Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos arba Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos išduoto atitinkamo registravimo liudijimo kopija arba raštas, patvirtinantis prekės registraciją, arba prekės registracija nustatoma, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio vaistų registro arba Lietuvos Respublikos valstybinio veterinarinių vaistų registro duomenimis;

3.2. medicinos prekėms, įrašytoms į 1.1 punkte nurodytą sąrašą:

3.2.1. prie kurių KPN kodo yra raidė „P“, importuotojas ar pirkėjas - apmokestinamasis asmuo pateikia muitinės įstaigai ar pardavėjui Sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos arba Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos išduotą vienkartinę pažymą, suteikiančią teisę neapmokestinti prekės pridėtinės vertės mokesčiu. Vienkartinė pažyma galioja 30 kalendorinių dienų nuo jos išdavimo;

3.2.2. prie kurių KPN kodo yra raidės „MP“, importuojant šias prekes, muitinės įstaigai muitinio įforminimo metu, pateikiama Respublikinio mitybos centro išduota specialiosios paskirties maisto produkto ar maisto priedo registracijos pažymėjimo kopija. Minėtą registracijos pažymėjimo kopiją privalo turėti ir pardavėjas - apmokestinamasis asmuo parduodamas šios paskirties prekes šalies viduje.

3.3. medicinos prekėms, įrašytoms į 1.1. ir 1.3. punktuose nurodytus sąrašus, prie kurių KPN kodo ar registracijos liudijimo numerio yra raidės „VP“, importuotojas muitinės įstaigai muitinio įforminimo metu pateikia Valstybinio visuomenės sveikatos centro iki 2002 m. sausio 1 d. išduotą ne maisto prekės higienos pažymėjimo kopiją. Pirkėjas - apmokestinamasis asmuo pateikia pardavėjui Valstybinio visuomenės sveikatos centro išduotą vienkartinę pažymą, suteikiančią teisę neapmokestinti prekės pridėtinės vertės mokesčiu arba apmokestinti ją, taikant lengvatinį 5 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą. Vienkartinė pažyma galioja 30 kalendorinių dienų nuo jos išdavimo;

3.4. sveikatos sistemos subjektai, turintys teisės aktų nustatyta tvarka išduotas licencijas, suteikiančias teisę užsiimti farmacine ar sveikatos priežiūros veikla, pirkdami valstybės viduje be pridėtinės vertės mokesčio arba taikant lengvatinį 5 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą, prekes, nurodytas 2.2.1. punkte ar įrašytas į 1.1. ir 1.3. punktuose nurodytus sąrašus, prie kurių KPN kodo ar registracijos liudijimo numerio yra raidės „P“ ar „VP“, prekės pardavėjui vietoje vienkartinės pažymos pateikia nustatytą tvarka išduotą licencijų, suteikiančių teisę užsiimti farmacine ar sveikatos priežiūros veikla, kopijas.

3.5. veterinarinių sistemos subjektai, turintys teisės aktų nustatyta tvarka išduotas licencijas, suteikiančias teisę užsiimti veterinarine praktika ar farmacine veikla veterinarijoje, pirkdami valstybės viduje be pridėtinės vertės mokesčio prekes, įrašytas į 1.1. punkte nurodytą sąrašą, prie kurių KPN kodo yra raidė „P“, prekės pardavėjui vietoje vienkartinės pažymos pateikia nustatytą tvarka išduotą licencijų, suteikiančių teisę užsiimti veterinarine praktika ar farmacine veikla veterinarijoje, kopijas.

4. Pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai ir Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai:

4.1. patvirtinti vienkartinės pažymos, patvirtinančios prekės paskirtį ir suteikiančios importuotojui ar prekės pirkėjui teisę į prekės neapmokestinimą pridėtinės vertės mokesčiu arba jos apmokestinimą, taikant lengvatinį 5 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą, formą;

4.2. pateikti Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos dokumentų, suteikiančių

teisę importuotojui importuoti prekes, neapmokestinant jų pridėtinės vertės mokesčiu arba taikyti pridėtinės vertės mokesčio lengvatą, formų pavyzdžius.

5. Šis nutarimas įsigalioja nuo 2002 m. liepos 1 dienos.

6. Įsigaliojus šiam nutarimui netenka galios:

6.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 15 d. nutarimas Nr.1202 „Dėl prekių, už kurias nemokamas pridėtinės vertės mokestis, ir prekių, kurių gamybos ciklas ilgesnis kaip pusė metų, sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr.102-2328);

6.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. vasario 24 d. nutarimas Nr.155 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 15 d. nutarimo Nr.1202 „Dėl prekių, už kurias nemokamas pridėtinės vertės mokestis, ir prekių, kurių gamybos ciklas ilgesnis kaip pusė metų, sąrašų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 1997, Nr.18-403);

6.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. lapkričio 28 d. nutarimas Nr.1312 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 15 d. nutarimo Nr.1202 „Dėl prekių, už kurias nemokamas pridėtinės vertės mokestis, ir prekių, kurių gamybos ciklas ilgesnis kaip pusė metų, sąrašų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 1997, Nr.111-2802);

6.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 11 d. nutarimas Nr.160 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 15 d. nutarimo Nr.1202 „Dėl prekių, už kurias nemokamas pridėtinės vertės mokestis, ir prekių, kurių gamybos ciklas ilgesnis kaip pusė metų, sąrašų patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 2000, Nr.14-368, Nr.17 (atitaisymas)).

Priedai:

Medicinos prekių, įskaitant veterinarines, neapmokestinamų pridėtinės vertės mokesčiu, sąrašas

Vaistų, įskaitant veterinarinius, kurie apmokestinami taikant lengvatinį 5 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą, sąrašas

Medicinos prekių, įskaitant veterinarines, kurios apmokestinamos taikant lengvatinį 5 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą, sąrašas

Valstybinės mokesčių inspekcijos aiškinamasis raštas dėl vaistų ir medicinos prekių apmokestinimo PVM.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2001 M. VASARIO 22 D. ĮSAKYMO NR.137 „DĖL FARMACINĖS VEIKLOS BEI VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU NARKOTINĖMIS IR PSICHOTROPINĖMIS MEDŽIAGOMIS, TAIP PAT NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ PIRMTAKAIS (PREKURSORIAIS), LICENCIJAVIMO KOMISIJOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO

2002 m. rugsėjo 26 d. Nr. 475
Vilnius

Siekdamas išvengti galimo viešųjų ir privačių interesų konflikto, p a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. vasario 22 d. įsakymu Nr.137 „Dėl farmacinės veiklos bei veiklos, susijusios su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, taip pat narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr.19-618) sudarytą komisiją:

1. S k i r i u Farmacinės veiklos bei veiklos, susijusios su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, taip pat narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo komisijos pirmininko pareigas, vietoj V.Basio eiti Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Akreditacijos ir monitoringo komisijos pirmininkui L.Mažeikai.

2. Šis įsakymas g a l i o j a iki V.Basys eis Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos viršininko pareigas.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS KONSTANTINAS ROMUALDAS DOBROVOLSKIS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2001 M. RUGPJŪČIO 1 D.ĮSAKYMO Nr. 419 „DĖL MAKSIMALIŲ VAISTŲ GAMYBOS IR FASAVIMO VAISTINĖSE ĮKAINIŲ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO

2002 m. gegužės 23 d Nr.230
Vilnius

1. P a p i ė d a u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. rugpjūčio 1 d. įsakymą Nr. 419 „Dėl maksimalių vaistų gamybos ir fasavimo vaistinėse įkainių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 68-2478) 2 punktu ir jį išdėstau taip:

„2. N u s t a t a u, kad šie maksimalūs vaistų gamybos ir fasavimo vaistinėse įkainiai taikomi apskaituojant eksterporalių kompensuojamųjų vaistų kainas. Eksterporalių nekompensuojamųjų vaistų gamybos ir fasavimo vaistinėse įkainius nustato pačios vaistinės.“

2. Buvusius 2 ir 3 punktus laikau atitinkamai 3 ir 4 punktais.

3. Įsakymo vykdymo kontrolę p a v e d u Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pavaduotojui l.e. direktoriaus pareigas Nerimantui Steikūnui

Ministras

Konstantinas Romualdas Dobrovolskis

„SANITUI“ – aštuoniasdešimt!

Akcinė bendrovė „Sanitas“ 2002 m. birželio 12 dieną Kauno muzikiniame teatre paminėjo savo veiklos aštuoniasdešimt metų jubiliejų. Šventėje dalyvavo gamyklos darbuotojai, veteranai, akcininkai, vaistinių ir vaistų didmeninių firmų vadovai, užsienio farmacinių firmų atstovai ir kiti svečiai.

1922 m. sausio 25 d. Lietuvos piliečiai M. Judasinas, A. Rozenbergas ir E. Taubmanis pas notarą sudarė sutartį, kad „tikslu įsteigti ir eksploatuoti Kauno cheminę laboratoriją ir verstis cheminių ir kitų prekių prekyba, įsteigia prekybinę bendrovę pavadinimu „Bendrovė „Sanitas“ cheminė laboratorija“. Laboratorija buvo įkurta Kaune, D. totorių 6. Jos vedėju buvo pakviestas provizorius K. Butkevičius.

1922 m. balandžio 27 d. Sveikatos apsaugos departamento Farmacijos skyriaus inspektorius, provizorius Donatas Šukevičius apžiūrėjo patalpas ar jos tinka gamybai, ir po kelių dienų – gegužės 5 dieną Sveikatos departamentas davė leidimą Nr. 1614 „Sanito“ laboratorijoje gaminti 6 medicininius spiritus, 68 pavadinimų tinktūras, du linimentus, anyžių lašus ir Povlerio tirpalą. Taip prasidėjo AB „Sanitas“ gamybinė veikla.

1924 m. gegužės 13 d. savininkai chemijos farmacijos laboratoriją „Sanitas“ už 70 tūkstančių litų pardavė vaistų sandėlio savininkams A. Mogilevskiui ir J. Finui.

1930 metais naujieji savininkai Kaune, Bravoro gatvėje, pastatė laboratorijai naujas patalpas ir išplėtė gamybą, gamino ampules, tabletes, tepalus, Galeno preparatus ir kt.

Lietuvą okupavus sovietams, 1940 m. spalio mėn. LSSR Liaudies Komisarų Tarybos nutarimu Nr. 263 įmonės, vaistinės, vaistų sandėliai buvo nacionalizuoti. Po nacionalizacijos laboratorija „Sanitas“ pateko Vietinės pramonės liaudies komisariato žinion. Vėliau, 1940 m. gruodžio 2 d. „Sanitas“ buvo perduotas Sveikatos apsaugos liaudies komisariatui. Įsteigus Vyr. Sveikatos apsaugos valdybą, jai buvo perduotas vadovavimas Lietuvos farmacijos įmonėms. 1946 m. vasario 26 d. Vyr. farmacijos valdybos viršininko įsakymu Nr. 15 laboratorija „Sanitas“, „Germapo“ ir Centrinio valdžios vaistų sandėlio laboratorijos buvo sujungtos į bendrą vienetą – Chemijos farmacijos fabriką Nr. 1. Jo direktore buvo paskirta Petronėlė Milančiūtė, Vievio vaistinės Jurgio Milančiaus duktė, atliekanti vaistinės mokinės praktiką Kaune, Bernardinų vaistinėje. Petronėlė Milančiūtė 1940 m. liepos mėnesį nuo Alytaus apskrities buvo išrinkta į Liaudies Seimą. 1944 m. ji žuvo Kauno IX forte.

Vokiečiams okupavus Lietuvą, laboratorija „Germapo“ buvo denacionalizuota. Likusios fabriko dalies direktoriumi buvo paskirtas provizorius Jonas Kuprevičius, o 1941 metų pabaigoje juo tapo chemikas vaistininkas Adomas Sketeris.

Vos pro Kauną praūžė frontas, 1944 m. rugpjūčio mėnesį „Sanitas“ vėl pradėjo dirbti. Kitos Kauno chemijos farmacijos įmonės karo metu buvo sunaikintos, o kraštui reikėjo vaistų. Fabrikas buvo pavadintas: Chemijos farmacijos fabrikas „Sanitas“. Jo direktoriumi buvo paskirtas karo pabėgėlis iš Lenkijos, vokiečių okupacijos metais dirbęs „Sanito“ laboratorijoje, Steponas Kuntoras. Dirbdamas direktoriaus pareigose, S. Kuntoras neakivaizdiniu būdu baigė Kauno medicinos mokyklą ir gavo provizoriaus padėjėjo diplomą. Po karo „Sanite“ dirbo tik 72 darbuotojai, iš jų 54 darbininkai. Reikėjo ne tik gaminti produkciją, bet ir patiems miške prisikirsti gamybai malkų, trūko žaliavų, elektros energijos.

Steponas Kuntoras „Sanitui“ vadovavo iki 1967 metų. Įmonė augo, plėtėsi, modernėjo, mažėjo rankų darbas. 1967 m. buvo pastatytas modernus, galintis per metus pagaminti 150 milijonų ampulių, cechus. Didžioji fabriko produkcijos dalis buvo siunčiama į Sovietų Sąjungą. Fabrike dirbo gabūs specialistai: vyr. inžinierius chemikas-vaistininkas Tadas Kovaliauskas, Galeno cecho viršininkė K. Pra-

piestytė, Ampulių ceche – provizoriai A. Kesminas, E. Stankevičienė, vyr. mechanikas Vl. Dambrauskas. Daugelis fabriko įrengimų buvo pačių sukurti ir pagaminti.

1967 m. „Sanitui“ pradėjo vadovauti jaunas, energingas provizorius Henrikas Dūdėnas. Gamyklos vadovu jis dirbo 20 metų. Fabriko kolektyvas išaugo iki 1000 žmonių, per metus buvo pagaminama virš 400 milijonų ampulių, virš 1000 tonų Galeno preparatų, virš 220 tonų tepalų. Chemijos farmacijos fabrikas „Sanitas“ tapo mechanizuota, aukštos darbo kultūros gamykla. Fabrike buvo įsteigta eksperimentinė laboratorija, darbuotojai dirbo mokslinį tiriamąjį darbą, ruošė disertacijas. Fabrikas buvo Kauno medicinos instituto (dabar universitetas) Farmacijos fakulteto mokomąja gamybine baze. Daug dėmesio buvo skiriama ir darbuotojų poilsui bei laisvalaikiui. Buvo įsigyti vasaros poilsio namai Palangoje, stovykla vaikams Birštone, fabrike įrengta sporto salė, veikė meno saviveiklos ir sporto kolektyvai.

1980 metais SSSR Ministrų Taryba, nederinusi su Respublikos vadovybe, chemijos farmacijos fabriką perdavė SSSR Medicinos pramonės ministerijai, kuriai reikėjo aukštos darbo kultūros įmonės eksperimentinei gamybai organizuoti. Tada „Sanitas“ buvo pavadintas Eksperimentine chemijos farmacijos gamykla „Sanitas“.

1987 m. provizorius Henrikas Dūdėnas buvo paskirtas Mokslinio-praktinio susivienijimo, į kurį įėjo ir „Sanitas“, generaliniu direktoriumi. Eksperimentinei chemijos farmacijos gamyklai „Sanitas“ vadovauti ėmėsi provizorius Jonas Makauskas, tačiau jis dirbo neilgai. 1989 m. generaliniu įmonės direktoriumi buvo paskirtas provizorius Albertas Bertulis. Gamykla jis vadovavo 12 metų.

Atgavus Lietuvai Nepriklausomybę, „Sanitas“ tapo Lietuvos valstybine įmone. 1994 metais įmonė buvo privatizuota ir sukurta akcinė bendrovė „Sanitas“. Dabartinis jos generalinis direktorius – gydytojas Audrius Šošas.

Akcinei bendrovei „Sanitas“ teko prisitaikyti prie naujų darbo ir rinkos sąlygų. Netekus daugelio NVS šalių rinkos, teko mažinti gamybos apimtį, dirbančiųjų skaičių, diegti naujas produkcijos rūšis, naują technologiją, pirkti naują techniką. Dabar AB „Sanitas“ gamina apie 80 įvairių preparatų: ampulių, tablečių, kapsulių, Galeno preparatų, tepalų, plėvelių.

Gamyba perorganizuojama, diegiama geros gamybos praktikos (GMP) sistema. Dideli reikalavimai yra vaistų registracijai. AB „Sanitas“ gaminama produkcija yra daug pigesnė už užsienio šalyse gaminamą, todėl mūsų gamyba turėtų būti skatinama ir jai teikiama pirmenybė. Tačiau dar nemokama tinkamai savo produkciją reklamuoti ir ją pateikti vartotojui.

Iškilmingą vakarą – minėjimą pradėjo AB „Sanitas“ generalinis direktorius A. Šošas, trumpai supažindindamas susirinkusius su fabriko istorija ir dabartine gamyba. Paskui kalbėjo medicinos mokslų daktaras, docentas, ilgametis chemijos farmacijos gamyklos „Sanitas“ direktorius Henrikas Dūdėnas. Jis papasakojo apie gamyklos vystymąsi, apie atliktus darbus, geru žodžiu paminėdamas gamyklos veteranus: savo buvusių pavaduotoją, provizorę E. Stankevičienę, ilgametį fabriko vyriausiąjį inžinierių V. Dambrauską, buvusį direktorių ir vyriausiąjį inžinierių J. Makauską, inžinierių M. Tamašauską ir kitus, savo darbu prisidėjusius, kad „Sanitas“ augtų ir klestėtų. Fabriko dabatinei vadovybei palinkėjo sėkmingai ir sąžiningai dirbuotis, kad AB „Sanitas“ būtų pirmaujanti Lietuvos chemijos farmacijos įmonė.

AB „Sanitas“ sveikino farmacinių firmų, Kauno savivaldybės atstovai, Lietuvos gydytojų sąjunga ir kiti.

Buvo parodytas filmas, nušviečiantis AB „Sanitas“ nueitą veiklos kelią. Po to Kauno muzikinio teatro kolektyvas surengė koncertą: teatro ir kino meno sintezės projektą. Po koncerto svečiai buvo pakviesti teatro foje pasivaikinti, pabendrauti, pasidalinti prisiminimais ir įspūdziais.

Socialinių mokslų daktarė Regina Žukienė

Farmacijos laboratorija „Galen“ nesulaukė 80-ųjų gyvavimo metų

Tikriausiai Lietuvoje sutiksime daug žmonių, kurie vartojo briliantinę žalumą, jodo tirpalą ir kitus vaistus, kurių etiketėse parašyta: pagaminta Akcinės bendrovės „Šiaulių vaistų sandėlis“ „Galeno“ farmacijos laboratorijoje.

Laboratorija pavadinta romėnų mokslininko Klaudijaus Galeno vardu, kuris jau antrame amžiuje tyrinėjo augalų vaistingąsias savybes. Didžiojoje Britanijoje yra įsteigta šio mokslininko vardo premija už žymiausius pasiekimus farmacijos srityje.

Farmacijos laboratorijos „Galen“ 80-mečio proga norisi prisiminti šios, nors ir nedidelės, bet atlikusios žmonėms labai reikalingą veiklą, darbuotojus.

Labai gailla, kad 2002 metų balandžio mėn. „Galeno“ laboratorijos veikla buvo nutraukta, bet apie tą skaudžią „operaciją“ straipsnio pabaigoje.

Šiauliuose, Vilniaus gatvėje Nr. 146, „Galeno“ farmacijos laboratoriją 1922 metais įkūrė Kazys Kazlauskas. Tada laboratorija buvo pavadinta Elektro-garinė chemijos farmacijos laboratorija „Galen“. Laboratorijos „Galen“ samdomu vedėju dirbo žymaus šokėjo, gydytojo Česlovo Norvaišos tėvas Boleslovas Norvaiša. Vienas pirmųjų darbininkų buvo šiaurietis Vaclovas Misiūnas, kuris laboratorijoje dirbo 62 metus – nuo 1922 m. iki 1984 m. (mirė 1988 m.).

Turėjau laimės bendrauti su Vaclovu Misiūnu ir spėjau pažinti šį garbingą žmogų, nors ir neturėjęs farmacinio išsilavinimo, tačiau savo praktinėmis žiniomis ir atsakingu požiūriu į atliekamą darbą buvo vadinamas „vaikščiojančia enciklopedija“.

1922 metais įkurtoje laboratorijoje buvo gaminama apie 130 pavadinimų produkcija: įvairios tinktūros, ekstraktai, spiritai, tepalai, tabletės, milteliai, tirpalai, sirupai, linimentai, vaistažolių mišiniai. Farmacijos laboratorija „Galen“ turėjo savo patentiką: gamino „Kapillin“, „Rheumatin“, „Stiprol“, „Tanicum“, „Tusolin“, „Rambyno žoles“.

„Galeno“ produkcija prekiaavo Šiaulių, Panevėžio, Kauno miestų ir provincijos miestelių vaistinės. Šią produkciją gerai vertino tų laikų gydytojai: panevėžiečiai – Feinbergas, Marcinkevičius, Vileišis, Didžiulis, šiauliečiai – Jasaitis, Janušauskas, Kontoravičius, Izbenskis.

1936 metais Briuselyje Laboratorija „Galen“ dalyvavo 5-oje tarptautinėje vaistinių augalų parodoje, kurioje buvo eksponuoti 26 pavadinimų gaminiai. Laboratorijos „Rambyno žolės“ buvo apdovanotos medaliais, gerai buvo įvertinta ir kita produkcija.

1940 metais laboratorija buvo nacionalizuota, o karo metu visiškai sunaikinta. Neliko ne tik jokių įrengimų, bet ir jos pastato. Galima sakyti, kad išliko tik jos pavadinimas. 1944 m. yra jos atkūrimo metai. Atkurti laboratoriją pavedama Boleslovui

Vaclovas Misiūnas farm. laboratorijoje „Galen“ išdirbo 62 metus.

Iš kairės: laboratorijos vedėjas B. Norvaiša, buhalterė T. Dunkevičienė, analitikės J. Brajienė, H. Arlauskienė. 1954 m.

Norvaišai, kuris, negailėdamas jėgų ir laiko, su dideliu entuziazmu pradėjo atstatomąjį darbą. Jam nuoširdžiai talkino Vaclovas Misiūnas, Benediktas Raudys, Teklė Dunkevičienė, Eleonora Markevičienė.

Karo išvargintiems šiauliečiams vaistai buvo labai reikalingi, todėl, laboratorijai gavus vieną kambarį, nedelsiant buvo pradėta vaistų gamyba ir fasavimas. Tuomet dirbo tik trys darbininkai. Gaminų nomenklatūra buvo įvairi, kiekiai maži. Pavyzdžiui, 1944 m. gruodžio mėn. Pagaminta 147 kg įvairių tinktūrų.

1945 m. Laboratorija „Galen“ gavo patalpas Muziejaus g. 119 (dabar Aušros alėja 31a), kuriose ji buvo iki 1976 metų.

1948–1956 metai gamyba nuolat augo. Didėjant gamybos apimčiai, didėjo ir darbuotojų skaičius: jeigu 1944 m. dirbo tik 3 darbininkai, tai 1950 m. – jau 8 darbininkai.

1951 metais, siekiant užtikrinti aukštą produkcijos kokybę, analitike paskiriama sumani, gabi provizorė Joana Gibronaitė.

Nuo 1951 m. pradėdama gaminti ir fasuoti Ferratol, Apodeldoc, Guttae gastrici.

1956 metais mirė laboratorijos atkūrėjas ir ilgametis jos vadovas Boleslovas Norvaiša. Laboratorijos vedėja skiriama gabi ir labai sumani provizorė Joana Gibronaitė-Brajienė. Provizorės analitikės pareigas vykdė Hilda Milišiūnaitė-Arlenskienė.

1960 m. laboratorijoje dirbo 16 darbuotojų. Per 10 metų gamybos apimtis išaugo du kartus.

Laboratorijos vedėja provizorė Joana Brajienė savo širdyje brandino daug naujų planų ir sumanymų laboratorijos ateičiai. Jos laukė įdomus, turingas asmeninis gyvenimas, tačiau jos, pasauliui davusios naują gyvybę, 1961 m. pavasarį gyvybės siūlas nutrūko. Joanos Brajienės dukra Daiva, 1984 m. baigusi Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultetą, su provizorės diplomu grįžo į gimtąjį miestą ir pradėjo dirbti miesto centrinėje vaistinėje.

1961 m. laboratorijos vedėja paskiriama provizorė Hilda Arlauskienė, kuri dirbo iki 1984 metų pavasario ir nuveikė daug gražių darbų.

Po daugelio nelengvų darbo metų tik 1976 metais Farmacijos laboratorija „Galen“ buvo perkelta į naujas patalpas prie Šiaulių vaistų sandėlio. Naujose patalpose vaistų gamyba buvo labai padidinta. 1977–1978 metais „Galenui“ teko priminti iš chemijos farmacijos fabriko „Sanitas“ Kaune kai kurių spiritinių tirpalų, o taip pat ir iš tuometinio Vilniaus farmacijos fabriko „Gegužės pirmoji“ (dabar Akcinė bendrovė „Vilniaus farmacijos fabrikas“) briliantinės žalumos gamybą. Visus Lietuvos gyventojus aprūpindavo jodo tirpalu.

Laboratorijos vedėja provizorė Hilda Arlauskienė ir vyresnysis inžinierius provizorius Leonardas Jurgutis paskyrė daug entuziazmo, sumanumo ir energijos, tobulindami ir mechanizuodami gamybos procesus, lengvindami darbo sąlygas, įdiegdami naujus prietaisus ir įrengimus. Visa tai lėmė aukštą darbo našumą ir gamybos augimą. „Auksinių rankų“ buvo šaltkalvis – remontininkas Mykolas Astrauskas, kuris visą laiką ne tik tobulino gamybos įrengimus, bet ir pagamino labai reikalingų gamybai įvairių prietaisų. 1984 metais Farmacijos laboratorijos „Galen“ vadove paskirta provizorė Valerija Meiliulytė. Rūpestingai ir atsidasusiai ji tęsė pradėtus darbus, ieškojo būdų gamybos apimčiai didinti, įvairioms problemoms spręsti.

Geriausi darbo rezultatai buvo pasiekti 1988 metais, kai buvo pagaminta 5,5 mln. vienetų fasuotų vaistų ir vėliau kasmet buvo pagaminama apie 4 mln. vienetų fasuotų vaistų.

Vadovaujant provizorei V. Meiliulytei buvo paruošta reikalinga dokumentacija gaminamų vaistų perregistravimui, taip pat paruošti ir patvirtinti vaistų farmakopėjiniai straipsniai. 2001 metais visi gaminami vaistai buvo perregistruoti, visa gaminama produkcija gavo prekinį ženklą.

Farmacijos laboratorija „Galen“ viena seniausių vaistų gamybos įmonių Lietuvoje. Darbštus vieningas 23 darbuotojų kolektyvas, deja, nesulaukė įmonės 80-ties metų jubiliejaus. Galime tik pasidžiaugti, kad toks nedidelis darbuotojų kolektyvas galėjo pasiūlyti savo produkciją ne tik šiauliečiams, bet ir visos Lietuvos žmonėms.

Vienos seniausių Lietuvos farmacijos įmonių AB „Sanitas“ Kaune ir Farmacijos laboratorija „Galen“ Šiauliuose skyrėsi gamybos apimtimi, problemomis ir ateities planais, tačiau abi jos svarbios Lietuvos farmacijos istorijoje.

1997 metais lapkričio mėn. Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje Kaune vyko seminaras „Lietuvos farmacijos įmonės „Sanitas“ ir „Galen“ 1922–1997 m.“ Renginyje buvo skirtas šių įmonių 75-osioms veiklos metinėms pažymėti. Jame dalyvavo įvairių farmacijos sričių specialistai, mokslininkai, pramonininkai, vaistininkai. Farmacijos laboratorijos „Galen“ direktorė provizorė V. Meiliulytė seminare apžvelgė „Galeno“ veiklos istoriją.

Laboratorijos „Galen“ 75-metis buvo gražiai paminėtas ir Akcinės bendrovės „Šiaulių vaistų sandėlis“ salėje. Jubiliejaus proga darbuotojams buvo įteiktos asmeninės dovanėlės, buvo prisiminti darbuotojai, išėję Anapilin, šv. Petro ir Povilo katedroje buvo aukojamos šv. Mišios už mirusiuosius ir dirbančiuosius, aplankytos mirusiųjų amžino poilsio vietos, padėta gėlių, uždegtos žvakutės.

2002 metais AB „Sanitas“ darbuotojų kolektyvas iškilmingai paminėjo 80-ties metų jubiliejų. Deja, „Galeno“ darbuotojams šios laimės patirti neteko.

Kaip minėjau, 2002 m. balandžio mėn. Farmacijos labora-

„Auksinių rankų“ darbuotojas Mykolas Astrauskas.

torijos „Galen“ gamybinė veikla nutraukta. Visa tai įvyko per labai trumpą laiką: 2001 m. rugsėjo mėn. iš Akcinės bendrovės „Šiaulių vaistų sandėlis“ ir Farmacijos laboratorijos „Galen“ darbuotojų buvo supirktos akcijos. 55% visų akcijų supirko fizinis asmuo Vaidotas Deveikis, dirbantis AB „Bakteriniai preparatai“ Kaune. Farmacijos laboratorija „Galen“ greitai tapo AB „Bakteriniai preparatai“ filialu. AB „Šiaulių vaistų sandėlis“ ir Farmacijos laboratorijos „Galen“ turto perėmimas vyko žaibiškai. Darbuotojų susirinkime buvo tikinama, kad farmacijos laboratorijoje bus dirbama dviem pamainomis, kad bus didinamas gaminamų vaistų asortimentas, bus priimama daugiau darbuotojų. Tačiau tai buvo netiesa. Tuoj pat buvo atleidžiami darbuotojai, taip pat ir specialistai. Likusiems darbuotojams 2002 metų pradžioje buvo pasiūlyta važiuoti dirbti į Kauną. Gamybiniai įrengimai: vaistų fasavimo konvejeriai, vandens distiliacijos įrengimai, šildymo katilai ir kiti įrengimai buvo išardyti ir išvežti į metalo laužą arba į Kauną. Toks pat likimas ištiko ir visus AB „Šiaulių vaistų sandėlis“ darbuotojus – buvo iš darbo atleisti visi darbuotojai.

Su didele nuoskauda tenka prisiminti, kad dalis darbuotojų tiek laboratorijos, tiek vaistų sandėlio buvo išvaryti be jokių išeitinių kompensacijų. Daugelis darbuotojų buvo išdirbę po 30 ir daugiau metų.

Taip Farmacijos laboratorija „Galen“ nesulaukė savo 80-ties metų jubiliejaus. Tenka tikrai apgailestauti, kad taip greitai viskas buvo sunaikinta. Liūdna darosi pažvelgus į ištuštėjusį ir nykų senojo vaistų sandėlio ir Laboratorijos „Galen“ kiemą, kuriame dešimtmečius buvo atliekamas kruopštus ir įtemptas darbas žmogaus sveikatos labui.

Liudvikas Rulinskas,

buvęs AB „Šiaulių vaistų sandėlis“ direktorius.

Produkcija 1936 metais

Farmacijos laboratorijos „Galen“ darbuotojai prieš du dešimtmečius. Pirmoje eilėje (centre) direktorė Hilda Arlauskienė.

ONUŠKIO (Trakų raj.) vaistinei – 85-eri

Onuškio vaistinė įsikūrusi pačiame Onuškio miestelio centre.

Apie Onuškio gyvenvietės atsiradimo laiką iki šiol pareikšta įvairių nuomonių. Kai kurių tyrinėtojų teigimu, Onuškis išaugęs iš kryžiuočių aprašymuose 1387 m. paminėto kaimo „Iwanendorf“, tuo metu priklausiusio didikams Montgirdaičiams. Yra nuomonių ir dėl vėlesnio Onuškio įsikūrimo. Istorikas R. Šalūga teigė, kad feodas J. Koncevičius XVI a. pradžioje valstiečio Onuškio ūkyje įsteigė dvarą, prie kurio netrukus ir susikūręs miestelis. Tikra tai, kad 1505 m. pagal kunigaikščio Aleksandro privilegiją (pakartotą 1511 m.) Onuškyje buvo pastatyta medinė bažnyčia. 1924 m. Žygimantas Senasis davė Onuškio dvaro savininkui privilegiją kurti miestelį, kartą per savaitę rengti turgų ir laikyti karčemas.

Onuškio miestelį puošia gražus architektūros paminklas – bažnyčia, tarsi Vilniaus Arkikatedros kopija, su kolonomis, evangelistų skulptūromis. Šioje bažnyčioje 14 m. klebonavo taurus patriotas, didis humanistas, poetas, rašytojas Nikodemus Švogžlys-Milžinas.

Onuškio centre yra labai savita, akmenimis grįsta aikštė, pavadinta K. Petrausko vardu.

Žinių apie vaistinės įsikūrimą Onuškyje mažai. Lietuvos statybos ir architektūros mokslinio tyrimo instituto leidinyje „Lietuvos TSR urbanistikos paminklai“, Nr. 7 (1984) rašoma, kad Onuškyje vaistinė buvo įsteigta 1917 m. Tie patys metai buvo paminėti ir A. Miškinio straipsniuose apie Onuškio miestelio istoriją laikraštyje „Galvė“:

„...per pirmąjį pasaulinį karą Onuškyje buvo sudeginta dvaro sodyba; rūmai taip ir liko neatstatyti. 1915 m. Onuškyje įsteigta pieninė, o 1917 m. vaistinė...“

Gi „Acta musei historiae medicinae et pharmaciae Lituaniae“, volumen II,— Kaunas, 1995, psl. 41, Onuškio vaistinės įsteigimo data nurodyta 1922 m. (beje, šalia metų pažymėtas ?).

„Medicinos“ žurnalo priede „Lietuvos Farmacijos įstaigų ir farmacininkų sąrašas“ (1923 m.) minima, kad Onuškio miestelyje vaistinės savininkas buvo provizoriaus padėjėjas Judelis Hoffenbergas. Tame pačiame leidinyje 1924–1925 m. rašoma, kad Onuškyje vaistinės J. Hoffenbergo įpėdinis, vedėjas buvo provizoriaus padėjėjas Chaimas Goldontas. 1926 m. „Lietuvos

Sėdi provizorė-vedėja M. Beigienė ir farmakotechnikė A. Tauterienė, stovi farmakotechnikė J. Prakapaitė.

Medicinos, Veterinarijos ir Farmacijos personalo įstaigų sąrašė“ įrašyta, kad Onuškyje vaistinės savininkas, vedėjas, provizoriaus padėjėjas Antanas Vilnius. Jis buvo didelis lietuviybės skleidėjas ir karštas Lietuvos patriotas, todėl 1935 m., jam staiga mirus, Onuškio visuomenė nutarė provizoriaus padėjėją Antaną Vilnių palaidoti prie paminklo „Žuvusiems broliams už Lietuvos laisvę“, pastatyto 1928 m. už Onuškio visuomenės lėšas.

1937 m. „Lietuvos Medicinos, Veterinarijos ir Farmacijos personalo įstaigų sąrašė“ rašoma, kad Onuškyje vaistinės savininko A. Vilniaus įpėdine tapo provizoriaus padėjėjas Sofija Gulbinaitė. Ji ištekėjo už A. Vilniaus sūnėno Antano Truikio.

Sofija Gulbinaitė-Truikienė Onuškyje dirbo iki pat vaistinės nacionalizavimo sovietų okupacijos metais. Po vaistinės nacionalizavimo Sofija Gulbinaitė-Truikienė buvo atleista iš darbo; kad galėtų pragyventi, visus metus pilstė alų Onuškio miestelio valgykloje. Vėliau buvo leista dirbti farmacininke be teisės dirbti Onuškyje.

Onuškio vaistinė buvo įkurta Vyskupų namuose (dabar ten įsikūrusi Onuškio palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė). Vėliau A. Vilnius nusipirko namą miestelio centre ir perkėlė vaistinę į savo namus. Po nacionalizavimo vaistinė buvo kilnojama iš vieno namo į kitą, kol, dirbant provizorei Vandai Jasūdienei, 1962 m. buvo pastatytas atskiras namas su butu vaistinės vedėjai.

1971 m. vedėjai provizorei V. Anusevičienei išvykus iš Onuškio, kelis mėnesius vaistinė buvo be vedėjo. Tuo metu laikinai vedėjos pareigas ėjo farmacininkė A. Tauterienė. 1971 m. rugsėjo 1 d. provizorė Marijana Beigienė buvo perkelta iš Kupiškio rajono centrinės vaistinės į Onuškį. Jau 31 metai ji vadovauja Onuškio vaistinei.

1971 m. vaistinėje dirbo 4 žmonės: vedėja M. Beigienė, farmakotechnikė A. Tauterienė, fasuotoja Z. Dabkutė ir sanitarė B. Leškevičienė. Onuškio vaistinė priklausė Trakų centrinei

vaistinei. Vaistinė aprūpindavo vaistais Onuškio apylinkės ligoninę (60 lovų), Onuškio ambulatoriją, tris medicinos punktus. Vaistinėje buvo gaminama daug mikstūrų, miltelių, žvakučių, piliulių, netgi sterilūs tirpalai. Vaistinė pagal apyvartą buvo didžiausia tarp kaimyninių vaistinių: Rūdiškių, Aukštadvario, Semeliškių. Dirbo geri ir nuoširdūs žmonės, todėl atvažiuodavo į vaistinę žmonių net iš gretimų rajonų – Alytaus ir Varėnos. Gauta daug padėkų už nuoširdų darbą ir rūpinimąsi žmonėmis.

Dabartiniu metu, kaip ir visos kaimo vaistinės, Onuškio vaistinė išgyvena sunkius laikus. Dėl Valstybinės ligonių kasos nepatenkinamo atsiskaitymo už išduotus kompensuojamuosius vaistus, dėl nedarbo ir sunkios kaimo žmonių materialinės padėties vaistinės apyvarta labai sumažėjo. Onuškio vaistinė liko mažiausia iš kaimyninių vaistinių ir neaišku, ar sulauks savo 90-ties metų jubiliejaus?

Provizorė Marijana Beigienė

Iš kairės į dešinę farmakoteknikė A. Tauterienė, sanitarė-plovėja O. Mikalopienė ir vedėja – provizorė M. Beigienė.

Vedėja – provizorė M. Beigienė

Farmakoteknikė A. Tauterienė

Provizoriui Vladui JANUŠKEVIČIUI – 85-eri !

*Ir žinai,
Ir jauti –
Metai bėga ir bėga...
Negali sustabdyt,
Nei sustot pakely...*

E. Matuzevičius

Lietuvos farmacijos sąjungos Garbės narys, provizorius (chemikas vaistininkas) Vladas Januškevičius šių metų liepos 2 d. šventė gražų savo 85-erių gyvenimo metų jubiliejų.

47 gyvenimo metus jis paskyrė farmacijai. 1936 m. baigė Panevėžio gimnaziją ir įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą studijuoti biologijos, tačiau vėliau pasirinko farmaciją. Išklaušęs farmacijos kursą, 1941 m. pradėjo dirbti Suvalkų Kalvarijos vaistinėje. 1943 m. apgynė diplominį darbą ir gavo chemiko vaistininko diplomą. Po Antrojo pasaulinio karo sovietinė valdžia nepripažino vokiečių okupacijos metais išduotų diplomų, todėl jam reikėjo dar išlaikyti politinių mokslų egzaminą ir po to jam buvo išduotas naujas diplomas, kuriame įrašyta provizoriaus (chemiko vaistininko) specialybė.

Vos pražūsus frontui, 1944 m. Vladas Januškevičius atvyko į Vilnių ir ėmėsi vadovauti vaistinei Nr. 2 (dabar „Gedimino“). Vėliau buvo paskirtas Vilniaus vaistinės Nr. 14 (dabar „Žvėryno“) vedėju. Kai Vilniaus Kalvarijų rajone buvo pradėti statyti nauji gyvenamieji namai, Vladui Januškevičiui buvo pavesta Kalvarijų gatvėje įrengti naują modernią vaistinę. Provizorius Vladas Januškevičius šiai vaistinei vadovavo iki 1987 m., iki išėjimo į pensiją.

Provizorius Vladas Januškevičius daug dirbo ir Vilniaus m. profsąjungos komitete, dalyvavo Respublikinės farmacinių mokslinės draugijos veikloje. Jam buvo suteiktas Nusipelnusio provizoriaus garbės vardas.

Garbingo jubiliejaus proga širdingai sveikiname gerbiamą provizorių Vladą Januškevičių ir linkime jam stiprios sveikatos, energijos, ilgų, laimingų gyvenimo metų.

Lietuvos farmacijos sąjungos valdyba

LFŽ leidėjai jubiliejinio gimtadienio proga paprašė gerbiamą profesorių **Eduardą Tarasevičių** papasakoti apie save, apie darbą, apie ateities lūkesčius. Spausdiname atsakymus:

Idomu būtų sužinoti apie Jūsų vaikystę, paauglystę.

Gimiau 1942 m. rugpjūčio 25 d. Baltakiškės kaime, buvau pakrikštytas Adučiškio bažnyčioje (Švenčionių raj.), tris pradinės mokyklos klases baigiau Mičionyse (Anykščių raj.). Į mokyklą eidamas Šventosios pakrantėmis, ne tik žavėjausi šios upės grožiu, bet ir visam gyvenimui atmintyje išliko sodybų, uždarytų langinių, vaizdai – šeimos buvo išstremtos į Sibirą... Ketvirtą klasę baigiau Pievų mokykloje, tėviškėje. Nuo penktos klasės semtis mokslų atvykau į Vilnių ir 1959 metais sidabro medaliu baigiau VII vidurinę mokyklą. Mokykloje ypač patiko chemija, matematika, literatūra. Nebuvau nei pionierius, nei komjaunuolis, nors buvau raginamas stoti į šias organizacijas. Visada atsakydavau „Ne“, nes nemačiau pavyzdžio, kuriuo galėčiau sekti.

Ar galėtumėte pasakyti, kodėl Jūs pasirinkote farmaciją?

Pasirinkti farmaciją paskatino meilė chemijai ir noras sukurti bent vieną vaistą, palengvinantį sergančių žmonių

Su kurso draugais prie KMI centrinių rūmų

kančias. Man atrodė, kad vaistininkas gali tiesiogiai padėti ligoniui, įteikdamas jam vaistinėje pagamintą arba pramoninės gamybos vaistą, tuo tarpu gydytojas jam išrašo tik popieriaus lapelį – receptą. Taigi, studijos Farmacijos fakultete truko nuo 1959 iki 1964 m. ir, gavęs diplomą su pagyrimu, keletą mėnesių dirbau Turgelių vaistinės vedėju, panaudodamas ne tik institute gautas farmacijos žinias, bet ir prisimindamas vietinę lenkų kalbą, bendraujant su Vilnijos krašto gyventojais.

Kada prasidėjo Jūsų mokslinis darbas? Kokie atlikti darbai ir kokie ateities planai?

Tikslinę aspirantūrą pasirinkau Lvovo medicinos instituto Farmacinės chemijos katedroje, kuriai vadovavo prof. N. Turkevičius. Tai buvo plačios erudicijos mokslininkas, poliglotas, šventiko sūnus. Iš jo mokiausi ne tik organinių junginių sintezės paslapčių, bet ir bendravimo kultūros, žmogiškumo, pagarbos savo profesijai ir tautinei savimonei. To meto produktyviausio Ukrainos farmacijos mokslininko ir pedagogo autoritetas įkvėpė mane išmolti gražią ukrainiečių kalbą ir ja apginti kandidatines disertacijas. Į Kauno medicinos instituto Farmacinės chemijos katedrą grįžau 1967 m. Čia pradėjau dirbti asistentu, vėliau vyr. dėstytoju, docentu. 10 metų dirbau katedros vedėju, 13 metų – Farmacijos fakulteto dekanu. Organizavau pirmųjų farmacijos mokslų kandidatų rengimą Kaune. Jais tapo jaunieji kolegos: R. Pečiūra, F. Malinauskas, R. Radžiūnas. Mokslinis darbas, skirtas naujų junginių, pasižyminčių priešbakterinėmis savybėmis, sintezei ir tyrimui, buvo apibendrintas habilituoto daktaro disertacijoje, kurią apgyniau 1990 m. Maskvos medicinos akademijoje. Mokslinio darbo aktualumą patvirtino 20 autorinių liudijimų.

Ateities planai – vadovauti diplomantų ir doktorantų darbams, užpatentuoti aktyviausius junginius, ieškoti partnerių naujų vaistų įdiegimui į praktiką, parašyti farmchemijos mokymo knygą, skirtą studentams...

Kur Jums teko stažuotis?

Stazavausi trijose užsienio aukštosiose mokyklose: Graifsvaldo universitete (Vokietija), Ciuricho aukštojoje federalinėje mokykloje (Šveicarija), Maskvos medicinos akademijoje

Apie Lietuvos farmacijos mokslo 200 metų sukaktį buvo padarytas pranešimas FIP 51-ajame kongrese Vašingtone 1991 m.

(Rusija). Be to, stažavausi Vilniaus universiteto Vaistų sintezės ir tyrimo laboratorijoje.

Šiais metais sukanka 35 metai, kai Jūs dirbate pedagoginį darbą Kauno medicinos universitete (anksčiau vadinosi institutas, vėliau – akademija). Įdomu būtų sužinoti, ar pasikeitė studentas farmacininkas per 35 metus? Kurie kolegos Jums buvo pavyzdžiu?

35 metus dirbdamas Farmacijos fakultete, sutikau daug iškilų asmenybių, kurios žavėjo ir savo erudicija, ir elgesiu su kolegomis bei studentais, ir principingumu, įgyvendinant teisingumo principus. Tai profesoriai: Z. Januškevičius, A. Praškevičius, V. Lašas, T. Ivanauskas, J. Šopauskas, R. Stropus, V. Vaičiuvėnas, J. Sapagovas. Bendraminčiai, doc. E. Kanopka ir doc. A. Kaikaris, supažindino su buvusiais Farmacijos fakulteto šviesuoliais: profesoriais P. Raudonikiu, K. Grybausku ir B. Šiauliu, kurių gyvų neteko matyti, tačiau jie buvo man farmacijos profesijos garbingo atstovavimo pavyzdžiu.

O kalbant apie studentus, galiu pasakyti, kad jie visada jauni, energingi, su svajonėmis. Tik reikia su jais daugiau bendrauti ne tik paskaitų ar darbų metu... Didelis mano noras, kad kiekvienas studentas geriau mokėtų bent dvi užsienio kalbas. Juk greit atsivers Europos Sąjungos šalių sienos ir jie galės ten vykti stažuotis kaip jauni mokslininkai ar praktikai.

Su studentų farmacininkų draugijos nariais LFS suvažiavimo metu Palangoje 2001 m.

Beveik 20 metų Jūs buvote Respublikinės farmacininkų mokslinės draugijos pirmininkas, o nuo 1990 metų – Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) prezidentas. Papasakokite apie svarbiausius ir pagrindinius LFS veiklos prioritetus.

Respublikinė farmacininkų mokslinė draugija (RFMD) – tai buvo profesinė provizorių organizacija, kuri tęsė senąsias mūsų kolegų tradicijas, pradėdant nuo pirmosios oficialios organizacijos įkūrimo 1819 m. RFMD rengė suvažiavimus, konferencijas, minėjimus, kurie buvo skirti farmacijos mokslo ir praktikos pasiekimų bei problemų įvertinimui. Bendravimas su Vakarų šalių kolegomis buvo praktiškai apribotas. Būdamas RFMD pirmininku ne kartą kritikavau Visasąjunginės FMD vadovus už jų nenorą dalyvauti Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) veikloje, tampant tikraisiais nariais.

Naujos galimybės atsivėrė, atkūrus mūsų šalies Nepriklausomybę ir Lietuvos farmacijos sąjungą, kuri tęsia tarpukario Lietuvos farmaceutų sąjungos tradicijas. Svarbiausi LFS veiklos prioritetai sąlyginai gali būti suskirstyti į vidaus ir užsienio. LFS vidaus veiklos prioritetai apima aktyvų dalyvavimą, kuriant teisingą farmacinės veiklos sistemą, atitinkančią tarpukario Lietuvos bei Europos šalių patirtį. Ši veikla glaudžiai susijusi su provizorių, farmacijos magistrų, vaistininkų, LFS narių interesų atstovavimu bei gynimu. Užsienio veiklos prioritetai nukreipti LFS narių skatinimui įsijungti į Tarptautinės farmacijos federacijos individualių narių gretas, kelti savo profesinę kvalifikaciją, dalyvaujant FIP pasauliniuose kongresuose bei konferencijose. Jau keletą metų LFS pastangomis dešimtys kolegų vyksta į minėtus kongresus ir grįžta iš jų pasisėmę patirties

Pranešimas skaitomas ES farmacijos grupės konferencijoje Liubljanoje 2002 m.

iš Vakarų šalių farmacijos mokslo ir praktikos pasiekimų. Panašių tikslų siekiama ir LFS įstojus į Europos šalių PSO globojamą organizaciją EuroPharm Forumą bei Europos Sąjungos Farmacijos grupę. Šios abi organizacijos mus supažindina, kaip galima spręsti farmacijos praktikos problemas, pasinaudojant Europos šalių farmacinės veiklos patirtimi, nors mūsų šalies politikai ne visada nori įsiklausyti į mūsų siūlomus farmacijos sektoriaus veiklos tinkamiausius sprendimus. Svarbi LFS veik-

los kryptis – tai Baltijos šalių farmacininkų bendradarbiavimas, keičiantis veiklos patirtimi BaltPharm Forumų bei nacionalinių suvažiavimų ir kongresų metu.

Jūsų indėlis į Lietuvos farmacijos istorijos puoselėjimą.

Farmacijos istorija pradėjau domėtis po ilgamečio bendravimo su doc. A. Kaikariu. Su juo ilgais vakarais Kauno medicinos instituto palėpėje kūrėme Farmacijos istorijos muziejaus viziją, teko aktyviai dalyvauti gaunant iš tuometinės Kauno miesto valdžios būsimam muziejui tinkamas patalpas. Stengiuosi paremti vaistinių ir kitų farmacijos įmonių pastangas pažymėti jubiliejines sukaktis bei darbuotojų jubiliejus. LFS remia leidinių, skirtų farmacijos istorijai, rengimą. Juk nežinodami savo profesijos praeities, negalėtume sėkmin-

gai kurti farmacijos ateities rūmų. Visada džiaugiuosi, kai, aplankius turtingus Europos šalių farmacijos muziejus, mano kolegos didžiuojasi, kad dabartinės farmacijos pagrindus kūrė ir mokslininkai, ir praktikai nuo Skandinavijos iki Portugalijos.

Įsvardinkite šalis, su kurių farmacijos darbu Jums teko susipažinti.

Žmogui būdinga savybė domėtis ta sritimi, kuri yra pati mylimiausia. Suprantama, kad būdamas užsienyje, visada stengiuosi aplankyti farmacijos fakultetus, vaistines, vaistų gamyklas, farmacijos muziejus. Esu dėkingas likimui, kad per keletą dešimtmečių susipažinau su Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos, Ispanijos, Portugalijos, Graikijos, Italijos, Turkijos, Slovenijos, Kroatijos, Vengrijos, Čekijos, Slovakijos, Austrijos, Šveicarijos, Liuksemburgo, Latvijos, Estijos, Rusijos, Ukrainos, Danijos, Švedijos, Norvegijos, Suomijos, Baltarusijos, Moldovos, Kaukazo bei Vidurinės Azijos respublikų, Singapūro, Australijos, JAV, Kanados farmacija.

Jūsų gyvenimo credo?

Mano gyvenimo credo – daryk gerus darbus, nelaukdamas atlygio, padėk kiekvienam, kam reikia pagalbos – ir būsi laimingiausias žmogus šioje žemėje.

Jūsų pomėgiai?

Latvijos farmacininkų kongrese

Su Ekselencija Lietuvos Prezidentu V. Adamkumi ir A. Adamkiene 2002 m. minint Mindaugo karūnavimo dieną

Turizmas, kelionės, kalbų mokymasis (moku dar tik devynias), kalnų slidinėjimas, įdomių patiekalų gamyba.

Dėkojame gerb. Profesoriumi už įdomias mintis, atsakymus ir linkime didelės sėkmės.

Ad multos annos!

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) prezidentas, „Lietuvos farmacijos žinių“ (LFŽ) redaktorius, provizorius, habilituotas medicinos mokslų daktaras, profesorius **Eduardas Tarasevičius 2002 m. rugpjūčio 25 dieną šventė garbingą amžiaus šešiasdešimtmetį.**

Gerbiamą profesorių galima apibūdinti Bernardo Šo žodžiais: „Man gyvenimas ne tirpstanti žvakė. Tai tarytum stebuklingas deglas, į mano rankas patekęs akimirka, ir aš stengiuosi, kad jis įsiliepsnotų kuo ryškiau, pirma nei perduosiu ateinančioms kartoms“.

Širdingai sveikiname Gerbiamą Jubiliatą ir linkime neišsenkančios energijos, naujų atsiekimų, ištvėrmės ir asmeninės laimės.

LFS valdyba,
LFŽ leidėjai

*Nelinkėki man tik šimto metų, –
Man ir tūkstančio... ir tūkstančio mažai...
Prinešė liepsnos saulėtos metų gretos, –
Neužgesti atėjau ašai...*

*Šimtas metų – tik akimirka trumputė,
Vien tik kelio pėdos amžių drobė,
Šimtas metų – kaip viena minutė
Nuo lopšinės ligi rekviem pas duobę.*

*Šimtas metų!..
(Galima suspėti tiktai į vieną pasimatymą,
Tik į vieną pokylį suskubti laiku.)
Šimtas metų!..*

*(Galima nespėti surast atsakymo,
Ieškomo širdim šimtuos laiškų.)
Nelinkėk todėl tik šimto metų,-
Man ir tūkstančio... ir tūkstančio mažai...*

Silvestras Drabavičius

2002 m. spalio 22 dieną provizorė

**Jadvyga
Milerytė-Sakalauskienė**
šventė garbingą amžiaus septyniasdešimtmetį

Keturiasdešimt penkerius metus kiekvieną darbo dieną ji atveria vaistinės duris. Čia jai žinomas kiekvienas vaistas, kaip ir kada jis gali padėti žmogui. Trisdešimt metų ji vadovauja Vilniaus „Katedros“ (anksčiau vadinosi Vilniaus 3-oji) vaistinei. 1980 m. jai suteikta aukščiausiaji provizoriaus – farmacinio darbo organizatoriaus kvalifikacinė kategorija. Už gerą darbą apdovanota „Sveikatos apsaugos žymūno“ ženkleliu. 1997 m. provizorė Jadvyga Sakalauskienė tapo farmacinės visuomenės organizuoto Nusipelnusio farmacijos specialisto konkurso laureate. Aktyvi Lietuvos farmacijos sąjungos (anksčiau Respublikinės farmacinių mokslinės draugijos) narė.

Vaistinėje darbo kabinete

Gerbiama p. Jadvyga Sakalauskienė atsakė į LFŽ klausimus.

Jums artimų žmonių tarpe populiari farmacinių specialybė. Kas, Jūsų nuomone, tai nulėmė?

Man artimų žmonių tarpe farmacinių specialybė tapo išskirtine – vyras, sesuo, dukterėčia yra provizoriai, anūkė studijuoja Kauno medicinos universiteto Farmacijos fakulteto ketvirtame kurse, neabejoju, kad ir ji taps vaistininke.

Ar Jūsų svajonėse visą laiką buvo mintys tik apie provizoriaus specialybę ir ar iki šiol save įsivaizduojate tik kaip vaistininkę?

1957 metais baigiau Kauno medicinos instituto (dabar universitetas) Farmacijos fakultetą ir man buvo suteikta provizorės kvalifikacija. Kas nulėmė specialybės pasirinkimą? Matyt, sunkūs pokario metai, artimųjų negalavimai. Dažnai tekdavo lankytis vaistinėje, man patiko vaistinės aplinka, žmonių pagarba vaistinei ir jos darbuotojams. Aš myliu ir gerbiu savo specialybę ir niekada nesigailiu ją pasirinkusi. Be to, besimokydama Medicinos institute sutikau savo gyvenimo meilę, draugą ir patarėją, su kuriuo darniai žengiame gyvenimo keliu jau 46 metus.

Provizorė Jadvyga Sakalauskienė (antra iš dešinės) su kolegomis

Jūsų nuomone, ar darbas vaistinėje sunkus, garbingas ir ar dėkingas?

Baigusi studijas, 45 metus dirbau Kauno ir Vilniaus vaistinėse. Džiaugiuosi, kad savo darbinę veiklą pradėjau vaistinės asistente, vėliau dirbau receptare – kontroliere, analitike. Gyvenimas parodė, kaip svarbu vadovui žinoti vaistinės „virtuvę“, būti dirbusiam eilinėse pareigose. Visose vaistinėse, kuriose teko dirbti, buvo gaminami vaistai – visos vaistų formos ir net injekciniai tirpalai, todėl ir dabar negaliu įsivaizduoti tikros vaistinės be vaistų gamybos.

Ant vaistinės direktoriaus pečių gula ne tik vaistinės darbo organizavimas, bet ir patalpų remontas, specialių vaistinės įrengimų priežiūra, bendravimas su kolektyvu, vaistinės lankytojais. Mano gyvenimo credo – padėti žmogui, o didžiausias džiaugsmas – sulaukti žmonių supratimo, dėkingumo ir nuoširdumo.

Be jokios abejonės darbas vaistinėje yra garbingas ir dėkingas. Kai gali ligoniui padėti, patarti, jauti žmonių pagarbą ir dėkingumą. Tai malonios akimirkos, tačiau būna ir nemalonių valandėlių.

Darbas vaistinėje nėra sunkus, bet labai atsakingas. Viena būtiniausių vaistininko savybių – sąžiningumas ir atsakomybė.

Ką reiktų keisti šiandieninėje Lietuvos farmacijoje?

Švenčiausia vaistininko pareiga – tarnauti ligoniui, jam padėti, patarti. Dažnai geras, nuoširdus žodis, šypsena, kompetentingas patarimas padeda ligoniui greičiau išgyti.

Ar šiandien reikia ką nors keisti Lietuvos farmacijoje? Be abejo, gyvenimas juda į priekį, daug kas keičiasi ir nebūtinai į gerą pusę. Manau, kad reikia stiprinti Farmacijos departamento vaidmenį. Vaistinėms turi vadovauti farmacinkai, o ne gydytojai. Gydytojai turėtų dirbti savo darbą, o farmaciją palikti vaistininkams. Vaistus turėtų registruoti tarnyba, kuri nesuksi su vaistų kontrole.

Tokio sunkaus periodo farmacijos sistemos gyvenime dar nėra buvę. Vaistinių prekybiniai antkainiai tokie, kad nei viena didelė gamybinė vaistinė gautomis pajamomis negali padengti išlaidų. Neigiama ir tai, kad gydytojams įvestos kompensuojamųjų vaistų išrašymo kvotos. Vaistinės parduodamos ne farmacijos specialistams. Ligonų kasos nesugeba atsiskaityti su vaistinėmis už parduotus kompensuojamuosius vaistus,

todėl vaistinės skolingos vaistų tiekėjams daugiau nei už penkis mėnesius. Tokia padėtis tragiška...

Papasakokite apie savo gyvenimo vingius, apie džiaugsmus ir rūpesčius.

Šių metų pabaigoje sukanka trisdešimt darbo metų „Katedros“ vaistinėje. Džiaugiuosi puikiu vaistinės kolektyvu. Daug vaistininkų ir farmakoteknikų vaistinėje dirba nuo mokymo įstaigos baigimo. Tai kvalifikuotos, kompetingos darbuotojos, žinančios ir mylinčios savo darbą.

Darbe ir gyvenime buvo visko – atradimų, praradimų, netekčių, bet optimizmo niekada nepraradau.

Žmogui gyvenime reikia darbo kasdieninio, namų šilumos, gero žodžio, kuris paguostų vingiuotame gyvenimo kelyje. Esu laiminga, nes mano šeimos nariai šiuo metu sveiki. Turiu keturis anūkus, du jau studentai, trečioji anūkė – dvyliktokė, mažiausias – šeštokas.

Jūsų pomėgiai, laisvalaikis?

Laisvalaikį mėgstu praleisti šeimos rate, kai susirenkame visi: dukra ir sūnus su vaikais. Žinoma, labai mėgstu keliauti, susipažinti su kitomis šalimis, jų kultūromis, žmonėmis. Poilsiauti mėgstu prie jūros ar kaime prie ežerų.

Rudenys be galo svarūs savo brandumu ir atžalų kerai... Nuostabūs prisiminimų puokštėm, Pagarbos verti savo darbais.

Dėkojame gerbiausiai provizorei už išsakytas mintis. Širdingai linkime, kad Jūsų rankos nepailstų dar ilgai...

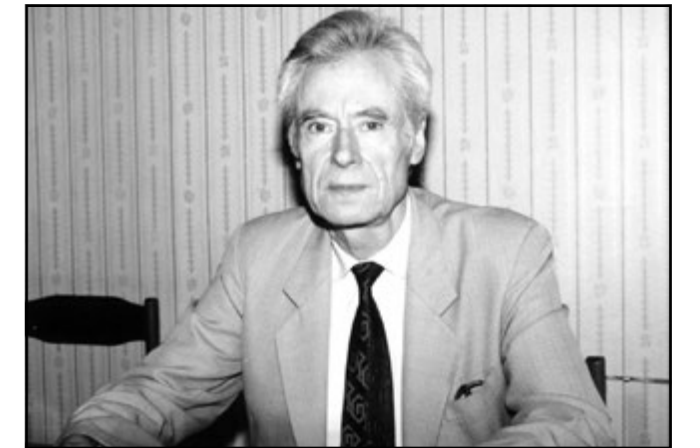

Jau 30 metų kasdien šias duris atveria vaistinės direktorė Jadvyga Sakalauskienė

2002 metų birželio 24 dieną gamtos mokslų daktaras, docentas, provizorius **Juozas Vasiliauskas** šventė savo septyniasdešimtąjį gimtadienį.

Šia proga „Lietuvos farmacijos žinių“ leidėjai paprašė gerbiamą Jubiliatą papasakoti apie gyvenimą, darbą, mokslą. Dėkojame p. J. Vasiliauskui už išsakytas mintis ir linkime stiprios sveikatos, darbo džiaugsmo, sėkmingos mokslinės veiklos, asmeninės laimės.

Gimiau 1932 m. birželio 24 dieną Dzūkijoje – Alytaus apskrityje, Daugų kaime, ūkininkų Marytės ir Felikso Vasiliauskų šeimoje. Augome keturi vaikai. Aš, Juozas, buvau jauniausias. Pokario metais mūsų šeima buvo „subuožinta“. Visas turtas buvo atimtas. Tik dėka atsitiktinumo mūsų šeima išvengė tremties į Sibirą. Nuo to laiko prasidėjo mūsų, Vasiliauskų, šeimos nelegalus gyvenimas. Man nuo paauglytės reikėjo patirti savarankiško gyvenimo skonį, gyventi nelegaliai, pačiam užsidirbti duoną. Žuvus tėveliui, nepakeliami gyvenimo sunkumai vertė ieškoti išeities svetur. Artimiesiems patarus, aš išvykau į Sibirą. Apsigyvenau Kokčetavo srities Airtavsko rajone. Ten dirbau įvairų darbą: žemės ūkyje, statybose ir kt. Tėvynės ilgesys manęs nepaliko. Po 4,5 metų grįžau į Tėvynę, legalizavausi ir įsidarinau Daugų statybos – remonto kontoroje pradžioje staliumi – mokiniu, o paskui staliumi. Čia dirbau virš 5 metų. Kadangi stengiausi būti pavyzdingu ir geru darbuotoju, todėl administracija davė rekomendaciją, kad galėčiau studijuoti. 1957 metais įstojau į Kauno medicinos institutą (dabar universitetas) studijuoti farmacijos. 1962 metais institutą baigiau ir gavau provizoriaus diplomą.

Studijuodamas dirbau Respublikinėje Kauno psichoneurologinėje ligoninėje slaugytoju, vėliau – Kauno medicinos instituto Biochemijos katedroje vyr. laborantu, Kauno 63-oje vaistinėje asistentu. Baigęs institutą, dirbau Vilniaus m. 7-oje vaistinėje analitiku, bereceptinio skyriaus vedėju, vėliau – Respublikiniame vaistų sandėlyje Antibiotikų ir Galeno preparatų skyriaus vedėjo pavaduotoju.

1964 m. pradėjau dirbti Vilniaus 1-osios klinikinės ligoninės vaistinės vedėju. Dirbdamas domėjausi moksliniu darbu. 1968 metais įstojau į Lietuvos Mokslų Akademijos Botanikos instituto neakivaizdinę aspirantūrą. 1972 metais Baltarusijos Mokslų Akademijos Eksperimentiniame botanikos institute apgyniau disertaciją ir įgijau biologijos mokslų kandidato laipsnį (po nostrifikacijos – gamtos mokslų daktaro). Apgynęs disertaciją, dirbau vaistinėje ir Mokslų Akademijos Botanikos

instituto Vaistinių augalų sektoriuje neetatiniu moksliniu bendradarbiu.

1973 metais Sveikatos apsaugos ministerijos kvalifikacinė komisija man suteikė aukščiausiąją provizoriaus – farmacinio darbo organizatoriaus kvalifikacinę kategoriją.

1976 metais pradėjau dirbti Vidaus reikalų ministerijos (VRM) Medicinos skyriaus vaistinės vedėju, koordinavau VRM priklausančių farmacijų įstaigų darbą. Kartu dirbau mokslinį pedagoginį darbą. Iš pradžių dėščiau farmakologijos kursą Vilniaus medicinos mokykloje, vėliau – Vilniaus pedagoginiame institute (dabar universitetas), Policijos akademijoje (sveikos gyvensenos kursą). 1985 m. man suteiktas docento vardas.

1982 m. man buvo suteiktas Respublikos nusipelnusio provizoriaus garbės vardas.

Visą laiką domiuosi vaistiniais augalais ir liaudies medicina. Šia tematika rašau straipsnius spaudai, dalyvauju radijo ir televizijos laidose, skaitau pranešimus mokslinėse konferencijose. Daug paskaitų skaičiau Lietuvos žmonėms sveikatinimo tematika: alkoholio ir rūkymo žala sveikatai, mitybos reikšmė žmogaus sveikatai, gydymas vaistiniais augalais ir t.t. Spaudoje paskelbiau virš 400 straipsnių mokslo – populiarinimo klausimais (fitoterapijos, mitybos, sveikos gyvensenos ir liaudies medicinos klausimais). Paruošiau ir išleidau 10 leidinių: „Augalai ir sveikata“ (Vilnius, 1991), „Vaistažolių galia“ (Vilnius, 1991), „Padėk sau ir būsi sveikas“ (Vilnius, 1993), „Šeimos daktaras“, Fitoterapijos skyrius (Vilnius, 1994), „Stiklinė sveikatos“ (Vilnius, 1994) ir kt.

Didelį dėmesį skiriu kvalifikacijos kėlimui. Taškento fitoterapijos institute studijavau Rytų liaudies mediciną, vaistinius augalus, mitybą ir sveiką gyvenseną. Kijevo visasajunginio gydytojų tobulinimosi instituto kursuose mokiausi klinikinės farmakologijos, fitoterapijos (vidaus ir nervų ligų gydyme), mitybos. Stažavausi Maskvos, Leningrado (dabar Sankt Peterburgas) farmacijos įstaigose, Charkovo universitete. 1996 m. stažavausi Austrijoje fitoterapijos klausimais ir t.t.

Patobulinau chromatografijos (papier) metodą alkaloidams identifikuoti. Kartu su Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Hospitalinės terapijos katedros vedėju, prof. L. Laucevičiumi ir kitais bendradarbiais pasiūliau parastenokardinį skausmą, sergant išemine širdies liga, gydyti nitroglicerino tepalu (Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) racionalizacijos pažymėjimas Nr. 238, 1981 10 12), vertebrogenines miopatozes gydyti dimeksidu ir chloretiliu (pažymėjimas Nr. 340/231, 1981 10 12), mažinti parastenokardinius skausmus dimeksidu ir nitroglicerinu (pažymėjimas Nr. 342/233, 1981 10 12). Sukūriau ir kliniškai išbandžiau aerozolį vasiną raumenų ir sąnarių skausmams gydyti. Šiuo metu domiuosi, gydant susirgimus, sintetinių preparatų derinimu su vaistiniais augalais. Ruošiu leidinį apie virškinimo trakto susirgimų gydymą vaistiniais augalais.

1994–1996 metais buvau neetatiniis SAM vyr. fitoterapeutas. Prie SAM įkūriau Fitoterapijos centrą ir jam vadovauju, surengiau 3 konferencijas fitoterapijos klausimais. 1995 m. pirmą kartą Lietuvoje organizavau fitoterapijos kursus gydytojams. Fitoterapijos centras kartu su Homeopatų asociacijos prezidentu docentu A. Bagdonavičiumi dalyvauja keliant gydytojų-homeopatų kvalifikaciją.

1996 m. spalio 24 d. Lietuvos homeopatų asociacijos su-

J. Vasiliauskas su sūnumi gydytoju Audriumi Austrijoje tobulinimosi fitoterapijos klausimais metu

važiavime už nuopelnus homeopatijai esu išrinktas Lietuvos homeopatų asociacijos garbės nariu. 1996 m. rugpjūčio mėn. Fitoterapijos centro iniciatyva išleistas specialus žurnalo „Sveikata“ numeris (Nr. 8) fitoterapijos klausimais ir kt.

Kartu su rašytoju E. Girčiu mes su žmona gydytoja Danguole Vasiliauskiene Vilniuje įkūrėme Sveikos gyvensenos propagavimo klubą, kuriame skaitėme paskaitas apie tai, kaip sveikai gyventi, kaip saugoti sveikatą ir darbingumą. Buvau ilgametis šio klubo narys.

Esu įkūręs Sveikos gyvensenos ir ligų profilaktikos įmonę-vaistinę „Jaunumas“.

1966 m. susituokiau su Danguole Malciūte. Danguolė Vasiliauskienė yra žinoma Lietuvoje netradicinių gydymo metodų puoselėtoja – gydytoja akupunktūristė, šia specialybe pradėjusi domėtis viena pirmųjų. Išauginome tris sūnus: Audrių, Vytautą ir Laimoną. Audrius – gydytojas, apdovanotas Sausio 13-osios medaliu. Dabar jis dirba Lietuvos eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute. Vytautas – provizorius, dirba farmacijos sistemoje, Laimonas – teisininkas, dirba Vidaus reikalų ministerijos sistemoje.

Dabartinė Lietuvos farmacija yra įsukta į „vėjo gūšį“, kuri blaškoma į įvairias puses. Ją palyginčiau su verdama uogiene. Verdant putos vis kyla, kyla, jos šalinamos ir gaunama kokybiška uogienė. Reikia tikėtis, kad netoli tas laikas, kai farmacija sulauks deramo įvertinimo sveikatos apsaugos sistemoje.

Juozas Vasiliauskas, gamtos mokslų daktaras, docentas, provizorius

J. Vasiliauskas su šeima

Sutrikusiam virškinimui pagerinti

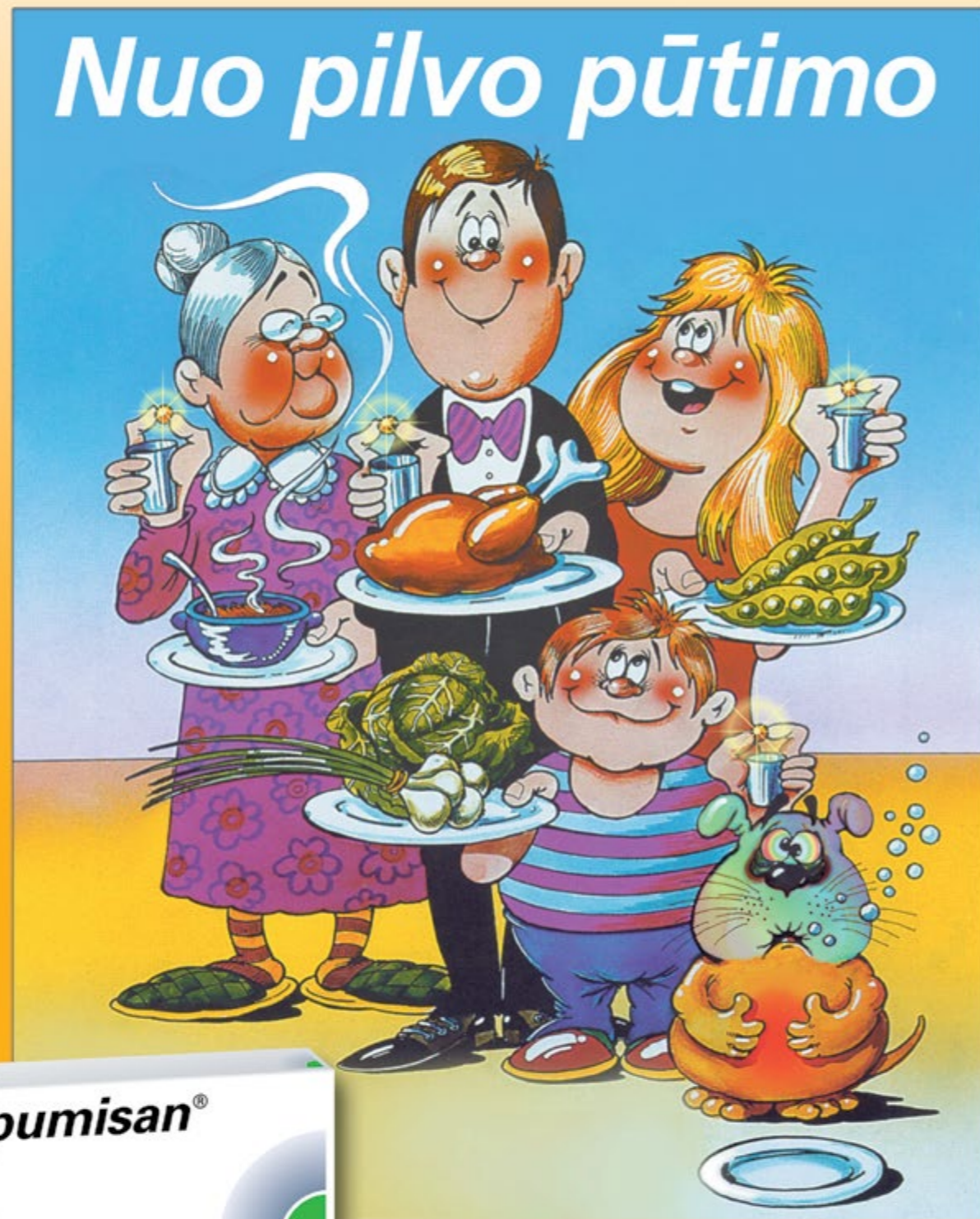
Visuomet padės, jei:

- sutrinka virškinimas;
- kasa nepakankamai gamina fermentų;
- pučia pilvą;
- blogai įsisavinamos maisto medžiagos.

Firminis vaisto pavadinimas. Mezym® forte 3500. Veiklioji medžiaga. Pankreatinas (pancreatinum). Vaisto kokybinė ir kiekybinė sudėtis. Vienoje dengtoje tabletėje yra veikliosios medžiagos pankreatino (pagaminto iš kiaulių kasos), kurio minimalus aktyvumas atitinka: 3500 Europos Farmakopėjos vienetų lipazės, 4200 Europos Farmakopėjos vienetų amilazės, 250 Europos Farmakopėjos vienetų proteazės. Vaisto forma. Dengtos tabletės. Pakuotė. 20 dengtų tablečių. Apibūdinimas. Mezym® forte 3500 gerina riebalų, angliavandenių bei baltymų virškinimą. **Indikacijos. Mezym® forte 3500** vartojamas kaip kasos fermentų pakaitalas esant nepakankamai kasos fermentų gamybai organizme; sutrikus virškinimui, kai sutrinka maisto medžiagų įsisavinimas ir pučia vidurius. Šį vaistą galima vartoti, jeigu operuojant kartu pašalinamas skrandis ir plonosios žarnos; taip pat tinka esant pagreitėjusiam funkciniam maisto praeinamumui per žarnyną (nervinės kilmės, sergant infekcinėmis žarnyno ligomis), kepenų ir tulžies sistemos sutrikimams, neiškilios kilmės virškinimo sutrikimams, taip pat sunkiai virškinamo augalinio arba neįprasto maisto įsisavinimo pagerinimui. **Kontraindikacijos. Mezym® forte 3500** kontraindikuotinas esant ūmiam arba paūmėjus lėtiniam kasos uždegimui. Susilpnėjus ligos paūmėjimo simptomams, laikantis dietos, kartais rekomenduojama vartoti šį vaistą, nes kasos funkcija dar kurį laiką gali būti neatsistatęs ir nepakankama Mezym® forte 3500 galima vartoti nėštumo ir laktacijos laikotarpiu. **Dozavimas. Mezym® forte 3500** dozės priklauso nuo virškinimo sutrikimo laipsnio. Jeigu kitaip nenurodyta, valgant išgeriama 1-2 dengtos tabletės. Priklausomai nuo maisto ir tam tikrais atvejais, pvz., stipriai pablogėjus virškinimui, valgant išgeriama 2-4 dengtos tabletės. Dengta tabletė nuryjama nekramtant su nedideliu skysčio kiekiu. Rekomenduojama dozė gali būti žymiai padidinta. **Šalutinis poveikis.** Netgi ilgai ir reguliariai vartojant Mezym® forte 3500, šalutinio poveikio arba komplikacijų pavojaus nėra. Vaikams, sergantiems kasos fibroze (mukoviscidoze), pavieniais atvejais pastebėtos momentinio tipo padidėjusio jautrumo reakcijos. **Įspėjimai.** Ligoniams, sergantiems kasos fibroze, gali pasireikšti žarnų obstrukcija. Vadinasi, jeigu atsiranda simptomų, panašių į žarnų nepraeinamumą, būtina nustatyti, ar nesusiaurėjo žarnos. **Sąveika su kitais vaistais.** Nepastebėta. **Gamintojas.** Berlin-Chemie AG (Menarini Group), Vokietija. **Prasome įdomiai perskaityti informacinį lapelį ir vaistą vartoti kaip nurodyta. Dėl vaistų vartojimo ir galimo šalutinio poveikio būtina pasitarti su gydytoju ar vaistininku.**

Espumisan®

Simethiconum

Firminis vaisto pavadinimas. Espumisan® (Espumizanas). **Veiklioji medžiaga.** Simetikonas (Simethiconum). **Vaisto forma.** Kapsulės. **Pakuotė.** 50 kapsulių. **Indikacijos.** Ligos, kuriu metu gaminasi ir kaupiasi daug dujų virškinimo trakte ir kurios pasireiškia meteorizmu, oro susilaikymu. Pooperacinis laikotarpis, kai susikaupia daug dujų. Pacientų rengimas pilvo ertmės organų tyrimams rentgeniu, ultragarsu ir kitais metodais. **Dozės ir vartojimas.** Kai pučia vidurius ir kamuoja vidurių pilnumas: suaugusiems ir vyresniems nei 6 metų vaikams skiriama po 2 **Espumisan®** kapsules 3-5 kartus per dieną. Rengiant pacientus tyrimams: po 2 **Espumisan®** kapsules 3 kartus per parą prieš tyrimus ir 2 **Espumisan®** kapsules tyrimo dienos ryte. **Espumisan®** vartojama valgant arba po valgio, prareikus - ir prieš miegą. Vartojimo trukmė priklauso nuo ligos eigos. Prireikus **Espumisan®** galima vartoti ilgiau. **Espumisan®** sudėtyje nėra cukraus, todėl jo galima skirti sergantiesiems cukragine arba esantiems kitoms mitybos sutrikimams. **Kontraindikacijos.** **Espumisan®** negalima vartoti esant padidėjusiam jautrumui metilparahidroksibenzoatui. Įspėjimai. Nėra. **Šalutinis poveikis.** **Espumisan®** šalutinio poveikio iki šiol nepastebėta. Retais atvejais gali būti padidėjusio jautrumo sudedamosioms medžiagoms reakcija. **Sąveika su kitais vaistais.** Iki šiol nenustatyta. **Gamintojas.** Berlin-Chemie AG (Menarini Group), Vokietija. Prašome įdėmiai perskaityti informacinį lapelį ir vaistą vartoti kaip nurodyta. Dėl vaistų vartojimo ir galimo šalutinio poveikio būtina pasitarti su gydytoju ar vaistininku.

JUBILIEJAI

2002 m.
rugpjūčio 19 d.
šventė jubiliejinį
gimtadienį

Provizorė

Birutė Karnickienė

LFŽ pokalbis su Gerb. B. Karnickiene

Kolegos Jus pažįsta kaip LFS Teisės ir etikos kolegijos pirmininkę, ne vienerius metus buvusią LFS vice-prezidentę, vedusią ne vieną LFS suvažiavimą. Tik, be abejo, ne visi žino, kas paskatino Jus rinktis farmacininko profesiją.

Už tai esu dėkinga Tėveliams ir Dūkšto (Ignalinos raj.) vaistinės kolegoms. Jie buvo mano „proforientatoriai“. Išmintingi buvo Tėvelio žodžiai: „Vaistininko reikia prie visų valdžių“.

Žinome, kad turite didelę organizacinio darbo patirtį. Įdomu, kada buvo „pradžią pradžia“?

Ištakų reikėtų ieškoti dar Tėtervinių (Zarasų raj.) aštuonmetėje mokykloje. Jau tada buvau pionierių draugovės pirmininkė, vėliau – Kauno medicinos institute (dabar universitetas) – „grupogė“ ir taip nuolat tenka vis kažką organizuoti. Sako, kad ir neblogai pasiseka. Įdomiausia tai, kad dažnai ta „laimė“ tenka tada, kai „nėra kam, visi neturi laiko“. Traukiami burtai ir, kaip taisyklė, „padėti ir prisidėti“ tenka man. Taip ir išsitrinravau.

Daug metų bendravote su žymia mūsų visuomenės veikėja, provizore, habilituota daktare Eugenija Šimkūnaite; dabar esate Eugenijos Šimkūnaite's labdaros ir paramos fondo pirmininkė. Gal iš jos sužinojote, kaip suburti žmones?

Eugeniją Šimkūnaite visada supo gausus žmonių būrys: jos neeilinis pasakotojos talentas pritraukdavo pilnas sales klausytojų. O žmonės ji mokėjo perprasti ir pažinti, vertino nuoširdumą ir paprastumą, nusiteikimą padėti. Šitos jos nuostatos artimos ir man. Man patinka dirbti komandoje, dirbti kartu, darniai. Man atrodo, kad harmoningi santykiai kolektyve – sėkmės garantija. Juk kaip kare, laiminčių nėra, nes abi pusės patiria skaudžių nuostolių, taip ir kivirčiai suardo darną ir supratimą.

Kiekvieno gimtadienio maloniausia dalis – dovanos. Gal galėtumėte prisiminti, kokia gauta dovana Jums buvo pati maloniausia ir įsimintina?

Visos dovanos yra brangios, nes jos nuoširdumo ir dėmesio išraiška. Tačiau vieną dovaną norėčiau paminėti. Besimokyda-

2002/3-4

ma Tėtervinių aštuonmetėje mokykloje, buvau aktyvi gamtininkė, įvairių viktorinų, gamtosauginių vakaronių, konkursų dalyvė. Kai tapau vienos viktorinos nugalėtoja, mokytojai man kaip prizą padovanojo obelaitę. Su Tėveliu pasodinome ją savo sodyboje. Kasmet, pavasarį, kai ši obelaitė apsipila žiedais, o rudenį nokina vaisius – vis prisimenu savo mokyklą ir ypatingą prizą...

Ko norėtumėte palinkėti savo kolegoms?

Jaunesniesiems – darbo ir dirbti, dirbti, dirbti.
Vyresniesiems – darbo ir dirbti pailsint.
Vyriausiesiems – sveiko poilsio po doro darbo.

Dėkojame gerbiausiai Birutei už įdomias mintis ir linkime „darbo ir dirbti, dirbti, dirbti“.

BaltPharm Forumo metu Vilniuje 1998 m. su Latvijos ir Estijos kolegomis

Su habil. dr. E. Šimkūnaite, J. Lazovskiu ir M. Ūziene LFS suvažiavimo metu Vilniuje

2002 metų gruodžio 2 dieną jubiliejinį gimtadienį švenčia LFS Klaipėdos krašto pirmininkė, provizorė

Danutė Varvolytė ❁ ❁ ❁

LFS valdyba linki gerbiamai Kolegei gražių saulėtų dienų, sėkmės ir laimės!

Spausdiname provizorės Danutės Varvolytės atsakymus į LFŽ klausimus.

Ar suradote farmacijoje savo pašaukimą?

Galbūt, nors farmacija nebuvo mano svajonių profesija. Apie ją mažai nežinojau. Nuo vaikystės svajoju būti gydytoja, vėliau – žurnaliste. Už tai, kuo esu šiandien, dėkinga Mamai ir likimui. Mama man patarė tapti vaistininke, aš jos paklausiau ir nesigailiu.

Myliu žmones. Dirbdama vaistinėje, galiu jiems padėti, jei ne vaistais, tai nors dėmesiu, geru žodžiu, patarimu. Kai padarau viską, ką galiu, jaučiuosi laiminga.

Jūs dirbote įvairių farmacinių darbų, koks darbas labiausiai įsiminė ar buvo prie „dūšios“?

Mano darbo biografijoje – trys darbavietės, tik pareigybių būta įvairių. Visur dirbti man buvo gerai, gal todėl, kad atmetinai dirbti negaliu – arba gerai, arba niekaip.

Įdomiausias ir arčiausiai širdies dabartinis mano darbas vaistinėje. Čia aš ir specialistė, ir organizatorė. Negalėčiau sėdėti užsidariusi tarp keturių sienų.

Kuo šiandien farmacija Jus džiugina ir kuo liūdina?

Farmacija džiugina savo pasiekimais, galimybėmis pateikti žmogui pačius naujausius, efektyviausius vaistus, naudotis modernia, šiuolaikine informacine sistema.

Atsirado galimybė pasidairyti po pasaulį, pamatyti, kaip dirba ir kokias problemas sprendžia kolegos užsienyje.

Liūdina tai, kad farmaciją bandoma paversti eiline biznio šaka, leidžiant steigti vaistines bet kam ir bet kur. Neramina vaistinių tinklų pastangos sužlugdyti mažas privačias vaistines.

Grėsmingai auga Ligoninių kasų įsiskolinimai, visiškai sumažintas antkainis kompensuojamiesiems vaistams. Kur mes einame? Kodėl nebesugebame apginti savo interesų? O gal jau tai nuo mūsų visai neapreikiama?

Su kokiomis mintimis eina į darbą Klaipėdos krašto vaistininkai?

Su viltimi išlikti negailestingoje konkurencinėje kovoje. Tikėdamiesi, pagaliau sulaukti normalių ir stabilų įstatymų, leidžiančių palankiai vystyti verslą, dirbti, uždirbti, profesionaliai teikti medikamentinę pagalbą.

Gal galėtumėte pasakyti, kokios Jūsų svajonės išsipildė ir kokie jūsų lūkesčiai?

Visos svajonės niekada neišsipildo. Kai kurios būna nerealios, kitas – pakoreguoja laikas.

Džiaugiuosi, kad turiu mėgiamą profesiją, geras gyvenimo sąlygas, mylimus ir mylinčius artimuosius, galiu keliauti ir pamatyti pasaulį.

O lūkesčiai? Jų, žinoma, yra. Ar jie taps tikrove, priklausys nuo manęs ir nuo aplinkybių.

Sakoma: „Žmogus jaunas, kol svajoja“. Taigi, dar pasvajokim...
Papasakokite apie laisvalaikį

Grįžus po darbo ir apsitvarkius buitinius reikalus, laisvalaikio lieka nedaug. Jo užtenka nebent pasižiūrėti įdomesnę laidą per televiziją, šį tą paskaityti. Mėgstu psichologinę literatūrą.

Na, o savaitgaliais, jei niekur neišvažiuoju, tiesiog mėgaujuosi tuo, kad nereikia niekur skubėti.

Mėgstu pasivaikščioti prie jūros, po šalia namų esantį mišką, pabendrauti su draugais. Prasidėjus teatro sezonui, nelieku abejinga geriems spektakliams bei kitiems kultūriniais renginiams.

Jūs esate sakiusi: „Šypsokis ir tau nusišypsos“, ar dažnai šypsotės?

Nepatinka paniurę, viskuo nepatenkinti, pikti žmonės. Šalia jų blogai jaučiuosi.

Esu įsitikinusi, kad optimistui ir gyvenimas šypsosi.

Stengiuosi nepasiduoti pesimistinėms nuotaikoms, matyti gyvenime gerąsias jo puses, džiaugtis smulkmenomis.

Aš šypsau, nes mane supa mieli žmonės, kurie, savo buvimu, padeda man gyventi.

Dėkojame mielai Danutei už su žurnalo skaitytojais pasidalintas mintis. Linkime, kad likimas Jums visada leistų šypsotis.

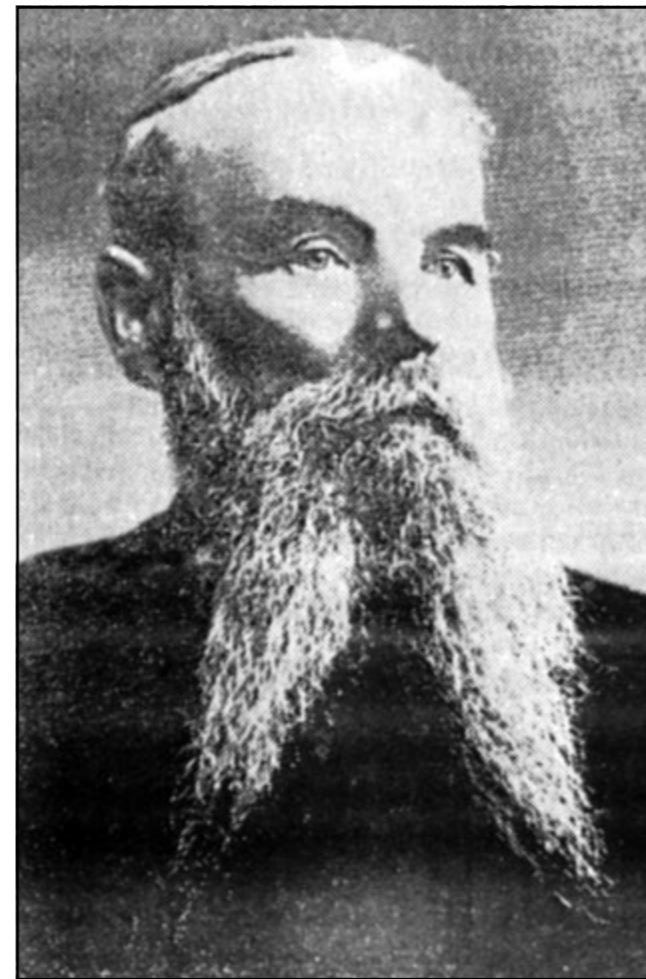

Provizorė Danutė (kairėje) su provizorė Almyra Girdenienė Rygos farmacijos muziejuje

Provizorė Danutė (dešinėje) su provizorė Birute Karnickienė Madride

Šilalės patriarchas – vaistininkas Simonas Gaudešis

Šilalės gyventojai pagarbiai prisimena Šilalės patriarchu vadintą tragiško likimo vaistininką Simoną Gaudešį.

Šių metų balandžio 20 dieną – 135-osios Simono Gaudešio gimimo metinės. Šilalėje jo vardu pavadinta gatvė, 1993 m. liepos 1 d. Šilalės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Šilalės vidurinei mokyklai suteiktas Simono Gaudešiaus vardas.

Lietuvos centriniame valstybės archyve tarpukario Lietuvos vaistininkų bylose, jų pildytose anketose bei gyvenimo aprašymuose radau žinių apie Simoną Gaudešį (fondas 1733, apyrašas I, bylos: 680 ir 2267). Šilalėje dabar jis – Simonas Gaudešius, tačiau senuosiuose dokumentuose jo pavardė – Gaudešis. Tokia pavardė vadinosi ir jo sūnus Vaclovas.

Simonas Gaudešis-Žemaitis. Gimė 1867 m. balandžio 20 dieną Mažeikių apskrityje, Viekšnių valsčiuje, Lėlaičių kaime, ūkininko Simono Gaudešio šeimoje. Tėvai turėjo 20 ha žemės.

Baigęs rusišką Viekšnių pradžios mokyklą, S. Gaudešis įstojo į Liepojos gimnaziją. Baigė tik šešias klases, nes toliau mokytis nebeturėjo lėšų.

Sunkiais carinės priespaudos ir spaudos draudimo metais Lietuvos ūkininkų vaikams siekti mokslo, įsigyti profesiją buvo labai sunku. Lietuvoje gimnazijos ir universitetas buvo uždaryti. Studijuoti tekdavo važiuoti toli nuo Lietuvos į Maskvą, Peterburgą, Dorpatą ar Varšuvą. Tam reikėjo pinigų, kurių ūkininkai neturėjo. Lengviau buvo pasiekama vaistininko profesija. Baigus keturias gimnazijos klases ir išlaikius papildomą lotynų kalbos egzaminą, jei gimnazijoje lotynų kalba nebuvo dėstoma, galima buvo pradėti dirbti vaistinės mokinio provizoriaus vadovaujamoje vaistinėje.

Pramoninės vaistų gamybos tuomet beveik nebuvo. Visi vaistai buvo gaminami vaistinėse, todėl tam reikėjo specialistų. Vaistinės mokinys gaudavo maistą, butą, pramokęs darbo, ir šokią tokią algą. Po trijų darbo metų vaistinės mokinys lankydavo Rusijos universitetuose organizuojamus vaistininkų padėjėjų kursus ir, išlaikęs egzaminus, gaudavo vaistininko padėjėjo laipsnį – tapdavo farmacininku. Vėliau po trejų, dvejų darbo metų galėdavo studijuoti farmaciją universitete ir gauti provizoriaus diplomą.

Tokiu keliu ėjo ir Simonas Gaudešis. Baigęs šešias Liepojos gimnazijos klases, jis pradėjo dirbti mokiniu Viekšnių vaistinėje. Po trejų metų Maskvos universitete išlaikė vaistininko padėjėjo egzaminus ir įgijo farmacininko specialybę. Simonas Gaudešis po egzaminų sugrįžo į Viekšnius ir čia, kaip vaistininko padėjėjas, dirbo dar trejus metus. Paskui išvažiavo į Maskvą. Dirbo Maskvos vaistinėse ir universitete studijavo farmaciją. 1987 m. baigė Maskvos universitetą ir gavo provizoriaus diplomą. Tada parvažiavo į Lietuvą ir, pasiskolinęs pinigų, Šilalėje nusipirko vaistinę.

Simonas Gaudešis greitai pelnė Šilalės žmonių pasitikėjimą ir pagarbą. Buvo su visais draugiškas, šnekus ir neišdidus. Jam rūpėjo Šilalės reikalai ir jis stengėsi, kad Šilalės valsčiaus gyventojams būtų lengviau gyventi.

Matydamas, kad Šilalėje prekyba yra kitataučių rankose, o jie iš gyventojų labai pelnosi, padėjo Šilalėje įsteigti Šilalės vartotojų bendrovę – kooperatyvą, kuris atidarė savo parduotuvę. S. Gaudešis buvo bendrovės valdybos nariu. Pirmojo pasaulinio karo metu bendrovė sunyko, tačiau po karo vėl pradėjo savo veiklą.

1918 m. Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, valsčiuose buvo steigiami parapijų komitetai, kurie buvo performuoti į valsčių tarybas. Simonas Gaudešis buvo vienas Tarybos organizatorių, buvo išrinktas į valsčiaus tarybą ir į valsčiaus revizijos komisiją, vėliau buvo Šilalės atstovu Tauragės apskrities taryboje. 1936 m. S. Gaudešis buvo kandidatas į Seimą.

Apie S. Gaudešio visuomeninę veiklą plačiai rašo šilališkis Stanislovas Biržiška knygoje „Šilalės kraštas“ (T. II. – V., 1995). S. Biržiška asmeniškai gerai pažinojo S. Gaudešį ir jo šeimą.

Kaimo žmonėms apsaugoti nuo lupikavimų ir padėti jiems gauti kreditų ūkiui vystyti Šilalėje buvo įsteigtas kooperatinis smulkaus kredito bankas. S. Gaudešis buvo išrinktas šio bankelio valdybos pirmininku ir šias pareigas ėjo iki pat sovietinės okupacijos. S. Gaudešis siekė, kad nebūtų pažeidimų skiriamas paskolas, kad mažėtų palūkanų procentai.

S. Gaudešis Šilalėje įkūrė Šaulių sąjungos skyrių, suorganizavo ugniagesių draugiją ir ją visokeriopaipai rėmė. Draugijai nupirko muzikos instrumentų, kad būtų organizuoti orkestrai, savo ir iš gyventojų surinktomis lėšomis pastatė ugniagesiams pastatą, kuriame buvo garažas mašinoms ir salė susirinkimams. Sovietinės okupacijos metais šiame pastate buvo milicijos ir prokuroro būstinė.

S. Gaudešis rūpinosi šilališkių išprusimu, mokslu. 1921 m., būdamas Šilalės valsčiaus tarybos nariu, buvo vienu Šilalės vidurinės mokyklos steigėjų, jos rėmėju.

S. Gaudešis buvo vedęs vokiečių kilmės Eugeniją Gross, labai inteligentišką ir muzikalią moterį. Jie turėjo dukrą Melaniją ir sūnų Vaclovą. Duktė peršalo, susirgo tuberkulioze ir, sulaukusi vos 19 metų, besimokydama Rietavo gimnazijoje, mirė. Sūnus Vaclovas, baigęs gimnaziją, studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete farmaciją.

1927 m. S. Gaudešis įstojo į Tautininkų sąjungą. 1929 m. jis buvo išrinktas Šilalės šaulių būrio garbės pirmininku. Už visuomeninę veiklą provizorius S. Gaudešis buvo apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu, Vytauto Didžiojo antrojo laipsnio ordinu, Šaulių žvaigžde, ugniagesių Garbės ženklu.

S. Gaudešis šelpdavo neturtingus vaikus, užmokėdavo už jų mokslą ir net priglausdavo savo namuose.

Provizorius mėgo bendrauti su žmonėmis, padėdavo jiems, kartais nepiktai pasišaipydavo, bet galėdavo ir išbarti, jei reikėdavo, jei matydavo, kad žmogus sukta ir nesąžiningas.

S. Gaudešis buvo nedidelio ūgio (taip jį aprašo S. Biržiškis),

nešiojo didelę barzdą. Dėl jo būdo, noro visiems padėti, visuomeninės veiklos, barzdos jis buvo vadinamas Šilalės patriarchu.

Apie 1930 metus džiouva mirė S. Gaudešio žmona Eugenija Gaudešienė. Palaidota Šilalės kapinėse, šalia motinos. Dėl motinos ligos susitrukė Vaclovo Gaudešio mokslas ir, universitete neišlaikęs baigiamųjų valstybinių egzaminų, kaip farmacijos kandidatas gavo tik vaistininko padėjėjo teises. Jis grįžo namo ir dirbo tėvo vaistinėje.

1940 m. spalį vaistinė buvo nacionalizuota, o provizorius S. Gaudešis liko dirbti vaistinės vedėju.

1941 metais S. Gaudešis, sužinojęs apie numatomus trėmimus, kartu su sūnumi kurį laiką slapstėsi pas kaimynus, tačiau nusprendė, kad sovietinei valdžiai niekuo nenusikalto, todėl sugrįžo į namus. 1941 m. birželio 14 d. Simonas Gaudešis buvo išstremtas iš Lietuvos į Komiją, Kortkeroso rajono Terebėjaus gyvenvietę. Jis buvo įskųstas, kad savo namuose rengia kontrevoliucinės pagrindinės organizacijos narių susirinkimus, kad turi ginklą. 1942 m. vasario 23 d. tremtyje S. Gaudešis mirė. Senas, vienišas žmogus nepakėlė sunkių gyvenimo sąlygų, bado ir šalčio...

Sūnus Vaclovas trėmimo metu slėpėsi, todėl liko Lietuvoje. Vokiečių okupacijos metais dirbo Šilalės vaistinėje, vedė vaistinės vedėja dirbusią vaistininko padėjėją Mariją Norkutę. 1944 metais Vaclovas Gaudešis su žmona ir naujagime dukrele, artėjant frontui, pasitraukė į Vakarus. Pateko į Lenkiją. Dirbo darbininku pas lenkų ūkininkus. 1946 m. paprašė lenkų pilietybės. 1948 m. sovietų kontržvalgybos buvo suimtas ir „už tėvynės išdavimą“ (pasitraukimas iš Lietuvos, nenoras po karo į ją sugrįžti, prašymas Lenkijos pilietybės) buvo nuteistas 25 metus kalėti lageryje. Buvo išvežtas į Tolimųjų Rytų lagerius. Režimui sušvelnėjus, po 7 metų bausmė jam buvo sutrumpinta ir jis grįžo į Lietuvą. Dirbo Lazdijų rajono Seirijų vaistinėje asistentu. 1976 metais V. Gaudešis mirė.

1996 m. Simono Gaudešio anūkės Viktorija Marija ir Lidija Eugenija buvo atvykusios iš Lenkijos aplankyti tėvo ir senelio gimtinę. Jos džiaugėsi, kad Šilalėje gerbiamas senelio atminimas, kad jo vardu pavadinta gatvė ir vidurinė mokykla.

Dr. Regina Žukienė

Eugenija Labutytė-Inokaitienė

1923–2002

Šiais metais iškeliavusi Anapilin Eugenija gimė Jurbarko rajone Kiduliuose. Tėvai turėjo žemės, bet ūkininkauti nesisekė, todėl šeima vargo. Tėvai apie Eugenijos mokslus nenorėjo net girdėti. Nežiūrint to, baigusi pradžios mokyklą Eugenija didelės meilės knygai ir žinioms įkvėpta 1945 m. baigė Jurbarko gimnaziją. Neramiais pokario metais ji turėjo išvykti iš gimtinės į Žemaitiją, o po metų pradėjo dirbti Lazdijų vaistinėje mokine. 1950 m. baigė Kauno felčerių-akušerių mokyklos farmacijos skyrių. Įgijusi specialybę ji dirbo Židikų ir Sedos vaistinėse, o nuo 1957 m. su vyru Vytautu atvyko į Šėtos vaistinę. Eugenija šioje vaistinėje dirbo iki 1999 m. eilinėse ir vedėjos pareigose.

Šėtos vaistinė kaimo vaitinių tarpe daugeliu atžvilgių buvo pavyzdžiu. Joje buvo diegiamos naujovės, todėl gyventojų ir ligonių buvo dažnai lankoma. Mokėdama esperanto kalbą Eugenija dalyvavo esperantininkų suvažiavimuose, susirašinėjo su kitų šalių esperantininkais. Ir kūrybingas darbas, ir Eugenijos pomėgiai teišlieka mums pavyzdžiu ateičiai.

Bendradarbiai

MICHAILAS MAŠKOVSKIS

(1908–2002)

Birželio 5 dieną, eidamas 95-uosius metus mirė žinomas Rusijos farmakologas, akademikas Michailas Maškovskis. Jis 1934 metais buvo baigęs Maskvos antrąjį medicinos institutą. Nuo 1938 metų dirbo Visasąjunginiame moksliniame chemijos farmacijos institute, kuris dabar vadinamas Vaistinių preparatų chemijos centru. Šio centro Farmakologijos laboratorijai M. Maškovskis vadovavo iki pat mirties.

Paskelbė per 300 mokslinių darbų, padarė per 50 autorinių atradimų, ypač kuriant naujus vaistus. M. Maškovskis ilgą laiką buvo Visasąjunginio Farmakopėjos komiteto pirmininku ir Farmakologijos komiteto pirmininko pavaduotoju, todėl sovietmečiu Lietuvos farmacininkai, registruodami vaistus, neretai su juo susidurdavo. Lietuvos gydytojams ir farmacininkams žinomiausias jo darbas – 1954 metais išleistas vaistų žinynas „Lekarstvennyje preparaty“ (rusų kalba), kuris nuolat buvo papildomas naujais vaistais ir išleidžiamas naujais tiražais (14-asis papildytas leidimas išleistas 2002 m.). M. Maškovskio darbai įkūnijo sovietinio farmakologijos ir farmakopėjos mokslo pasiekimus. Tai buvo nepaprasto darbštumo žmogus.

„Mokslas – tai mano gyvenimas, mano hobi – sakė M. Maškovskis, švęsdamas savo 90-ties metų jubiliejų.

Lietuvos farmacijos sąjungos valdyba skaudžią netekties ir liūdesio valandą nuoširdžiai užjaučia provizorę **Janiną Urbienę** dėl sesers Zinos mirties.

Lietuvos farmacijos sąjungos valdyba skaudžią netekties ir liūdesio valandą nuoširdžiai užjaučia provizorę **Leonidą Briedienę** dėl vyro mirties.

Mirus LFS Garbės narei, provizorei **Sofijai Zajančiauskaitei-Plikusienei**, nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LFS valdyba

Profesoriaus Benedikto Šiaulio gyvenimo pamokos

(Minint 115-ąsias gimimo ir 45-ąsias mirties metines)

Žmogus ne amžina būtybė. Pasirodęs visuomenėje, suspindėjęs savo darbais ir laimėjimais, palikęs ryškų pėdsaką, išeina iš jos su viltimi, kad jo keliu žengs buvę mokiniai ir bendradarbiai.

Prisimindami profesorių Benediktą Šiaulį, mes mintimis sugrįžtame į tuos metus, kai gyvu žodžiu, aktyvia veikla profesorius darbotvosi ruošiant instituto medicinos ir farmacijos specialistus.

Benediktas Šiaulis gimė 1987 m. liepos 21 d. buv. Kretingos apskrityje, Veiviržėnų valsčiaus, Juodupio kaime, gausioje 12 asmenų valstiečio šeimoje. Savo „Curriculum vitae“ B. Šiaulis rašė: „... baigęs vietinę pradinę mokyklą, laimingai susidėjusių aplinkybių dėka, buvau nuvežtas į Petrapilį, kur baigiau progimnaziją prie šv. Kotrynos bažnyčios“. Progimnaziją B. Šiaulis baigė 1904 metais, po to dirbo vaistinės mokiniu Rietavo ir Švėkšnos vaistinėse.

Farmacijos mokslus B. Šiaulis studijavo Maskvos universitete, kurį baigė 1913 m., gaudamas diplomą su pagyrimu. Gyvendamas Maskvoje, B. Šiaulis 1909-1919 m. dirbo garsioje Fereino vaistinėje, kurioje įvairiu laiku dirbo lietuvių, jų tarpe P. Raudonikis, K. Grybauskas. A. Žukauskas – Vienuolis ir kt. Dirbdamas vaistinėje, B. Šiaulis dvejus metus studijavo chemiją aukštojoje technikos mokykloje.

1921 m. pabaigoje sugrįžo į Lietuvą ir po metų pradėjo dirbti Lietuvos universitete prof. P. Raudonikio vadovaujamoje Farmacijos ir farmakognozijos katedroje asistento pareigose, tuo pradėdamas pedagoginės ir mokslinės veiklos kelią. Prof. P. Raudonikio ir Medicinos fakulteto pastangomis 1925 m. B. Šiaulis, kaip Rokfelerio fundacijos stipendijatas, buvo pasiųstas mokslinei stažuotei į JAV, kur 2 metus studijavo Harvardo (Bostone) ir Vesten Niziv (Klivelnde) universitetuose biologiją bei farmakologiją. Iš laišku, kuriuos B. Šiaulis atsiuntė prof. P. Mažyliui į Lietuvą, sužinome apie Harvardo

universiteto dėstyto būdą. „Žinojimas praeinamo kurso kontroliuojamas gana griežtai ir gana savotišku būdu. Kiekvieną rytmetį, atėjęs į paskaitą, randi ant savo vietos lapelį su klausimu iš praeitos dienos paskaitos, į kurį ir reikia atsakyti. Blogai atsakius, esi kviečiamas prie instuktoriaus t.y. jaunesniojo asistento...“ B. Šiaulio moksliniu vadovu buvo žymus to meto JAV farmakologas prof. T. Solmanas. Stažuotės užsienyje metu gauti moksliniai duomenys apie žarnyno raumenų savybes cheminių, fizinių ir mechaninių veiksnių poveikyje paskelbti trijuose amerikiečių moksliniuose žurnaluose. Grįždamas į Lietuvą, 1927 m. B. Šiaulis susipažino su Vienos ir Insbruko universitetų Farmakologijos institutų mokslinė ir pedagoginė veikla bei tyrimams naudojama aparatūra. Tų pačių metų birželio 15 d. jis paskiriamas Kauno universiteto Farmakologijos katedros vyresniuoju asistentu ir jam buvo pavesta dėstyti šios katedros privalomąjį kursą. Beje, šios katedros vedėju „antraeilėse pareigose“ tuo metu buvo prof. P. Raudonikis. Dirbdamas Farmakologijos katedroje pedagoginį darbą, B. Šiaulis tęsė mokslinę – tiriamąją veiklą. Šios veiklos rezultatas buvo disertacijos tema: „Farmakologiškieji žarnyno raumenų ypatumai“, kurią mokslininkas apgynė 1936 m. birželio 12 d. ir tuo būdu pirmasis Kauno universitete gavo farmacijos daktaro mokslinį laipsnį. Oficialūs oponentai: prof. V. Lašas, prof. P. Raudonikis, doc. B. Sidaravičius gerai įvertino atlikto tiek mokslinio darbo aktualumą, tiek disertanto mokslinę kompetenciją. Praėjus metams, Medicinos fakulteto taryba išrinko B. Šiaulį docentu ir pavedė eiti katedros vedėjo pareigas. Šioje katedroje B. Šiaulis rūpinosi materialinės bazės stiprinimu, jo pastangų dėka buvo įsigyta įvairios farmakologiniams tyrimams reikalingos aparatūros bei įrenginių. Doc. B. Šiaulis didelį dėmesį skyrė mokymo – metodiniam darbui: buvo paruoštos ir 1939 m. išleistos studentams farmakologijos kurso dvi dalys; tais pačiais metais buvo išleistos vaistų veikimo schemas.

Taiigi, Farmakologijos katedroje B. Šiaulis dėstė 13 metų.

1939/1940 m. m. pradžioje prof. P. Raudonikiui išėjus į pensiją, doc. B. Šiaulis skiriamas Farmacijos ir farmakologijos katedros docentu. 1941 m. birželio 1 d. Švietimo liaudies komisariatas paskyrė B. Šiaulį profesoriumi, katedros vedėju. Aukštoji atestacinė komisija 1945 m. patvirtino B. Šiauliui mokslinį profesoriaus vardą.

1942 m. prof. B. Šiaulis pakviečiamas skaityti farmakologijos kursą Vilniaus universiteto Medicinos fakultete ir ten laikinai vadovauja Farmacijos katedrai.

Hitlerinės okupacijos metais B. Šiaulis visokeriopai padėjo persekiojamiems studentams. Uždarius universitetą, B. Šiaulis rūpinosi išsaugoti katedros ir viso Medicinos fakulteto turtą. B. Šiaulio ir kelių kitų fakulteto darbuotojų rūpesčiu ir pastangomis pavyko išsaugoti Dariaus ir Girėno palaikus bei nuo sugriovimo Medicinos fakulteto rūmus.

1947 m. Kauno universiteto Rektorius paveda prof. B. Šiauliui perorganizuoti Farmacijos skyrių į fakultetą, o nuo 1948 m. sausio 1 d. jis skiriamas šio fakulteto dekanu. 1951 m. sausio 1 d. reorganizuavus Kauno universitetą į du savistovius institutus (Politechnikos ir Medicinos), įsteigiamas Farmacijos – stomatologijos fakultetas, kurio dekanu skiriamas prof. B. Šiaulis. Dekanatui B. Šiaulis vadovavo iki 1956 metų, kartu būdamas Farmacinės chemijos katedros vedėju.

Būdamas dekanu, prof. B. Šiaulis labai atidžiai nagrinėjo katedrų pateiktas ataskaitas ir sugebėdavo pastebėti ne tik metodinio darbo trūkumus, bet, būdamas plačios erudicijos mokslininku, pareiškėdavo dalykines pastabas apie dėstomos disciplinos turinį. Antai, 1955 m. Mokslinės tarybos posėdyje darytame pranešime skaitome: „Mikrobiologijos katedros dėstytojai, norėdami pasakyti, kad studentai gerai orientuojasi tarybinių mokslininkų darbuose, parodė egzaminų ataskaitose, kad studentai sugebėjo surišti mikrobiologijos mokslą su Lėpešinskajos darbais. Aš nevisai tikras, kad Lėpešinskaja būtų tiek daug nuveikusi biologijos mokslu, kad jos darbus reikėtų rišti su mikrobiologijos mokslu...“

Dirbdamas Farmacinės chemijos katedros vedėju, prof. B. Šiaulis 1949 m. paruošė pirmąjį lietuvių kalba vadovėlį studentams „Farmaceutinės chemijos pradmenys“. Prof. B. Šiaulis pateikė pataisas

ir pasiūlymus IX laidos Valstybinei farmakopėjai ir Valstybiniam farmaceutiniam manualui. Be to, prof. B. Šiaulis rašė recenzijas kandidatiniams darbams, dalyvavo kaip oponentas ginant kandidatines disertacijas Mokslų Akademijoje.

Be mokslinio ir pedagoginio darbo prof. B. Šiaulis pasižymėjo kaip aktyvus lektorius. Įdomiausia ir populiariausia profesoriaus paskaita pokariniu laikotarpiu buvo "Nuo burtų iki moderniškųjų vaistų". Šią paskaitą jis skaitė ir Kauno visuomenei, ir farmacininkų konferencijose, adaptuodamas ją auditorijai. Šioje paskaitoje prof. B. Šiaulis aiškino, kaip žmonijos vystymosi eigoje kaupėsi žinios apie vaistingąsias medžiagas, kokių neįgiamų įtakų turėjo prietarai, burtai.

Prof. B. Šiaulis buvo aktyvus propaguotojas sveiko gyvenimo būdo. Apie alkoholio ir "samagono" kenksmingumą jis skaitė paskaitas Kauno gyventojams, o dėstydamas studentams atitinkamą farmakologijos ar farmacinės chemijos skyrių, mokliškai išaiškino alkoholio žalą žmogaus organizmui.

Prof. B. Šiaulis, kaip asmenybė, visus žavėjo kuklumu ir paprastumu, draugiškumu ir darbštumu bei gilia erudicija.

Už našų mokslinį – pedagoginį darbą bei aktyvią visuomeninę veiklą prof. B. Šiaulis 1948 m. buvo apdovanotas Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo garbės raštu.

Staigi mirtis 1957 m. sausio 19 d. nutraukė prof. B. Šiaulio kūrybingą gyvenimą.

Lietuvos farmacininkų mokslinė draugija kartu su Kauno medicinos instituto (KMI) Farmacijos fakultetu organizavo prof. B. Šiaulio gimimo metinių sukakčių minėjimus. Ypač iškilmingai buvo paminėtos prof. B. Šiaulio 100-osios gimimo metinės. KMI Centrinė rūmų Didžiojoje auditorijoje šiltais prisiminimais apie buvusį mokytoją ir bendradarbį pasidalijo prof. R. Stropus, prof. J. Nainys, prof. R. Baltrušis, doc. A. Kaikaris, biol. m. dr. E. Šimkūnaitė, doc. V. Brasiūnas, ekon. m. k. R. Žukienė, giminaitė E. Birbalienė. Minėjimo dalyviai susidomėję apžiūrėjo organizuotą foto parodą iš prof. B. Šiaulio gyvenimo ir veiklos. Gyvų gėlių vainikas papuošė prof. B. Šiaulio amžino poilsio vietą Petrašiūnų kapinėse, kur jubiliejaus proga velionio brolio Justino dukters ir KMI Farmacijos fakulteto dekanato pastangų dėka pastatytas paminklas – Lietuvos granito akmuo su prof. B. Šiaulio atvaizdu. Apmadu, kad po 2000 m. žiemos varinis bareljefas nuo paminklo buvo nuplėštas. LFS valdyba nutarė atkurti ir pritvirtinti bareljefą, panaudojant nemetalingas medžiagas.

KMI vadovybės rūpesčiu Centrinuose rūmuose Farmacijos fakulteto patalpose atidengta paminklinė lenta su prof. B. Šiaulio bareljefu, tuo pagerbiant buvusio Farmakologijos ir farmacinės chemijos katedrų vedėjo, Farmacijos – stomatologijos fakulteto dekanato atminimą.

Ilgai tą dieną dalijosi mintimis apie nuoširdų mokytoją ir patarėją buvę prof. B. Šiaulio studentai farmacininkai ir medikai, buvę jo bendradarbiai, nes profesorius su didele meile ir atsidavimu mokė ir auklėjo gydytojų ir provizorių kartas. Doc. A. Kaikaris labai vaizdžiai papasakojo, kaip prof. B. Šiaulis stengėsi studentams įsimintinai papasakoti

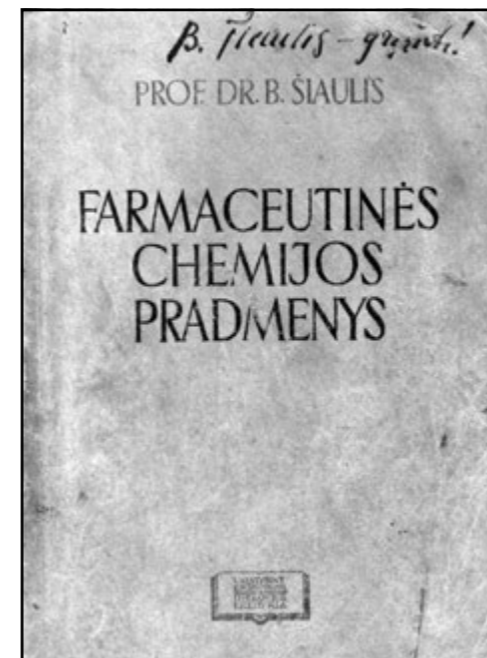
Prof. B. Šiaulis (antras iš dešinės) su studentais ir dėstytojais po valstybinių egzaminų

Prof. B. Šiaulis (pirmas iš dešinės) su farmacinės chemijos būrio nariais 1955 m.

Prof. B. Šiaulis 100-sioms metinėms skirta paroda KMI centriniuose rūmuose

Prof. B. Šiaulio 1949 m. parašytas pirmasis vadovėlis su autografu

E. Birbalienė, E. Tarasevičius, V. Sakalauskas, R. Stropus prie kaktidengto prof. B. Šiaulio bareljefo KMI centriniuose rūmuose

apie vaistų chemines formules, kaip profesorius iškrėtė išdaigą, pataręs KMI partorgui išpudruoti pilkus baldžius, paverčiant juos baltais taikos baldžiais per gegužės 1-osios demonstraciją, kaip profesorius KMI specialiajai saugumo komisijai pasiūlė užantspauduoti didžiausią nuodingų medžiagų saugyklą – tualetą...

Prabėgo jau 45-eri metai, kai profesorius išėjo Anapilin. Nebuvo šeimos narių, kurie aplankyti jo amžino poilsio vietą. Tačiau kasmet LFS nariai ir Farmacijos fakulteto studentai aplanko profesoriaus kapą, palaisto šliaužiančiosios žiemos visada žaliuojantį kilimą, o per Vėlinės uždega atminimo žvakutes. Norėčiau tikėti, kad dar daugelį dešimtmečių neužžels takas prie profesoriaus Benedikto Šiaulio amžino poilsio vietos, nes mūsų mintyse ilgam išliks šio kuklaus žmogaus, pedagogo ir mokslininko paveikslas.

Šaltiniai ir literatūra

1. Tarasevičius E., Kaikaris A. Profesoriaus Benedikto Šiaulio 100-sios gimimo metinės. Medicina, 1989, 29, 3-7.
2. Vainauskas P. Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedros pedagoginė ir mokslinė veikla. Medicina, 1989, 29, 8-11.
3. Šiaulis B. Farmaceutinės chemijos pradmenys. 1949.
4. Šiaulis B. rankraščiai. Asmeninis archyvas.

Prof. Eduardas Tarasevičius

Šių metų balandžio 9 d. gamtos mokslų daktarė, docentė **Gražina Laukaitytė-Pužienė** šventė gražų savo jubiliejų – aštuoniasdešimties metų sukaktį.

*Visoks gyvenimas gražus:
Ir kai jis brenda per laukus
Jaunystės kojomis basom,
Ir vasaros šviesiom naktim,
Ir rudenio tamsiom dienom...
Visoks gyvenimas gražus!*

Provizorė Janina Urbienė

Gražina Laukaitytė-Pužienė gimė Leipalingio miestelyje, Seinų apskrityje (dabar Lazdijų rajonas), vaistininko Antano Laukaičio, kovotojo už lietuvių, šeimoje. 1938 metais baigusi Alytaus gimnaziją, studijavo farmaciją Kauno Vytauto Didžiojo universitete. 1944 metais universitetą baigė ir gavo chemikės – vaistininkės diplomą.

Vos praūžus pro Kauną frontui, profesorius Kazys Grybauskas pakvietė Gražiną Laukaitytę dirbti asistente Universiteto Farmakognozijos ir botanikos katedroje.

Daugiau kaip 45 gyvenimo metus docentė pašventė pedagoginiam darbui ir vaistinių augalų tyrinėjimui, dosniai dalydama žinias ir savo širdies šilumą.

Garbingo Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname gerbiamą mokslininkę ir linkime stiprios sveikatos, džiaugsmo, artimųjų meilės, žmonių pagarbos ir ilgų laimingų gyvenimo metų!

Buvę studentai ir bendradarbiai

kompensuojamųjų vaistų sąrašų sudarymo, vaistų registracijos, derybų su vaistų gamintojais klausimai.

Estijoje vienam pacientui – vienas kompensuojamasis vaistas

Per pastaruosius ketverius metus farmacijos rinka Estijoje padvigubėjo. Tuo tarpu Sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšos, iš kurių yra kompensuojami vaistai, apmokamos apdraustųjų asmenų stacionarinės ir ambulatorinės priežiūros išlaidas, taip pat medikamentai, skirti ambulatorinei priežiūrai, kompensacijos nedarbingumo laikotarpiu, per trejus metus išaugo tik 10 proc. Kaip pristatymo metu sakė Valstybinės vaistų agentūros patarėjas, Tartu universiteto Sveikatos apsaugos instituto vadovas Raul-Allan Kiiwet, vaistų politiką įgyvendinančios Estijos valdžios institucijos intensyviai ieško būdų, kaip šias išlaidas subalansuoti. Ketinama peržiūrėti kompensuojamųjų vaistų ir ligų sąrašus, vietoj 90 proc. kompensavimo lygmenį įdiegti 75 proc. lygmenį, griežčiau kontroliuoti vaistų kainas.

Dabartinė vaistų kompensavimo sistema šioje šalyje įvesta 1993 m. Sveikatos draudimo įmokas (13 proc. nuo atlyginimo) už darbuotoją moka darbdaviai. Visi sveikatos draudimu apdrausti pacientai turi teisę į kompensuojamuosius vaistus. Visi su receptais perkami vaistai kompensuojami 50% (iki 200 EEK). Nereceptiniai, pusiau medicininiai produktai, vaistažolės, vitaminai ar maisto papildai – nekompensuojami. Pacientai, kuriems reikalinga ypatinga pagalba (vaikai iki 3 metų, invalidai, asmenys turintys daugiau nei 65 metus) gauna didesnę kompensaciją. Pagal Estijoje galiojančią tvarką, vienam pacientui gali būti išrašomas tik vienas kompensuojamasis vaistas. Vaistas išrašomas ne ilgesniam kaip 2 mėnesiai gydymui.

Latvių vaistų politika - griežta

Kaip informavo Latvijos Farmacijos departamento direktorius Juris Bundulis, šioje šalyje vaistai kompensuojami pagal nustatytą kompensuojamųjų ligų sąrašą, o kompensavimo pagal socialines grupes – atsisakyta. Priimant sprendimą, kokie vaistai turėtų būti kompensuojami, dalyvauja Valstybinė vaistų agentūra, Valstybinė privalomojo sveikatos draudimo agentūra, Gerovės ministerija, regioniniai ligų fondai, Sveikatos statistikos ir medicinos technologijų agentūra, gydytojų profesinės organizacijos. Savo siūlymus jos pateikia už vaistų kompensavimą atsakingai Vaistų kainų ir kompensavimo agentūrai, įkurtai 1998 m.

Agentūra gydytojams rekomenduoja, kokiais vaistais kokias ligas reikėtų pradėti gydyti. Be to, jos specialistai (ekonomistai, gydytojai, farmacininkai) sprendžia, registruoti naują vaistą Latvijoje ar ne. Jei registruojamas vaistas su nauja veikliąja medžiaga, už jo registraciją gamintojai agentūrai moka 400 latų. Vėliau reikia reguliariai mokėti palaikomąjį 250 latų mokesčių.

Vaistų kainų ir kompensavimo agentūros direktorė Daiga Behmane teigė, jog šios įstaigos pastangomis, šiemet Latvijoje sumažintos kompensuojamųjų vaistų kainos. Įdomu tai, jog pagal Latvijoje galiojančią tvarką, tuo atveju, jei farmacijos kompanijos, parduodamos kompensuojamųjų sąrašė esantį vaistą, jo kainą padidina daugiau nei nustatė Vaistų kainų ir kompensavimo agentūra, šis vaistas yra išbraukiamas iš kompensuojamųjų vaistų sąrašo. Jeigu kaina vėl sumažinama – vaistas į sąrašą grąžinamas.

Be to, kaip sakė D. Behmane, jei prekyboje kurį laiką nėra kompensuojamųjų vaistų sąrašė esančio vaisto, agentūra farmacijos kompanijos prašo pasiaiškinti, o rimtų priežasčių nenustatedus – jį iš šio sąrašo taip pat išbraukia. Vaistinių veiklos kontrolę vykdo Farmacijos inspekcija.

Latvijos gerovės ministras V. Jaksons, kalbėdamas apie vaistų kompensavimą šioje šalyje, pabrėžė, jog šiuo metu vienas svarbiausių darbų – derybos su vaistų gamintojais dėl mažesnių kompensuojamųjų vaistų kainų. Farmacijos departamento direktorius J. Bundulis Estijos ir Lietuvos kolegoms pasakojo, jog dažnas atvejis, kai tam pačiam vaistui skirtingos farmacijos firmos nustato 2-3 kartus didesnes kainas. Žinoma, jog firmų atstovai įkalbinėja gydytojus išrašinėti būtent jų parduodamus vaistus, apmokamos medikų kelionės, seminariai ir panašiai, kad tik bendrosios praktikos gydytojas (BPG) išrašytų brangesnius vaistus.

V. Jaksons ne kartą akcentavo farmacijos kompanijų lobizmo problemą. Jo teigimu, Latvijoje stengiamasi iš rinkos išstumti buvusios

SSRS gamybos vaistus, sudaromos kliūtys jų registracijai. Kaip sakė ministras, labai svarbu buvo sukurti tokias vaistų registravimo ir kompensavimo taisykles, kad pasibaigtų vaistininkų įtarinėjamai korupcija.

Kvotos – ir Latvijoje

Latvijos farmacijos departamento direktoriaus J. Bundulio teigimu, šioje šalyje taip pat egzistuoja kvotos kompensuojamiesiems vaistams. Kompensuojamuosius vaistus išrašo tik bendrosios praktikos gydytojai (BPG). Kvota nustatoma gydytoji, priklausomai nuo to, kiek ir kokių pacientų jis turi. Jei gydytojas viršija nustatytą finansavimą, jis turi grąžinti pinigus, tačiau, esant pateisinamoms priežastims, numatytas ir extra biudžetas. Jei gydytojai specialistai siūlo pacientui išrašyti brangesnius vaistus, negu mano BPG, jie tarpusavyje turi susitarti, ar tikrai brangesnis kompensuoja-masis vaistas yra būtinas.

Patirtimi nustatant limitus kompensuojamiesiems vaistams su kolegomis dalinasi Latvijos gerovės ministras Viktoras Jaksons. Jis teigė, kad įvedus tokius limitus, Latvijos gydytojai buvo labai nepatenkinti, protestavo pacientai, įvairios visuomeninės organizacijos. Tačiau, kaip sakė ministras, praėjus laikui ši priemonė pradėjo duoti teigiamą rezultatą.

Ryšų su visuomene skyrius

Vyriausioji specialistė Gabrielė Apanavičienė

„Verslo žinios“

2002 m. spalio 2 d.

Šalies farmacininkai jaučiasi apgauti

Lietuvos farmacininkai jaučiasi apgauti, nes negauna žadėtosios valstybės paramos iki 2004 m. gamybai pertvarkyti pagal Europos Sąjungoje galiojančius geros gamybos praktikos (GMP) reikalavimus.

„Atsižvelgdami į tai, jog dalis pagrindinių šalies farmacijos bendrovių statytos dar sovietmečiu, prašėme euroderybininkų ilgesnio pereinamojo laikotarpio, tačiau tada visi sakė: „Jūs per daug netriukšmaukit, mes jums padėsime“. Dabar, kai derybos jau baigtos, pagalbos taip ir nesulaukiame. Įmonės paliktos neapibrėžtoje padėtyje“, – konstatavo Albertas Bertulis, Lietuvos farmacijos pramonės įmonių asociacijos prezidentas ir bendrovės „Liuks“ farmacijos direktorius.

Anot jo, kaip pagalba Lietuvos farmacijos pramonei dėl nepalankių derybinės pozicijos terminų, dėl kurių įmonės pateko į keblią padėtį, buvo priimtas Vyriausybės nutarimas, kuris turėtų palengvinti vietinės farmacijos pramonės integraciją į tarptautines rinkas, o kartu padėtų diegiant GMP standartus, tačiau dėl neskirto finansavimo nutarimas nevykdomas.

„Ten viskas gražiai surašyta, tačiau iki šiol dar nėra cento negavome, jaučiamės apvilti“, – neslepia p. Bertulis.

Pasak asociacijos vadovo, Vyriausybei nevykdamas savo įsipareigojimų, vietinės farmacijos įmonės gali prarasti savo pozicijas rinkoje, kadangi didžioji dauguma užsienio gamintojų, importuojančių į Lietuvą vaistus, jau seniai padengė GMP sąnaudas, todėl gali taikyti lankstesnę kainų politiką.

Numatyta, kad pertvarkyti gamybą pagal GMP šalies įmonėms reikės iki 2004 m. sausio, tačiau jau ir dabar, norint gauti naują licenciją vaistų gamybai, reikia turėti GMP atitinkančias technologijas.

Dideli pinigai

„Diegiant GMP reikalavimus, įmonėms prireiks didžiulių investicijų. Kita vertus, mažai tikėtina, jog visos bendrovės išsilaikys rinkoje, – abejoja p. Bertulis. – Mes patys jau turime verslo planą, esame numatę finansavimo šaltinius bei apimtis“. Tačiau tiksliai skaičius p. Bertulis dar vengia įvardyti, tik pabrėžia, kad tai didžiuliai pinigai.

„Kiekvienai įmonei, norinčiai įdiegti GMP, reikia dešimčių milijonų EUR“ skaičiuoja asociacijos vadovas.

Pasak Lauros Sušinskaitės, „Vilniaus farmacijos fabriko“ generalinės direktorės, šiuo metu vyksta derybos su konsultantais, bendrovė svarsto keletą variantų. „Reikia viską, išnagrinėti, nes investicijos turi aprėpti nuo patalpų iki įrangos. Aišku, trūksta valstybės paramos, kol kas ji – tik pažadai. Juk Lietuvoje nėra net tinkamų specialistų imonei paruošti pagal GMP“, – teigia p. Sušinskaitė.

Leidiny „Vaistų žinynas 2002“

UAB „Vaistų žinios“ išleido „Vaistų žinyną 2002“. „Vaistų žinynas“ – tai serijinis leidinys apie vaistus, skirtas sveikatos priežiūros specialistams ir vaistininkams. Kiekvienas žinyno leidimas autorių ir redaktorių peržiūrimas bei atnaujinamas, atsižvelgiant į naujausius farmakologijos laimėjimus. Žinynas papildomas naujais Lietuvoje registruotais bei perregistruotais vaistais, neįrašomi vaistai, kurių registracija nutraukta ar pasibaigusi.

Pirmasis „Vaistų žinynas“ išleistas 1999 m., antrasis – 2000/2001 m., trečiasis – 2002 m. Leidinio sudarytojas ir leidėjas – UAB „Vaistų žinios“. Žinyne galima greitai rasti glaustą reikiamą informaciją apie vaistą. Leidinys reikalingas ir naudingas tiek vaistininkams, tiek gydytojams.

Provizorius Liudvikas Rulinskas

Vadovas apie naujausius vaistinguosius preparatus

2002 m. pasirodė išverstas į rusų kalbą V. Griffitho (W. Griffith) išsamus vadovas apie naujausius vaistinguosius preparatus kurie vartojami Europos šalyse. Duomenys apie vaistų paskyrimą, vartojimo būdą, dozavimą, pašalinius reiškinius ir atsargumo priemones pateikti lentelėse. Tai palengvina knygos skaitytojui geriau orientuotis faktų gausoje. Šis leidinys pasirodo kiekvienais metais, o pirmą kartą jis pasirodė 1983 metais ir iki šiol turi didelį populiarumą.

LFŽ inform.

Populiariausių gamtinių produktų vadovas

Garsi JAV firma „Facts and Comparisons“ 2001 metų pabaigoje išleido antrąjį populiarių gamtinių produktų vadovo laidą. Šiame žinyne pateikiama moksliskai pagrįsta informacija pacientams apie populiariausius vaistinguosius augalus, nurodant jų farmakologinį veikimą bei toksikologijos duomenis. Aprašant kiekvieną vaistingąjį augalą, pateikiami naujausi mokslinės literatūros šaltiniai. Šis leidinys naudingas medicinos ir farmacijos specialistams, o taip pat suprantamai pateikiama speciali informacija pacientams.

LFŽ inform.

Janina Černeckienė, „Endokrinių preparatų“ gamybos direktorė, VŽ taip pat pažymėjo, jog procesas juda, vyksta projektavimo darbai, personalo mokymai, ateinančiais metais yra numatyta gamybinių patalpų rekonstrukcija.

„Šio projekto suma nemaža. Ieškome įvairių fondų, programų, kad galėtume pasinaudoti parama“, – kalbėjo p. Černeckienė.

Vaistai brangs

„Įvedus GMP standartus, vaistai Lietuvoje brangs – rinkoje neliiks pigių vaistų segmento, lietuviškų medikamentų kainos ūgtels 2-3 kartus“, – teigia p. Bertulis.

Šiuo metu Sveikatos apsaugos ministerija yra išdavusi 33 licencijas vaistų gamybai, tačiau realiai veiklą vykdo 13 įmonių, tiek pat jų priklauso asociacijai. Perna asociacijos įmonių apyvarta buvo 102,2 mln. Lt, tai 32% daugiau nei 2000 m.

Penkios farmacijos bendrovės („Biotechna“, „Ilsanta“, „Norfacha-ma“, „Liuks“, „Sanitas“) – ne visai gamybai turi lietuviškus GMP sertifikatus, išduotus Lietuvoje, tačiau šie sertifikatai ES nepripažįstami.

Rūta Anužytė

„Verslo žinios“

2002 m. spalio 2 d.

„Ilsanta“ iškelia vaistų gamybą iš Lietuvos

Farmacijos bendrovė „Ilsanta“, pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį su viena iš stambiausių bendrovių Vokietijoje „Fresenius Kabi“, atsisako gamybos Lietuvoje ir ją perkelia į Lenkiją bei Vokietiją. Sprendimą padiktavo dži konkurencijos mažėjančios vaistų kainos.

Pasak Gunaro Bjorno Hincio (Gunnar Bjorn Hinz), bendrovės generalinio direktoriaus, įmonės valdyba priėmė sprendimą nuo šių metų gruodžio pabaigos Lietuvoje nutraukti medikamentų gamybą.

„Lietuvoje mes konkuruodavome su importuojamais produktais iš Vokietijos, Bulgarijos, įmonės tose šalyse per pastaruosius metus labiau susikoncentravo ir išplėtė savo pajėgumus, o kartu sumažino kainas“, – anot p. Hincio, konkurencinė kova reikalautų didelių investicijų.

Uždarę fabriką - aug

„Tokių atveju produkcija brangtų, tačiau mes šiandien Lietuvoje negalime kainų kelti, nes konkurencija labai smarki. Be to, kad investicijos atsipirktų, reikia didesnės rinkos“, – aiškino pasitraukimo motyvus bendrovės vadovas.

„Ilsanta“ Lietuvoje veikia nuo 1995 m., per tuos metus visos bendrovės investicijos sudaro 12 mln. USD.

Bendrovės apyvarta per praėjusius metus siekė beveik 13 mln. Lt ir buvo 6,4% didesnė nei 2000 m. Tačiau pastaruosius trejus metus dirbta nuostolingai.

Iš 114 darbuotojų įmonė atleisdžia 94, pasilikdama tik rinkodaros skyrių, kuris rūpinsis užsienio partnerių įmonėse Lenkijoje bei Vokietijoje gaminamų vaistų pardavimais Baltijos šalyse. Pirmieji užsienyje pagaminti vaistai čia jau užregistruoti.

„Lietuvos farmacijos pramonei „Ilsantos“ uždarymas reikš maždaug 20% gamybos apimčių sumažėjimą. Tačiau mums tai žingsnis į priekį, nes, atsisakę gamybos Lietuvoje ir išplėtę gaminių asortimentą, tikimės padidinti pardavimus 15–20% kasmet per artimiausius penkerius metus“, – planuoja p. Hincas.

„Ilsanta“ gamina intraveninius tirpalus, importuoja vaistus, medicinos prekes. Pagrindinis bendrovės produkcijos pirkėjas – ligoninės.

Fabriką parduoda

Įmonė artimiausiu metu ketina parduoti savo fabriką. Paklaustas, kokia jo vertė, „Ilsantos“ vadovas nevardino skaičių, sakydamas, jog apie tai dar anksti kalbėti.

Ponas Hincas teigiamai vertina Lietuvos farmacijos pramonę, tačiau pažymėjo, jog nei Seimas, nei Vyriausybė iki šiol neturi bendros politikos, strategijos, kuri palaikytų šalies farmacijos pramonę, skatintų naujų įmonių kūrimąsi.

Rūta Anužytė

MIELAI FARMACININKEI

žodžiai prov. Petro Maco

Leisk šiandieną Tau laimės linkėti
Gelsvų rožių nuskintais žiedais.
Tavo spindinčiu grožiu gėrėtis,
Kol šios rožės pilnai išsiskleis.

Priedainis:

Juk lopšinė vaikystės varpeliais
Nebegrįš mėnesienos takais, -
Laikas srūva kaip sraunūs upeliai,
Net sekundei sustoti neleis.

Glausk prie žiedo rausvas savo lūpas,
Tenedingsta nuo jų šypsena.
Tegu laimė ant žiedlapių supas,
Neaplenkia Tavęs niekada.

Priedainis:

Kaip alyvos – nūvysta jaunystė,
Rožėm skleidžiasi meilės kerai,
Kol dyglių jos dar nieks nepažįsta...
Linkiu Tau aš išlikti jaunai.

Priedainis:

Šiauliai
2002 02 15

MIELAI FARMACININKEI
MUSICA TRUV P. MACO

TEMPO DI MARE

Paralelone

■
Visų sunkiausia – pažinti save.

Uolumu ir sumanumu mažai kas neįvykdoma. ■

S. Džonsonas

Netikėkite žodžiais, nei savais, nei svetimais, tikėkite tik darbais, savais ir svetimais.

Talis

Nėra pasaulyje tokio kalno, kurio viršūnės galų gale nepasieks atkaklumas.

Č. Dikensas

Žmogus sutvertas veiklai. Neveikti ir negyventi žmogui – tas pats.

L. Tolstojus

Nebūtina visiems žmonėms garsėti didžiais darbais. Didžiausios galybės įsikūnijimas dažnai esti paprasčiausia kantrybė.

H. Bušnelis

Ne darbas sukurtas minčiai, o mintis sukurta darbui.

Volteras

Viskas laiku ateina tiems, kurie moka laukti.

H. Balzakas

Ką žmogus daro, toks jis ir yra.

Volteras

Net pilką kasdienybę darbas gali paversti šventadieniu.

J. Rainis

Žmogaus siela – jo darbai.

G. Hegelis

Darbas gyvenime svarbiausia. Nuo visų nemalonumų, nuo visų nelaimių yra tik vienas išsigelbėjimas – darbas.

E. Hemingvėjus

Apie kiekvieną žmogų dera spręsti iš jo darbų.

M. Servantesas

Dirbk, kai liūdna, - tik darbas išblaško liūdesį. Dirbk, kad neįpultum į neviltį: niekas taip neapsaugo nuo slegiamos nykumos kaip darbas. Dirbk, kai lydi sėkmė: nėra geresnio vaisto nuo „laimėjimų svaigulio“ kaip darbas.

J. R. Becheris

Statulą puošia išvaizda, o žmogų – jo darbai.

Pitagoras

Turime sustoti tik nakties poilsiui, kad atgautume jėgas. Sustojęs gyvenimas – tai mirtis.

R. Rolanas

Visų gražiausia ir brangiausia žmogui – tai pats jo gyvenimas. O gyvenimas palaikomas įvairiapusišku nepailstamu darbu. Vos tik apmirs žmogaus darbas, ims merdėti ir jo gyvenimas.

G. Kržižanovskis

Rytą pabudęs klausk savęs: „Ką aš turiu padaryti?“ Vakare, pirma nei užmigsi: „Ką aš padariau?“

Pitagoras

Beveik visų darbų sunkiausia pradžia.

Ž. Ž. Ruso

Darbas alkio tėvas, virškinimo senelis, sveikatos prosenelis.

M. G. Safiras

Kadangi negalite daryti visko, ko norite, tai norėkite tik to, ką galite padaryti.

Terencijus

Žiūrėki, kaip irsta tingus išsidykinėjęs kūnas, kaip pelkėja stovintys ežero vandenys.

Ovidijus

Kasdien arba kas antrą dieną prisiversk padaryti tai, ko nemėgsti, kad išmušusi skaudžios būtinybės valanda neužkluptų tavęs netikėtai.

V. Džeimsas

Malonus darbas išgydo sielvartą.

V. Šekspyras

Jūsų darbų rezultatus įvertins kiti; rūpinkitės tik savo širdies tyrumu ir teisingumu.

Dž. Raskinas

Kas negali padaryti mažo dalyko, tas nepajėgs ir didelio.

M. Lomonosovas

Tegu tavo darbai būna tokie, kokius norėtum prisiminti gyvenimo saulėlydyje.

M. Aurelijus

Niekuomet nepatiriu didesnės laimės, kaip tomis valandomis, kai darbas nepalieka man nė akimirkos laisvos.

Ž. A. Fabras

Nėra nieko, ko negalima būtų įveikti darbu.

Dž. Brunas

2002 m. rugsėjo 6 dieną šventusių garbingą gimtadienį šventė provizorė

STASĖ ŠTAKĖNAITĖ

Nuoširdžiai sveikiname Kolegę garbingos sukakties proga!

S. Štakėnaitė sveikina Kolegę V. Sedelskį jubiliejaus proga

**Šviesiausio Ryto
Jums linkiu,
Minčių lengviausių,
Tarsi šerkšno pūkas,
Ir džiaugtis, kad
Mes esame, kviečiu,
Kol žemė dar
Nuo mūs nenusisuko.**

Provizorė
Janina Urbienė

S. Štakėnaitė (antroji iš dešinės) LFS suvažiavimo metu

Provizorės analitikės darbą ji pradėjo 1965 metais Šilutės rajono centrinėje vaistinėje, o nuo 1969 m. dirba Respublikinėje kontrolinėje – analitinėje laboratorijoje. 1974 m. pradėjo vadovauti šios laboratorijos analitiniam skyriui, 1981 m. skiriama laboratorijos vedėjo pavaduotoja, o 1990 m. – laboratorijos vedėja. Dabartiniu metu provizorė Stasė Štakėnaitė vadovauja Vilniaus vaistų kontrolės laboratorijai.

Tai farmacijos specialistė, turinti aukščiausiąją kvalifikacinę kategoriją ir didelę darbo patirtį, savo žinias, energiją ir sugebėjimus skirianti tam, kad šalies žmonės galėtų vartoti tik kokybiškus vaistus.

Provizorė S. Štakėnaitė aktyviai dalyvauja ir visuomeninėje veikloje. Ji yra Lietuvos farmacijos sąjungos Vaistų analizės komisijos pirmininkė, LFS Vilniaus krašto valdybos narė, skaitė pranešimus LFS suvažiavimuose, kėlė savo kvalifikaciją dalyvaudama FIP kongresuose, teikė pasiūlymus kuriant farmacijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Linkime gerbiamai Stasei Štakėnaitei neblėstančios energijos, nemažėjančio profesinio principingumo, asmeninės sėkmės.

LFS valdyba

S. Štakėnaitė su kolegomis prie vaistinės Raseiniuose

LENTVARIO VAISTINEI – 110

Spalio 16 d. 15 val. į vaistinę rinkosi svečiai. Visiems susirinkus renginį pradėjo aktorė. Ji perskaitė buvusios darbuotojos O. Aliukonienės įrašą vaistinės metraštyje ir E. Selelionio eilėraštį „Gyvenimas“. Po to buvo pristatyta pirmoji šiose patalpose buvusi vaistinės vedėja Lionė Remeikienė, UAB įkūrėja Kristina Užumeckienė ir dabartinė direktorė Margarita Sinicienė. Provizorė M. Sinicienė trumpai supažindino svečius su vaistinės įkūrimo istorija. Tylos minute pagerbiami išėję Anapilin. L. Remeikienė ir K. Užumeckienė pasidalijo prisiminimais apie darbą šioje vaistinėje. Sveikinimo žodžius tarė Lentvario seniūnas Leonardas Karnila, LR Seimo narė Dangutė Mikutienė, LFS prezidentas prof. Eduardas Tarasevičius, Farmacijos muziejaus direktorius Tauras Mekas. Po sveikinimo kalbų vedančioji skaitė eiles ir kvietė pasiklausyti ansamblio atliekamų kūrinių.

Po to svečiai buvo supažindinti su šio renginio rėmėjais ir direktorės vardu jiems buvo padėkota už paramą „Rifarmai“, Litfarmai ir partneriams“, „Limedikai“, Entafarmai“, „Maudai“, „KRKA“ atstovybei, „Armilai“, žurnalui „Šeima ir pasaulis“.

Daug šiltų sveikinimo žodžių pasakė gausūs minėjimo dalyviai: UAB „Berlin Chemie Menarini Baltic“ atstovas Darius Jaremčiukas, UAB „Litfarma ir partneriai“ atstovė Inesa Dautotienė, buvusi darbuotoja Jolanta Lenkšienė, VĮ „Lentvario ambulatorija“ direktorė Lina Žvirgždauskienė, socialinių mokslų daktarė Regina Žukienė, Aukštadvario ir Onuškių vaistinių vedėjos ir kt.

Susirinkusieji su malonumu klausėsi ansamblio „Atrium“ atliekamų kūrinių, pabendravo, pasklaidė vaistinės metraščių.

Po koncerto 17.30 val. svečiai apsilankė Lentvario bažnyčioje, kur buvo laikomos mišios už mirusius.

Provizorė Margarita Sinicienė

Šventinę nuotaiką svečiams suteikė muzikantų trio „Atrium“

Iš Lentvario vaistinės istorijos

1889 m. Izidorui Landau buvo išduotas leidimas steigti vaistinę Lentvaryje. Carinės Rusijos valdžios išduoti leidimai galiodavo vienerius metus. Kadangi gavęs oficialų dokumentą provizorius nesugebėjo atidaryti kaimo vaistinės Lentvaryje per metus, jam buvo atimta teisė ją steigti. 1890 m. Gydymo valdyba dar kartą išdavė leidimą steigti vaistinę, tik šį kartą pirkliui Isakui Segaliui. 1892 m. vaistinė jau veikė, jos savininku buvo pirklio įpėdiniai, o vaistinei vadovavo žydų kilmės provizoriaus padėjėjas M. A. Rut. Dažnai keitėsi Lentvario vaistinės vedėjai: 1893 m. – A. Mlezingeris, nuo 1895 m. – lietuvis katalikas I. Kliukovskis, 1898 m. žydas prov. M. Mankovič. Labai įdomu, jog vienas šaltinis nurodo, kad vaistinė veikė nepertraukiamai, tačiau kitas – archyvinis šaltinis – nurodo, kad 1905 m. T. Muškatas norėjo steigti vaistinę Lentvaryje, bet vėliau šios minties atsisakė. 1907 m. gegužės 17 d. prov. K. Podberskis įsteigė vaistinę. Tai verčia manyti, kad nuo 1905 m. iki 1907 m. gegužės mėn. Lentvaryje vaistinės nebuvo. 1902 m. K. Podberskis savo vaistinę išnuomavo farmacinei Segalio bendrijai.

1912 m. vaistinės nuosavybės teise perėjo žydų tautybės vaistininkui A. Lapinui. Jis buvo ir vaistinės vedėjas. Šis vaistininkas vadovavo vaistinei ir lenkmečiu iki 1936 m.

Lentvario vaistinė buvo nuo 1918 m. Geležinkelio gatvėje nedideliame name, jos savininkas – A. Lapinas. Karo metu pastatas sudegė, vedėją Lapiną suėmė vokiečiai. Gaisro likučius gelbėjo vaistininkas T. Voicechovskis ir darbuotoja Žultkevič. Po šio gaisro vaistinė įsikūrė buvusiam valsčiaus pastate.

1966 m. vaistinė persikėlė į naujas patalpas.

Susirinkusiems į vaistinės jubiliejaus minėjimą direktorė, provizorė Margarita Sinicienė „išdėstė“ šios sveikatinimo įmonės įkūrimo ir veiklos istoriją per II dešimtmečių...

Vaistinės kolektyvas per minėjimo iškilmes

Kraštas, kuriame vyko farmacininkų dienos

Marcinkonys – gyvenvietė sausų smėlėtų miškų vidury. Šiuo metu joje registruota apie 1500 gyventojų. Žmonių čia gyventa nuo neatmenamų laikų. Aplinkiniuose kaimuose randama gausūs dar akmens amžiuje gyvenusių žmonių buities relikvai. Šie miškai vadinami Gudų giria, nes čia šimtmečiais kontaktavo dzūkai su gudais, todėl ir šitų girių gyventojų tarmės pinasi. Ir dainose vis minimas gudų kraštas, gudų šalis. Vis su liūdesiu, vis su ilgesiu, su liūdna svajone ištekėjus mergelėi į gudų šalį vėl į čia sugrįžti. Jei ne į savo namelius, tai bent po kiek metelių gegula užkukuoti savo motulės vyšnių sodelyj.

Siaurinė Gudų girios riba eina Merkio upe, bet Gudų giria dar dažnai vadinami ir miškai už Merkio, einantys paplente nuo Alytaus rajono ribos iki Druskininkų ir Gardino.

Tai patys didžiausi Lietuvos miškai. Čia ilgiausia išsilaikė ir toji gausi senovės Lietuvos fauna. Paskutinė meška buvo nušauta 1882 m. prie Musteikos (Čepkelių raisto priegose, apie 15 km nuo Marcinkonių).

Tai lengvų smėlių, ūkininkavimui blogų žemių kraštas, kur tik šiaip taip užauga bulvės, rugiai, viena kita daržovė. Žmonės čia maitina giria. Vyrai, jei gauna darbo, dirba miškuose, o šiaip vasarom visi uogauja, grybauja ir taip užsidirba šiek tiek tokias pajamas išgyventi iki kitos vasaros. Anksčiau dar šitūs šilų gyventojus maitino žuvimi ir upeliai, ežerėliai. O dabar jau ir grybiena sparčiai nyksta. Beieškant menkiausio grybelio išknisama miško paklotė, iškapstomos samanos, kemsynai, išgaruoja drėgmė ir apie gražuolius šilų baravykus lieka tik dainos ir senų žmonių prisiminimai.

Kol Druskininkuose veikė sanatorijos, daugelis krašto moterų dirbo ten valytojomis, sanitarėmis. Kabeliuose buvo šiaip taip gyvuojantis tarybinio ūkio filialas. Kol buvo valdžios išlaikomas. Kaimai aiškiai sensta. Gyventojų, ypač jaunimo vis mažėja. Dauguma mokinių iš Kabelių, Musteikos, Margionių vežiojama į Marcinkonių mokyklą. Amatų čia jokių. Verslo jokio. Atrodo, kad tai Dievo užmirštas kraštas. O iš tikrųjų tai valdžios primirštas ir paliktas likimo valiai, užkraunant visas problemas savivaldybėms, kurios čia mažai ką tepajėgios padaryt. Taip ir nyksta senoviniai kaimai tarp sausų miškų, prie gražių ežerėlių ir svariausių upelių, tekančių iš tyrų miško šaltinių. Tai tokie kaimai, kaip Mančiagirė, Ziūrai, Zervynos (prie Ūlos), Mardasavas, Trasninkas, Puvočiai (prie Merkio), Kabeliai (prie Grūdo ežero), Lavysas (prie Lavyso ežero) ir kiti. Tai kaimai-muziejai po atviru dangumi. Dar vis gyvi, ne butaforiniai kaip kokie bedvasiai sunaikintos Lietuvos maketai Rumšiškėse. Bet jau nykstantys. Matant, stebint ir viską suprantant ne kokiame okupantui, o patiems, tapusiems abejingais viskam iš ko neįmanoma išspausiti pinigų. Bet ar ne pigiau būtų sustabdyti šio krašto eroziją duodant norintiems beprocentines paskolas pastatų remontui ar statybai. Ar neatsirastų čia sąlygos kaimo turizmui?

Kabeliuose paklausus sutikto žmogaus, kaip iš čia patenkama į Marcinkonių vaistinę, gavome paaiškinimą, kad jie gydosi žolelėm, o šiaip į Marcinkonis patenkama dažniausia pėstute. O Marcinkonyse vaistinėlė virš šimto metų senumo name. Sienojai supuvę, suvaržyti sąramom ir geležiniais varžtais tai dar stovi, bet viduje jau taip supuvę, kad viny nesilaiko, todėl sienos tik šiek tiek aplygintos priklijuotais popieriais. Vaistinės mėnesio apyvarta apie 10000 Lt, nes iš kaimų per miškus dešimtim kilometrų žmonės vaikšto pėsti ir gydosi žolelėm.

Tai kaip bus toliau? Kai kurie aukštai patekę valdžios vyrai samprotauja, kad kaimuose, jei vaistinės neišsilaiko, tai jos ten ir nereikalingos. Vaistus gali pardavinėti ir kaimo felčerės. O jei nori išgelbėti vaistines nuo bankroto, kaimo farmacininkai gali laikyti kiaules. Neseniai tokia žinutė buvo internete.

Genialu. Šmaikštu.

Juoktis gali tas, kam neliūdna ir nieko neskauda. O liūdėti šitame krašte visais laikais buvę dėl ko. Tik žmonės čia užsigrūdinę ir nepasiduoja. Kovoja su savo kasdienybe ir patys save linksmindami guodžiasi. Todėl čia ir tie garsūs kaimų etnografiniai ansambliai (Žiūrų, Puvočių) ir tie kluonų teatrai. Čia žmonės ne tik dainuoja, gieda ir meldžiasi, bet

vieningai stoja gintis ir prieš savo skriaudėjus.

Apsilankę Kabeliuose pamatysime unikaliuosius išvaizdos kryžius. Labai aukštus, su dviem skersiniais. Bet kodėl čia tie kryžiai tokie jau sunkiai geba paaiškinti net ir vyresnio amžiaus žmonės. O jie čia stovi kaip kovų už lietuviybę paminklai – mat jie priminė Vyčio kryžius (B. Kviklys. Mūsų Lietuva I.1). 1919 m. išvijus bolševikus šitas kraštas iki Merkio atiteko lenkams ir daug prisikentėjo. Bet žmonių patriotizmas nuo to tik stiprėjo. Jis čia buvo stiprus pokario metais, toks yra ir dabar.

1945 m. vasarą į Kabelių girininkiją atvyko inžinierius pulkininkas Juozas Vitkus-Kazimieraitis ir ėmė vadovauti Pietų Lietuvos partizanų apygardai. Tikriausiai šią vietovę pasirinko ne vien dėl to, kad čia buvo dideli miškai. Šis gabus ir doras Lietuvos karininkas (ką pripažino ir priešai), baigęs Švedijos karo akademiją, gerai žinojo visą Lietuvą, todėl, matyt, ryžosi čia pasikliauti žmonių patriotizmu, sąžiningumu ir pastovumu. Ir neapsiriko. Ne viena. jo slėptuvė čia buvo rasta atsitiktinai, susekta ar kitaip išslaptinta, bet jį šitame krašte lydėjo sėkmė (žuvo Žaliamiškyje tarp Liškiavos ir Leipalingio).

Už 7 km į pietryčius nuo Marcinkonių prasideda 8453 ha plotą užimantis Čepkelių rezervatas. Tai raistai, liūnai, daugybė ežerėlių, akivarų su natūralia, civilizacijos dar nepažeista augmenija ir gyvūnija. Tai didžiausias Lietuvos raistas su apsauginiais jį gaubiančiais miškais. Ir pelkės Lietuvoje čia giliausios. Jose glūdi Lietuvoje stambiausios durpių sluoksnis. Šis durpynas susidaręs užlinkusio gilaus ežero dugne. Durpių sluoksnio pavyzdžiuose randama mokslui įdomių retų augalų liekanų ir sėklų. Liūnų paviršiuje rudenimis raudonuoja spanguolės, pavasariais per tuoktaves burbuliuoja kurtiniai, vilkų rujos stūgaujantios apie Bloviščius kai pradeda tirpti sniegas, ne tiek ką nors gąsdina, kiek praneša, kad vilkai jau poruojasi ir čia jie gali ramiai gyventi.

Provizorius Kęstutis Orinas

Prieš 100 metų statyta Marcinkonių pirmoji lietuviška mokykla. Čia buvo filmuoti kai kurie „Niekas nenorėjo mirti“ kadrai (Lokio suėmimas).

Kabelių Švč. Mergelės Marijos ėmimo į Dangų Bažnyčia. Ši bažnyčia pastatyta prieš 90 metų.

Vienas iš unikalių Kabelių apylinkių Vyčio kryžių.

LFS organizuotos „Farmacijos dienos-2002“ Marcinkonyse

Tradicinis vėliavos pakėlimas

Svečiai iš Latvijos sutinkami su muzika

Pakeliui į Grūto parką

Tradicinės žuvinės norėjo paragauti ir FF dekanas prof. P. Vainauskas

Dzukijos krašto etnografinio ansamblio dainų ir šokių atidžiai klausėsi ir jauni, ir vyresnieji farmacijos dienų dalyviai

Gražiausiai įrengtos palapinės gyventojams buvo įteiktas prizas

Vėliavos nuleidimas

Latvijos „Vaistininkų vasaros dienos“

Rugpjūčio 2–4 d. d. Latvijos farmacininkų draugija (LFB) surengė „Vaistininkų vasaros dienas“ Bauskės rajone Saulainės technikos mokykloje. Penktadienį vakare iš visų Latvijos regionų atvykusios vaistininkų šeimos ir svečiai įsikūrė bendrabutyje, o po to stadione stebėjo įspūdingą renginio atidarymą – vėliavos pakėlimą, svečių sveikinimo kalbas, liepsnojančią laužą. Šeštadienį dalyviai buvo pakviesti į rytinės gimnastikos pratybas, po pusryčių klausėms paskaitos apie sveiką mitybą, o po to buvo maudynės Lielupės upėje... Beveik visą dieną stadione vyko įvairios sportinės varžybos skirtos ir vaikams, ir senjorams, ir tikrėms sporto aštuoliams. O svečiams iš Lietuvos, Estijos ir Lenkijos buvo surengta speciali programa. Mes vykome į Tervetės poilsio parką, kuris stebino nuostabiu kraštovaizdžiu, pilies griuvėsiais, medžio skulptūromis, nykštukų gyvenviete, iš rastų pastatyta gynybine pilimi, įspūdingais kabančiais tiltais, etnografinėmis sodybomis. Nepakartojama įspūdi paliko Rundalės pilies rūmai, kuriose yra prabangus viešbutis ir ekspanatais turtingas muziejus bei iškilmingų priėmimų salės. Jose šiuo

Taip buvo pagerbtū gausūs renginio rėmėjai

Tervetės parke galima buvo grožėtis ir nuostabiū kraštovaizdžiu ir senosios pilies griuvėsiais.

metu lankosi ne tik jaunavedžiai bet ir Latvijos valstybės vadovai su užsienio svečiais. Vakare prieš saulėlydį visi klausėms etnografinio ansamblio dainų, o „Grindeks“ gamykla surengė švediško tipo banketą. Beje šį renginį parėmė net 20 vaistų gamintojų atstovybių, vaistų didmeninių firmų, Bauskės vaistinė, vaistų informacijos centras. Mes LFS nariai ir FF studentai pabuvoję Latvijos kolegų renginyje sužinojome daugiau apie kaimynų farmacijos problemas iš „pirmų lūpų“, apie šios šalies papročius, istoriją ir gamtą. Šiame „Vasaros dienų“ renginyje dalyvavo ir Latvijos Farmacijos departamento, ir Vaistų agentūros, ir Farmacijos fakulteto, ir vaistinių, atstovybių, gamyklų farmacininkai su šeimynomis arba draugais ir draugėmis.

Prisiminus vaikystę įgūdžius lengvai galima pasiekti viršūnę

Renginio dalyvius šildė laužo liepsna ir etnografinio ansamblio dainos ir šokiai

Lietuvos, Lenkijos ir Latvijos atstovai su farmacijos studentais

Estijos farmacijos dienos – 2002

Lietuvos farmacijos sąjunga pagal senas tradicijas ir šiemet liepos 26–28 dienomis buvo pakviesta į Estijos farmacijos dienas. Renginys vyko Latvijos pasienyje Kurgjarvė (Voru rajonas) miestelyje, gražioje sporto bazėje.

Penktadienį po iškilmingo šventės atidarymo visi šventės dalyviai: Estijos farmacijos sąjungos nariai, svečiai iš Latvijos, Suomijos bei Lietuvos turėjo galimybę pakilti oro balionu ir pamatyti gražias apylinkes iš paukščio skrydžio. Ilgai nesvarstė, pakilome ir mes. Po to, kupini neišdildomų įspūdių, skubėjome į vasaros areną, kurioje koncertavo Estijos moterų ansamblis. Koncertas buvo ypatingas tuo, kad jam e dalyvausios moterys buvo persirengusios vyrais.

Jau gerokai po pusiaunakčio, dar besitęsiant smagiai diskotekai, šventės dalyviai hole, prie apvalaus stalo, ilgokai diskutavo apie panašias ir skirtingas, bet visų šalių vaistininkams labai aktualias problemas.

Ir atrodo, kad pernelyg anksti išaušo šeštadienio rytas. Sotūs pusryčiai ir Tartu universiteto profesorių įdomios paskaitos apie maisto papildus.

Vėliau buvo dar viena labai įspūdinga atrakcija – upėtakių gaudymas. Čia pat, gražaus kalno papėdėje, sugauti upėtakiai buvo kepami, rūkomi ar (pageidaujantiems) buvo paruošiami „išsinešimui“.

Po pietų lankėms partizanų buveinėje, išklausėme įdomų pasakojimą apie jų sunkią, bet labai išmintingą išgyvenimo istoriją, drąsiausi ragavo nacionalinės Estijos naminės degtinės, kuri net 70° stiprumo.

Tuo pat metu vyko ir nacionalinė liaudies šventė, tad vėlgi turėjome galimybę padainuoti estiškai, stebėti gaisrininkų varžybas, purvo aštuolių rungtynes.

Po vakarienės, skambant jau tikro vyriško ansamblio atliekamiems garsams, mus linksmo vyrų striptizo grupė iš Tartu. Natūralia žvakių šviesa apšviestoje scenoje dar ilgai vyko smagi diskoteka...

Sekmadienio rytą visi kopėme į aukščiausią Baltijos šalyse kalną, kurio aukštis 318 m., o jo pavadinimas „Suurel Munamael“ išvertus į lietuvių kalbą reiškia „Didžiojo kiaušinio kalnas“. Čia įvyko iškilmingas šios gražios šventės uždarymas, skambant estiškoms melodijoms.

Mane sužavėjo ir nustebino Estijos vaistininkų vieningumas, dėmesys, svetingumas ir mokėjimas linksmintis. Kitais metais estai organizuos „Vasaros dienas“ jau 40-tą kartą.

*Provizorė Astrida Tamošiūnienė,
LFS Kauno krašto pirmininkė*

KROKUVOS M. Koperniko Medicinos akademijos FARMACIJOS MUZIEJUS

Kurdami ir vystydami modernią farmaciją, negalime pamiršti šios sveikatinimo srities ištakų. Džiaugiamės, kad LFS narių pastangomis buvo atkurtas Farmacijos istorijos muziejus Kaune, kurio eksponatai įdomūs ir farmacijos studentui, ir kiekvienam farmacijos specialistui. Šio muziejaus „vizitinę kortelę“ jau spausdino „Lietuvos farmacijos žinios“. LFS žurnalo beveik kiekviename numeryje talpinama medžiaga apie Europos šalių farmacijos muziejus. Šį kartą norime trumpai pristatyti Lenkijos farmacijos muziejų, kuris, kaip ir kauniškis, yra Krokuvos Medicinos akademijos sudėtyje ir tarnauja ne tik studentų mokymo tikslams, bet ir plačiajai visuomenei.

Gausi farmacijos specialistų delegacija, vykdamą į Pasaulinį farmacijos kongresą, Nioce rugšėjo 24 d. aplankė vieną turtingiausių savo eksponatais Farmacijos muziejų Krokuvoje. Beje, šis muziejus 2001 m. pažymėjo 55 metų įkūrimo sukaktį. Įdomu pažymėti, kad pirmieji farmacijos istorikai išskėlė idėją įkurti Lenkijos farmacijos muziejų dar 1881 m. Tačiau tik 1946 m. Krokuvos Farmacijos Rūmų („Izba Aptekarska“) priėmė sprendimą įkurti muziejų. Tuo tikslu ji kreipėsi į visus Lenkijos vaistinininkus, prašydama siųsti senus vaistinės indus, knygas, prietaisus, baldus ir t.t. 1951 m. panaikinus Farmacijos Rūmus, buvo pakeistas muziejaus pavadinimas, o nuo 1961 m. šis muziejus priklauso Krokuvos Medicinos akademijai. Prof. V. Rioskė (W. Roeske), būdamas šio muziejaus direktoriumi, padėjo daug pastangų, kad būtų gautos iš Krokuvos miesto valdžios tinkamos patalpos. Beje, mūrinis namas, kuriame įsikūręs muziejus, buvo pradėtas statyti dar XV amžiuje, o XVI, XVII ir XVIII a. vyko įvairūs rekonstrukcijos darbai.

Muziejaus eksponatai išdėstyti trijuose aukštuose ir rūsyje. Įėjus į muziejų, žvilgsnis krypta į Farmacijos muziejaus įkūrėjo dr. S. Pronio biustą, kurio pastangomis buvo surinkta apie 15000 eksponatų ir 5000 tomų biblioteka. Rūsyje eksponuojama XVI–XIX a. įranga vaistų gamybai. Statinėse buvo laikomi vynai, o dideliuose keramikos induose buvo laikomos žaliavos atsargos. Kitoje rūšio patalpoje eksponuojama senosios laboratorijos įranga. Čia ir destiliacijos variniai aparatai, ir perkoliatoriai, ir stiklinės bei grafitinės retortos, skirtos vaistingųjų medžiagų išskyrimui arba gryninimui.

Pirmame aukšte įrengta puošni XIX a. oficina, kurioje patalpinti ne tik įspūdingi vaistinės baldai, štanglazai, grūstuvės ir vaistų pavyzdžiai, bet ir žymių farmacijos mokslininkų bei nusipelnusių farmacininkų portretai, universitetų diplomai ir kt.

Antrojo aukšto trijose salėse eksponuojami puošnūs vaistinių indų rinkiniai, pagaminti iš stiklo, keramikos, porceliano, medienos. Beje, čia vaistinininko T. Torosievičiaus (Torosiewicz) biustas už jo mokslinius straipsnius, skirtus tamsaus stiklo indų pritaikymo galimybėms vaistų laikymui.

Šiame aukšte galima susipažinti su egzotiškais vaistų gamybai skirtomis žaliavomis iš mineralų, žuvų ir gyvulių organų. Ypač gausi eksponatais retųjų spaudinių kolekcija, vaistų analizės laboratorijų įranga.

Trečiame aukšte išradingai eksponuojamos augalinės žaliavos, kurios patvirtina Paracelso žodžius, kad „visa gamta – tai vaistinė“.

Taigi, Krokuvos farmacijos muziejus, turintis virš 22000 eksponatų, kviečia kiekvieną farmacininką užsukti valandėlei ir pajusti mūsų profesijos ištakas. Jei būsite Krokuvoje, būtinai užsukite į šiuos farmacijos istorijos rūmus, kurie yra Floriano gatvėje 25 numeriu pažymėtame name.

Hab.dr., prof. Eduardas Tarasevičius

**FARMACIJOS IR FARMACIJOS
MOKSLŲ PASAULINIS KONGRE-
SAS 2003 METAIS ĮVYKS SINDE-
JUJE
RUGSĖJO 6-11 D.**

**Dėl informacijos apie kongresą
prašome kreiptis į LFS.
Tel./faksas: 8-5-2628758
El. paštas: LFSpharm@takas.lt**

**PHARMACY AND
PHARMACEUTICAL
SCIENCES
WORLD CONGRESS 2003
63rd CONGRESS OF FIP**

**6-11 September 2003
Sydney, Australia**